

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

<u>Informationsnummer</u>	Indhold	Side
	I <i>Meddelelser</i>	
		
	II <i>Forberedende retsakter</i>	
	Det Økonomiske og Sociale Udvalg	
	Forsamling af april 1999	
1999/C 169/01	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 80/181/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om måleenheder«	1
1999/C 169/02	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Grønbog om radiospektrumpolitik — set i sammenhæng med Fællesskabets politik for områderne telekommunikation, radio-/tv-spredning, transport og FTU«	3
1999/C 169/03	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3922/91 af 16. december 1991 om harmonisering af tekniske krav og administrative procedurer inden for civil luftfart«	6
1999/C 169/04	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om oplysningskampagner og salgsfremmende foranstaltninger for landbrugsprodukter i tredjelande«	8
1999/C 169/05	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets henstilling om mindstekrav for miljøinspektioner i medlemsstaterne«	12

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
1999/C 169/06	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets beslutning om indførelse af et EF-handlingsprogram for civilbeskyttelse«	14
1999/C 169/07	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets beslutning om vedtagelse af EF-rammebestemmelser for samarbejde i tilfælde af utilsigtet havforurening«	16
1999/C 169/08	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 92/117/EØF om beskyttelsesforanstaltninger over for specifikke zoonoser og specifikke zoonotiske agenser hos dyr og i animalske produkter for at forhindre levnedsmiddelbårne infektioner og forgiftninger«	17
1999/C 169/09	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til priser for landbrugsprodukter (1999/2000)«	20
1999/C 169/10	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om: — »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet«, — »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 68/360/EØF om afskaffelse af restriktioner om rejse og ophold inden for Fællesskabet for medlemsstaternes arbejdstagere og deres familiemedlemmer«, og — »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om nedsættelse af et rådgivende udvalg for EF-arbejdstageres frie bevægelighed og sociale sikring og om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 og (EØF) nr. 1408/71«	24
1999/C 169/11	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EØF) nr. 2377/90 om en fælles fremgangsmåde for fastsættelse af maksimalgrænseværdier for restkoncentrationer af veterinærlægemidler i animalske levnedsmidler«	29
1999/C 169/12	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Information i den offentlige sektor: en vigtig ressource for Europa — Kommissionens grønbog om information i den offentlige sektor i informationssamfundet«	30
1999/C 169/13	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om vedtagelse af Fællesskabets handlingsprogram (DAPHNE-programmet) (2000-2004) om foranstaltninger til forebyggelse af vold mod børn, unge og kvinder«	35
1999/C 169/14	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse retlige aspekter af elektronisk handel i det indre marked«	36
1999/C 169/15	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser og om ændring af Rådets direktiv 90/619/EØF og af direktiv 97/7/EF og direktiv 98/27/EF«	43
1999/C 169/16	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forbindelserne mellem Den Europæiske Union, Latinamerika og Caribien: Den socioøkonomiske dialog mellem de to regioner«	49

II

(Forberedende retsakter)

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 80/181/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om måleenheder«⁽¹⁾

(1999/C 169/01)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 23. april 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Klaus Stöhlberger til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 15. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 28. april 1999, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Rådets direktiv 80/181/EØF⁽²⁾ af 20. december 1979, senest ændret ved direktiv 89/617/EØF⁽³⁾, harmoniserer brugen af måleenheder i EU. Heri fastsættes enhederne i det internationale enhedssystem SI.

1.1.1. SI er et verdensomspændende system, der blev vedtaget af Generalkonferencen for Mål og Vægt (CGPM) i 1960. SI er en kohærent version af metersystemet og er beskrevet i Den Internationale Standardiseringsorganisations standarder ISO 1000 og 31.

1.1.2. Der gøres nogle få specifikke undtagelser for internationalt anerkendte enheder til særlige formål, f.eks. mm kviksølv til blodtryksmålinger⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ EFT C 63 af 5.3.1999, s. 8; EFT C 89 af 30.3.1999, s. 8.

⁽²⁾ Direktiv 80/181/EØF af 20.12.1979, EFT L 39 af 15.2.1980, s. 40.

⁽³⁾ Direktiv 89/617/EØF, EFT L 357 af 7.12.1989, s. 28.

⁽⁴⁾ Andre eksempler er enheder i det britiske enhedssystem, når de benyttes på Det Forenede Kongeriges og Irlands område til særlige formål, f.eks. en pint fadøl. Der indrømmes også undtagelser for områderne luft-, sø- og jernbanetransport, hvor andre enheder end dem, der gøres obligatoriske i direktivet, kan benyttes, når de er fastsat ved internationale konventioner, der er bindende for medlemsstaterne.

1.1.3. Brug af SI i EU har den fordel, at fremstilling og eftersøgning/levering af komponenter og dele kan rationaliseres, og at forbrugerne får klare og sammenlignelige oplysninger. De foreslåede ændringer ændrer ikke på SI's status i EU.

2. Kommissionens forslag

2.1. Siden den foregående ændring af direktiv 80/181/EØF er der på internationalt plan truffet beslutninger, der indvirker på definitionerne af SI-enheder eller på brugen af dem.

2.1.1. På 19. CGPM i 1991 blev listen over dekadiske præfikser for SI-enheder udvidet. ISO reviderede i 1992 standard nr. 31 med hensyn til plan vinkel og rumvinkel. Desuden blev tidsskriftet CODATA fra International Council of Scientific Unions i 1986 afløst af en publikation, som indeholder nye eksperimentelt bestemte værdier af enhederne elektronvolt og atommasseenhed. Direktivet må ændres, for så vidt som de nævnte organisationers aftaler og beslutninger berører dets indhold.

2.2. Ifølge artikel 3, stk. 2, i direktiv 80/181/EØF skulle det indtil 31. december 1989 være tilladt at anvende supplerende

angivelser ud over de forskriftsmæssige måleenheder ved størrelsesangivelser. Denne dato blev ændret til 31. december 1999 ved en ændring af direktivet i 1989 (89/617/EØF)⁽¹⁾.

2.2.1. Ved udløbet af denne overgangsperiode vil lovgivningen i EU og USA vedrørende brug af enheder til mængdeangivelser ikke længere stemme overens. På den ene side vil EU-lovgivningen ikke længere tillade supplerende angivelser i andre enheder end de forskriftsmæssige, og på den anden side foreskriver den amerikanske lovgivning, at der både skal benyttes det sædvanlige amerikanske inch/pound-system og SI.

2.2.2. Det er Kommissionens faste overbevisning, at løsningen på dette problem kun kan findes i et globalt system, der er baseret på SI, og som også indføres i USA. Man må ikke glemme, at USA er den eneste industrination i verden, der ikke bruger SI.

2.2.3. Efter Kommissionens mening bør USA på kort sigt ændre sin lovgivning, så den tillader markedsføring af produkter, der kun er mærket med SI-angivelser. Indtil det sker, skal EU som en midlertidig foranstaltning forlænge overgangsperioden, hvori supplerende angivelser i ikke-forskriftsmæssige enheder er tilladt, indtil den 31. december 2009.

3. Bemærkninger til direktivforslaget

3.1. Ændringen af definitionerne på SI-enheder under hensyntagen til internationale vedtagelser giver ikke anledning til betænkeligheder.

(1) Direktiv 89/617/EØF, EFT L 357 af 7.12.1989, s. 28.

3.2. Det er givet, at mange brancher ville blive påført væsentlige omkostninger, hvis 31. december 1999 blev fastholdt som frist, uden at der skete ændringer i den amerikanske lovgivning. Emballage, etiketter, deklaration mv. ville blive berørt. Ifølge Kommissionens oplysninger kan disse omkostninger anslås til 80 mio. USD om året for blot et enkelt multinationalt kosmetikfirmas vedkommende. Omkostningerne for mindre virksomheder sættes af en sammenslutning af repræsentanter for erhvervslivet (kosmetik og toiletvarer, kunstnerfarver og fødevarer) til mellem 5 000 og flere millioner USD.

3.2.1. Forlængelsen vil sætte de europæiske producenter i stand til fortsat at markedsføre produkter uden at skulle opfylde divergerende krav med hensyn til måleenheder.

3.2.2. Virkningerne for forbrugerne af den forlængede frist skulle dog blive begrænsede, da de ikke vil opleve nogen væsentlig forandring i mærkningens oplysninger i forhold til nu.

3.2.3. ØSU bifalder derfor udtrykkeligt den forlængelse af fristen, som direktivforslaget lægger op til.

3.2.4. Dog skal ØSU påpege, at Kommissionen bør udnytte fristforlængelsen til en øget indsats for at få afskaffet de amerikanske lovregler, som kræver angivelse i andre enheder end SI.

3.2.5. Desuden bifalder ØSU Kommissionens plan om at revurdere anvendelsen af direktiv 80/181/EØF samt at foretage en nærmere undersøgelse af spørgsmål vedrørende gennemførelsen af direktivet, så der kan tages passende skridt hen imod brug af et globalt system.

Bruxelles, den 28 april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Grønbog om radiospektrumpolitik — set i sammenhæng med Fællesskabets politik for områderne telekommunikation, radio-/tv-spredning, transport og FTU«

(1999/C 169/02)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 15. december 1998 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informations-samfundet, som udpegede Yvonne Thompson til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 13. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 28. april 1999, følgende udtalelse med 66 stemmer for, 1 imod og 1 hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. Anvendelsen af radiospektret og den komplekse beslutningstagning på dette vigtige økonomiske og sociale område har de seneste år været behandlet såvel i grønbogen om konvergens mellem telesektoren, mediesektoren og informationsteknologisektoren⁽¹⁾ som i andre EU-tekster. Nu er der behov for at tage emnet op igen, eftersom sektoren er i massiv vækst og udviser stor økonomisk aktivitet.

1.2. Landene har hidtil koordineret anvendelsen af radiospektrum inden for rammerne af Den Internationale Telekomunikationsunion (ITU), et særligt FN-organ. På ITU's verdensomspændende radiokommunikationskonferencer (WRC) vedtager 186 lande hvert andet år foranstaltninger, som skal fremme den internationale samordning af anvendelsen af radiospektrum. I Europa koordinerer 43 lande, herunder EU-medlemsstaterne, anvendelsen af radiospektrum inden for rammerne af Den Europæiske Telestyrelse (CEPT) og et underudvalg herunder: Den Europæiske Radiokommunikationskomité (ERC).

1.3. De kommende to år vil området blive genstand for politiske drøftelser: »99 review« inden for telesektoren, betydningsfuldt arbejde i transportsektoren og den forestående verdensomspændende radiokommunikationskonference (WRC-2000).

1.4. Anvendelsen af spektret er blevet et væsentligt emne i medlemsstaterne, EU, Europa og verden som helhed. Tekniske forbedringer samt erhvervslivets og forbrugernes krav igennem de seneste år har gjort spektret til en knap ressource. Det har ikke kunnet undgås, at der har udviklet sig forskelle i anvendelse og lovgivning på nationalt og internationalt plan. I Europa har CEPT sikret en fornuftig anvendelse og begrænset de tekniske problemer. Ud fra en objektiv betragtning rummer beslutninger vedrørende radiospektrum elementer af politisk, social, økonomisk og teknisk art.

1.5. Radiospektret er grundstammen i mange industrielle aktiviteter inden for telekommunikation, radio-/tv-spredning, transport, FTU og universelle tjenesteydelser. Fællesskabet har derfor en betydelig interesse i udviklingen af en sammenhængende politik for radiospektrum.

1.6. I grønbogen diskuteres, hvordan man bedst forholder sig til og gennemfører en EU-radiospektrumpolitik.

1.7. I en situation, der til stadighed forandrer sig, står Europa over for nye udfordringer:

- antallet af nye kommercielle og ikke-kommercielle systemer er voksende,
- globaliseringen gør internationalt samarbejde stadig mere påkrævet.

2. Kommissionens grønbog

2.1. EU og radiospektret

2.1.1. Placeringen og størrelsen af det radiospektrum, som er til rådighed for de enkelte tjenester, varierer fra land til land, og kun en lille del af radiospektret er harmoniseret over landegrænserne.

2.1.2. EU's radiospektrumforanstaltninger er meget forskellige fra sektor til sektor, hvilket følgende eksempler viser:

2.1.2.1. Antallet af ansøgere er vokset på telekommunikationsområdet som følge af ny teknologi og den verdensomspændende liberalisering af telekommunikationsmarkederne.

⁽¹⁾ KOM(97) 623 endelig udg.; ØSU's udtalelse: EFT C 214 af 10.7.1998, s. 79.

2.1.2.2. På den anden side har man endnu ikke behandlet radio/tv-spredning i EU som et område, der kræver politisk og lovgivningsmæssig handling — når der ses bort fra Rådets resolution om public service-radio- og -tv-virksomhed⁽¹⁾.

2.1.2.3. Det er til fordel for transportpolitikken, hvis radiospektret er tilgængeligt på næsten eksklusiv og international basis.

2.1.2.4. Selv om EU giver betydelige summer til jordobservationer og radioastronomi, er det radiospektrum, som er til rådighed til disse formål, under pres.

2.2. EU's radiospektrumpolitik. Debatoplæg

2.2.1. Kommissionen ønsker en stillingtagen til følgende 5 spørgsmål:

- strategisk planlægning af anvendelsen af radiospektret,
- samordning af radiospektrumallokering,
- tildeling af radiospektrum og licenser,
- radioudstyr og standarder,
- de institutionelle rammer for samordning af radiospektrum.

2.3. I bilag I til grønbogen gives en oversigt over fællesskabspolitikker, som involverer radiospektrum.

3. Generelle bemærkninger

3.1. ØSU hilser Kommissionens grønbog velkommen. ØSU er enig i, at der er behov for en tilbundsående debat om radiospektret.

3.2. I lyset af den betydning, som de fem spørgsmål, som er nævnt under punkt 2.2.1, har for en række EU-politikker, er det vigtigt, at EU påtager sig en mere fremtrædende rolle i spektrumpolitikken. En sådan politik skal bygge på det udmærkede arbejde, som allerede er udført, især i CEPT og dens underorganer.

3.3. Det bør undersøges, hvordan beslutningsprocessen for øjeblikket er i ITU, på WRC og i CEPT/ERC, og EU bør af flere grunde involveres mere direkte i udviklingen af en radiospektrumstrategi. Der redegøres klart for den nuværende procedure i grønbogen.

3.4. Der skal for denne knappe ressourcer vedkommende skabes balance mellem den nuværende tekniske evalueringsprocedure og eventuelle fremtidige procedurer af mere politisk, økonomisk og social art.

3.5. Radiospektrets pengeværdi betragtes normalt ikke som en fremherskende faktor i den aktuelle spektrumpolitik, selv om de relevante myndigheder i stigende grad gør brug af bortauktionering eller salg af definerede og regulerede radiospektrumlicenser. ØSU vil dog gerne advare mod en sådan holdning, fordi den kan have negativ effekt på beskæftigelsen og føre til øgede omkostninger for forbrugerne.

3.6. Nogle af grønbogens nøglemner er i modstrid med hinanden; for eksempel er det vanskeligt altid at afspejle radiospektrets økonomiske værdi, samtidig med at man overlader et tilstrækkeligt spektrum til offentligheden. Der er dog en klar tendens i retning af større og større konvergens i de tjenester, som anvender radiospektret.

3.7. Beslutninger på dette område har vidtrækkende konsekvenser. Nogle gange er det beslutninger om millioner af euro, andre gange har de social betydning — tag f.eks. alarmer til ældre mennesker eller anvendelsen af radiofrekvenser til små lokalradioer.

3.8. Det står helt klart, at EU's målsætninger ikke altid kan opfyldes med den gældende lovgivningsramme.

3.9. Områder, der i særlig grad er berørte:

- nye tendenser og konkurrence,
- etablering af en klar rammelovgivning,
- medvirken til at skabe balance mellem nationale og europæiske behov,
- styrkelse af EU's rolle på den internationale arena,
- tekniske standarder og harmonisering.

3.10. Det er indlysende, at EU ved at dele spektret op i 5 hovedområder⁽²⁾ (alle under kraftig indflydelse fra forskningen):

- telekommunikation,
- radio-/tv-spredning,
- transport,
- myndigheder (forsvar og politi), og
- FTU,

vil få bedre mulighed for at påvirke de enkelte områder.

⁽¹⁾ Resolution vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet den 25. januar 1999 om public service-radio- og -tv-virksomhed; EFT C 30 af 5.2.1999, s. 1.

⁽²⁾ Se Femte rammeprogram for Det Europæiske Fællesskabs indsats inden for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (1998-2002); EFT L 26 af 1.2.1999, s. 1. ØSU's udtalelse om »Femte rammeprogram for FTU (1998-2002) — Særprogrammerne«; EFT C 407 af 28.12.1998, s. 123. ØSU's udtalelse om »Mod det femte rammeprogram: videnskabelige og teknologiske mål«, EFT C 355 af 21.11.1997, s. 38.

3.11. Efter ØSU's opfattelse bør der indføres en mekanisme, der kan give EU større indflydelse på spektrumpolitikken. Dette er et så omfattende og komplekst emne, at EU ikke bør gå ind i ledende og detaljerede funktioner, som varetages kompetent af CEPT/ERC og de nationale regeringer. EU skal derimod påtage sig at medtænke de vigtige økonomiske, politiske og sociale aspekter. Denne rolle vil desuden virke befordrende på enhedsmarkedet, konkurrenceevnen og EU's position på verdensmarkedet og i de relevante internationale fora.

3.12. ØSU støtter enhver mekanisme, som omfatter ovennævnte proces, men ønsker samtidig at sikre, at EU tager fuldt hensyn til medlemsstaternes aktiviteter og allerede eksisterende mekanismer, hvis det påtager sig nye funktioner på området.

3.13. ØSU insisterer på, at enhver mekanisme skal være klar, åben og gennemskelig, så diskrimination forhindres. Også de nugældende mekanismer skal gøres mere åbne og gennemsigtige, så de let kan forstås af dem, der søger om tilladelse til at anvende radiospektret. Dette vil også bidrage til at vise, hvordan de økonomiske og sociale aspekter behandles.

3.14. Efter ØSU's mening er det vigtigt, at god praksis inden for spektrumforvaltning udbredes til alle medlemsstater. EU bør fremme en sådan udbredelse. Ved tildeling af radiolicenser er det f.eks. vigtigt at udvikle såvel den sociale som den økonomiske ramme. Ud fra en social betragtning er det vigtigt, at man forpligter sig på diversitet, hvad angår kultur, programformat og ejerskab⁽¹⁾.

4. Særlige bemærkninger

4.1. I grønbogen undervurderes de nationale regeringers potentielle modvilje mod ændringer i spektrumallokering, der i stigende grad er blevet brugt til at sikre statskassen indtægter.

4.2. Det er værd at overveje, om en betydelig del af indtægterne fra myndighedernes salg eller bortauktionering af radiospektrumlicenser eventuelt kunne øremærkes til særligt relaterede aktiviteter som FTU i stedet for udelukkende at tilfalde statskassen.

4.3. Forslag om videre »genopdyrkning« bør være markedsstyret. Alle andre forslag skal klart overbevise de nuværende brugere om de økonomiske fordele ved at ændre spektret, såfremt en sådan ændring direkte medfører ekstraomkostninger.

4.4. Spektrumharmonisering vil betyde større økonomisk udbytte. Standardisering vil styrke EU's position, men det er værd at bemærke, at de direkte økonomiske fordele vil blive af marginal betydning. Harmonisering af radiospektrum og standardudstyr kan give slutbrugeren betydelige fordele, nogle gange også i økonomisk henseende. Udviklingen af standarder bør i vid udstrækning være styret af markedet.

4.5. Grønbogen sætter ikke tal på de mulige fordele ved at anvende digital teknologi. Hvilke frekvenser vil blive frigivet, og hvordan vil de blive anvendt i fremtiden?

4.5.1. Den forbedrede ramme skal kunne tilpasse sig den meget hurtige teknologiske udvikling. Selv om det er meget vanskeligt at forudse den fremtidige udvikling på dette område med nogen som helst nøjagtighed, er det ikke desto mindre en passende opgave for EU.

4.6. ØSU ønsker at sikre størst mulig sundhedsbeskyttelse. ØSU er opmærksom på arbejdet vedrørende elektromagnetiske felters indvirkning på sundheden⁽²⁾, og ser frem til en stærk og klar politik og løbende overvågning og forskning på området.

4.7. Enhver ændring i den nuværende beslutningstagningsproces skal ske i overensstemmelse med EU's subsidiaritetsprincip.

5. Konklusioner

5.1. Radiospektrum er grundstammen i en meget bred vifte af forskellige vigtige industrielle sektorer. I øjeblikket træffes beslutninger hovedsageligt på et teknisk grundlag, men beslutningerne bør efter ØSU's mening fremover også tage højde for de økonomiske, sociale og politiske aspekter af spektrumanvendelsen.

5.2. ØSU mener, at der skal oprettes en fond til særlige formål, f.eks. FTU, og at denne fond skal finansieres med en procentdel af de indtægter, myndighederne får ved at sælge eller bortauktionere radiospektrumlicenser.

5.3. Enhver ændring i de nuværende beslutningsprocedurer skal tage hensyn til CEPT's og ERC's rolle og forhindre, at EU bliver inddraget i alt for konkrete spørgsmål i forbindelse med spektrumforvaltningen. EU varetager i telekommunikationssektoren en samordnende funktion med hensyn til adgangen til radiospektrum.

⁽¹⁾ ØSU er i færd med at udarbejde en initiativudtalelse om »Pluralisme og koncentration i medierne«.

⁽²⁾ KOM(1998) 268 endelig udg. »Forslag til Rådets henstilling om begrænsning af befolkningens eksponering for elektromagnetiske felter 0 Hz-300 GHz«.

5.4. Efter ØSU's opfattelse bør EU spille en mere fremtrædende og bedre koordineret rolle i forbindelse med spektrum-politik ved at udvikle en gennemskuelig ramme, der lægger vægten på de økonomiske, sociale og politiske aspekter.

Planlægningsrammen skal også omfatte teknologien: den skal tage hensyn til den seneste teknologiske udvikling og i bedste fald forudse fremtiden.

Bruxelles, den 28 april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3922/91 af 16. december 1991 om harmonisering af tekniske krav og administrative procedurer inden for civil luftfart«⁽¹⁾

(1999/C 169/03)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 10. marts 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 84 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informations-samfundet, som udpegede Joël Decaillon til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 13. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 28. april 1999, med 76 stemmer for, 1 imod og 1 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Rådets forordning (EØF) nr. 3922/91⁽²⁾ gør det muligt at integrere de tekniske forskrifter og administrative procedurer (JAR — Joint Aviation Requirements), som er udarbejdet af de fælles luftfartsmyndigheder, JAA (Joint Aviation Authorities), i EU's lovgivning. Et forslag om ændring af forordningen, som blev fremsat i 1996⁽³⁾, har været blokeret i mangel af en fælles certificeringsprocedure, som først forventes indført i 1999. Ikke desto mindre vedtog Kommissionen i 1996 en ændring,

der var nødvendig som følge af den videnskabelige og tekniske udvikling⁽⁴⁾, og Kommissionen agter at foretage endnu en ændring i 1999.

2. Resumé af Kommissionens forslag

2.1. Det har imidlertid ikke været muligt at foretage en teknisk tilpasning med hensyn til JAR 145 (Godkendte Vedligeholdelsesorganisationer), fordi JAA's seneste ændringer, der vedrører medlemsstaternes anerkendelse af godkendelser, der er udstedt af en udenlandsk vedligeholdelsesorganisation, ikke er i overensstemmelse med EU's eksterne kompetence.

2.2. På baggrund af den eksterne kompetence, som EF-Domstolen har bekræftet i sin retspraksis, vil Kommissionen skulle forhandle og forvalte passende bilaterale aftaler, men

⁽¹⁾ EFT C 44 af 18.2.1999, s. 10.

⁽²⁾ Rådets forordning (EØF) nr. 3922/91 af 16. december 1991 om harmonisering af tekniske krav og administrative procedurer inden for civil luftfart: EFT L 373 af 31.12.1991, s. 4; ØSU's udtalelse: EFT C 159 af 17.6.1991.

⁽³⁾ Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3922/91 om harmonisering af tekniske krav og administrative procedurer inden for civil luftfart — KOM(96) 186 endelig udg. — SYN 96/0119; ØSU's udtalelse: EFT C 30 af 30.1.1997.

⁽⁴⁾ Kommissionens forordning (EF) nr. 2176/96 af 13. november 1996 om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3922/91 som følge af den videnskabelige og tekniske udvikling: EFT L 291 af 14.11.1996, s. 15.

dette er ikke muligt i en nær fremtid. I den nye artikel 7 a) foreslås det derfor, at medlemsstaterne gives beføjelse til selv at anerkende godkendelser af udenlandske produkter, organisationer og personale. En sådan praksis skal i givet fald underlægges EU-overvågning.

2.3. Med henblik på denne overvågning skal sådanne godkendelser meddeles Kommissionen og medlemsstaterne for at muliggøre en forudgående undersøgelse. Kommissionen skal påse, at de meddelte godkendelser ikke giver et ringere sikkerhedsniveau end det, der er fastsat i forordningen, at godkendelserne ikke giver et tredjeland uretfærdige fordele, og at de ikke er i modstrid med EU's politik over for det pågældende tredjeland.

2.4. Kommissionen bistås i den forbindelse af et rådgivende udvalg bestående af repræsentanter for medlemsstaterne. For at nedsætte dette rådgivende udvalg i stedet for det udvalg efter forskriftsproceduren, der er nedsat i medfør af forordning (EØF) nr. 3922/91, skal artikel 9, 11 og 12 omredigeres.

3. Bemærkninger

3.1. I tråd med sine tidligere udtalelser støtter ØSU målene om et højt sikkerhedsniveau inden for civil luftfart samt fri udveksling af de beskrevne luftfartsprodukter og -tjenester. ØSU mener, at forordning (EØF) nr. 3922/91 har muliggjort fremskridt på området, men må endnu engang pege på de vanskeligheder, der er med anvendelsen af nævnte forordning, især hvad angår offentliggørelse og oversættelse af de koder, som forordningen indeholder eller kommer til at indeholde.

3.2. Med forbehold af nedenstående bemærkninger forholder ØSU sig positivt til Kommissionens forslag til Rådets forordning, der i mangel af bilaterale aftaler mellem EU og de pågældende lande giver grønt lys for godkendelser, der er givet i medfør af bilaterale aftaler mellem medlemsstaterne og tredjelande, samtidig med at disse godkendelser underkastes EU-kontrol. Dermed skulle vejen være banet for, at de tekniske ændringer i JAR 145 kan indarbejdes. Den reviderede forordning skulle også give mulighed for fremover at indarbejde andre JAR, der delvist allerede er udarbejdet af repræsentanter fra medlemsstaterne inden for rammerne af JAA.

3.3. Godkendelse eller accept af en organisation på grundlag af godkendelser udstedt af de kompetente myndigheder i et tredjeland i medfør af artikel 7 a) må ikke skabe nye økonomiske vilkår eller sociale og arbejdsmarkedsrelaterede problemer i kraft af negative konsekvenser for beskæftigelsen i EU. ØSU foreslår derfor, at der iværksættes undersøgelser, som skal kortlægge eventuelle sociale og arbejdsmarkedsrelaterede konsekvenser.

3.4. Med hensyn til det nedsatte udvalgs status skal det påpeges, at ØSU i sin tidligere udtalelse⁽¹⁾ foreslog, at der blev nedsat et forskriftsudvalg, fordi forordning (EØF) nr. 3922/91 er meget specifik og teknisk. Med indføjjelsen af den nye artikel 7 a) insisterer Kommissionen på, at der nedsættes et rådgivende udvalg. I overensstemmelse med forslaget i ØSU's udtalelse er der i forordningen af 16. december 1991 tale om et forskriftsudvalg. Efter ØSU's mening er der ingen nye forhold, der kan begrunde, at det eksisterende forskriftsudvalg omdannes til et rådgivende udvalg og dermed svækkes.

⁽¹⁾ Rådets forordning (EØF) nr. 3922/91 af 16. december 1991 om harmonisering af tekniske krav og administrative procedurer inden for civil luftfart: EFT L 373 af 31.12.1991, s. 4; ØSU's udtalelse: EFT C 159 af 17.6.1991.

Bruxelles, den 28. april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om oplysningskampagner og salgsfremmende foranstaltninger for landbrugsprodukter i tredjelande«

(1999/C 169/04)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 1. april 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede José María Espuny Moyano til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 9. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 29. april 1999, med 78 stemmer for, 3 imod og 9 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Forordningsforslaget skaber et fællesskabsinstrument for salgsfremme af landbrugsprodukter i tredjelande gennem hel eller delvis EU-finansiering af foranstaltninger, som generelt fremmer eller informerer om sådanne produkter. Foranstaltningerne, som skal baseres på principperne om subsidiaritet og komplementaritet, vil bidrage til at styrke EU-produkternes image og tilføje merværdi til de foranstaltninger, der gennemføres af de nationale myndigheder og erhvervsfolk.

1.2. Forordningsforslaget er begrænset til opstilling af de generelle kriterier for udvælgelse af:

1.2.1. Produkter, som kan have gavn af dette EU-salgsfremmeinstrument, dvs. produkter, der er bestemt til direkte konsum eller til forarbejdning, for hvilke der findes afsætningsmarkeder, navnlig uden ydelse af restitutioner, og typiske produkter eller kvalitetsprodukter med en kraftig merværdi;

1.2.2. markeder i tredjelande, hvor de planlagte oplysningskampagner og salgsfremmende foranstaltninger skal gennemføres: markeder med en betydelig, reel eller potentiel efterspørgsel.

1.3. Oplysningskampagnerne og de salgsfremmende foranstaltninger gennemføres i tre hovedtrin:

1.3.1. Hvert andet år udvælger Kommissionen de pågældende produkter og markeder efter procedurerne med inddragelse af forvaltningskomitéerne for de berørte sektorer. Høring af Den Stående Gruppe for Salgsfremmende Foranstaltninger under Den Rådgivende Komité for Kvalitet og Sundhed i Landbrugsproduktionen er fakultativ;

1.3.2. Kommissionen skal ligeledes godkende de konkrete oplysningsprogrammer og salgsfremmende programmer, som den eller de berørte sektors brancheorganisationer foreslår, og som skal være blevet godkendt af de berørte medlemsstater. Kommissionen kan dog først godkende programmerne efter at have underrettet forvaltningskomitéerne for de pågældende sektorer og eventuelt efter høring af Den Rådgivende Komité for Kvalitet og Sundhed i Landbrugsproduktionen;

1.3.3. forvaltningen og gennemførelsen af de udvalgte foranstaltninger overdrager Kommissionen efter proceduren for offentligt eller begrænset udbud til det organ eller de organer, som har den nødvendige ekspertiseviden om de pågældende produkter og tredjelandsmarkeder, og som råder over tilstrækkelige midler til at gennemføre foranstaltningerne. For olivenolie-sektorens vedkommende fastsættes det udtrykkeligt, at denne opgave officielt kan overdrages til Det Internationale Olivenolieråd.

1.4. Med undtagelse af visse specifikke foranstaltninger, som fuldt ud finansieres af EU, vil der blive tale om fælles finansiering af foranstaltningerne efter følgende model:

1.4.1. EU's bidrag må ikke overstige 50 % af de faktiske omkostninger, der er forbundet med foranstaltningerne, med en gradvis faldende sats fra 60 % til 40 % i tilfælde af flerårige programmer;

1.4.2. de berørte medlemsstater bidrager med op til 20 %;

1.4.3. de private organisationer, der har foreslået foranstaltningerne, dækker resten af omkostningerne. I behørigt begrundede tilfælde, hvor programmet er af klar EU-interesse, kan den forslagsstillende organisation finansiere den del, der påhviler medlemsstaterne.

1.5. I henhold til forslaget skal Kommissionen hvert andet år forelægge en rapport for Rådet og Europa-Parlamentet om gennemførelsen af de fastsatte foranstaltninger.

1.6. Endelig vil budgettet for EU's finansielle bidrag være på 15 mio. euro årligt i perioden 2000-2003.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU bifalder dette initiativ, som fremlægges på et tidspunkt, hvor den fælles landbrugspolitik gennemgår en kritisk fase, og hvor der er udsigt til radikale ændringer i de kommende år.

2.2. Disse ændringer, som er beregnet på at færdiggøre EU's landbrugs- og landbrugsfødevaremodel, må tage sigte på at styrke de væsentligste træk ved denne model, herunder EU's rolle som eksportør af landbrugsfødevarer.

2.3. I dette øjemed må den europæiske landbrugs- og landbrugsfødevaresektors konkurrenceevne forbedres, både på det indre marked og i tredjelande, og den førende position, EU har haft på verdensmarkedet i de seneste år, må fastholdes.

2.4. ØSU er enig i, at støtte til eksportfremme er en af de bedste måder at fastholde og styrke denne position på. Støtte er nødvendig af følgende grunde:

2.4.1. Der kan ikke herske tvivl om, at de europæiske landbrugsprodukter, landbrugsfødevarer og skovbrugsprodukter dækker en bred vifte af produkter og er af høj kvalitet, hvilket er et fortrinligt argument for at fremme salget af dem i tredjelande;

2.4.2. alle lande i verden, og især vores vigtigste handelspartnere og konkurrenter (USA, Japan, Canada osv.) har længe aktivt fremmet deres produkter;

2.4.3. salgsfremmende foranstaltninger er neutrale set med Verdenshandelsorganisationens (WTO's) øjne og vil helt sikkert bidrage til at styrke EU-produkternes image og værdi på de internationale markeder;

2.4.4. der er en generel tendens til at reducere eksportrestitutionerne i medfør af Marrakech-aftalen;

2.4.5. endelig vil fremme af EU's landbrugsprodukter, landbrugsfødevarer og skovbrugsprodukter i tredjelande understøtte medlemsstaternes egne eksportfremmekampagner, og dette vil være i overensstemmelse med principperne om subsidiaritet og komplementaritet.

2.5. Hvis EU ønsker effektivt at øge sin eksport af landbrugsprodukter, landbrugsfødevarer og skovbrugsprodukter, er det vigtigt, at dets salgsfremmende aktiviteter suppleres og koordineres med de initiativer, medlemsstaterne, landbrugsorganisationerne og virksomhederne allerede har iværksat i tredjelande. Kun herigennem vil det være muligt at udvikle fælles aktioner, som udnytter synergieffekten og tilføjer merværdi.

2.5.1. Subsidiaritet og komplementaritet må være de ledende principper for EU's indsats til fremme af landbrugsprodukter i tredjelande.

2.5.2. Initiativet bør bygge på princippet om fælles finansiering, da dette gør det muligt ikke blot at samle finansielle ressourcer, men også at sikre, at alle berørte parter inddrages og ansvarliggøres for dermed at gøre aktionerne effektive.

2.6. Det skal understreges, at selv om de offentlige EU- og nationale niveauer har en rolle at spille, er det i sidste instans det private element i produktfremmeindsatsen, der er vigtigst. Den generelle fremmekampagne, som EU og medlemsstaterne støtter, bør således suppleres med private investeringer, hvilket betyder, at fremme af individuelle produktmærker er hjørnesten i hele projektet.

2.7. Endelig finder ØSU det vigtigt, at EU afsætter de nødvendige midler, hvis dets fremmepolitik — med et minimum af effektivitet — skal nå målet, nemlig en forbedring af EU-landbrugsprodukternes konkurrenceevne. ØSU er derfor skuffet over, at det budget, Kommissionen foreslår, helt klart er utilstrækkeligt.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Oplysningskampagner og salgsfremmende foranstaltninger for landbrugsprodukter må ikke tage sigte på varemærker (artikel 1, stk. 2). Af hensyn til komplementariteten og multiplikatoreffekten ved en sammenkædning af EU-aktionen og de nationale og private initiativer må dette imidlertid ikke automatisk medføre udelukkelse af generelle foranstaltninger, som er et led i mere omfattende fremmeprogrammer, hvori indgår varemærkebaserede komponenter, og som i sidste instans er det endelige mål for fremmeaktiviteter.

3.2. De foranstaltninger, der er nævnt i artikel 2 i forslaget, er i stort omfang sammenfaldende med de traditionelle og generelt accepterede instrumenter for produktfremme. ØSU mener imidlertid, at følgende punkter bør tilføjes for at præcisere og fuldstændiggøre listen:

3.2.1. ØSU støtter planen om at centrere EU-indsatsen om generel og fælles information om de europæiske produkters kvalitet, hygiejne og sikkerhed, men man bør samtidig ikke glemme at informere om de kulturelle værdier, der ligger i sådanne produkter;

3.2.2. markedsundersøgelserne [(artikel 2, litra e)] bør udover at forbedre kendskabet til efterspørgslen i tredjelande også analysere distributionskanalerne og reglerne for markedssadgang og dertilhørende problemer (told- og ikke-toldmæssige barrierer, beskatning, investeringsordninger osv.);

3.2.3. fremme af workshoper, møder og seminarer for udvalgte grupper (importører, distributører, læger, restauratører, fagpressen) og andre opinionsdannere for at informere dem om EU-fødevarer;

3.2.4. udsendelse af salgsrepræsentanter og tilrettelæggelse af besøg af købere i EU;

3.2.5. selv om »evalueringsundersøgelser af resultaterne af de salgsfremmende foranstaltninger og oplysningskampagnerne« [(artikel 2, litra a)] er et passende instrument til at kontrollere effektiviteten af foranstaltningerne, er der ikke tale om egentlige fremmeforanstaltninger. ØSU foreslår, at der

afsættes tilstrækkelige midler til finansiering af en uafhængig undersøgelse af programresultaternes effektivitet. I dette øjemed — og under alle omstændigheder — må forordningens budget være større, end Kommissionen foreslår.

3.3. Hvad angår kriterierne for valg af tredjelande (artikel 4) bør man være særlig opmærksom på markeder, hvor efterspørgslen er reel eller potentiel, og hvor medlemsstaterne og deres erhvervsfolk allerede har fremmeaktiviteter i gang for at lette og konsolidere markedsgennemtrængningen der. Når der er tale om udviklingslande, bør fremmeaktiviteterne altid tage hensyn til de lokale udviklingsbehov og prioritere produkter, som snarere supplerer end er identiske med det pågældende lands egne produkter.

3.4. Med den samfinansieringsordning, Kommissionen foreslår, er det yderst vigtigt, at medlemsstaterne og de private organisationer i medlemsstaterne bliver aktivt involveret i beslutningerne om valg af produkter og markeder (artikel 5), programmer (artikel 7) og organer med ansvar for forvaltning og gennemførelsen af foranstaltningerne samt evaluering af resultaterne (artikel 8). Til den ende foreslår ØSU:

3.4.1. At der oprettes en horisontal ad hoc-forvaltningskomité for salgsfremmende foranstaltninger, som skal garantere, at der inddrages nationale eksperter med specialviden om fremme af landbrugsprodukter i tredjelande, samt sikre, at EU's indsats er sammenhængende og koordineret;

3.4.2. at høringen af Den Stående Gruppe for Salgsfremmende Foranstaltninger under Den Rådgivende Komité gøres obligatorisk og ikke blot fakultativ, som Kommissionen foreslår.

3.5. ØSU godkender bestemmelsen om, at EU kan gennemføre salgsfremmende foranstaltninger i sektoren for olivenolie og spiseolie under medvirken af Det Internationale Olivenolieråd, i betragtning af de fortrinlige resultater, dette organ hidtil har opnået. ØSU opfordrer Kommissionen til at overveje også at anvende Det Internationale Olivenolieråd til fremmeforanstaltninger i EU.

3.6. ØSU støtter det samfinansieringsforslag, Kommissionen foreslår, især fordi en finansiel forpligtelse fra erhvervsorganisationernes side er et middel til at sikre deres aktive deltagelse, korrekt anvendelse af de finansielle ressourcer og effektiv opfyldelse af fremmeforanstaltningernes mål. Med-

lemsstaternes finansielle engagement kan dog i givet fald gøres frivilligt.

3.7. Endelig, og i overbevisning om, at dette instrument har en vigtig rolle at spille i forbedringen af de europæiske landbrugsprodukters konkurrenceevne, mener ØSU, at budgettet langt fra er stort nok til at gennemføre de foreslåede mål, især hvis man ser på de budgetbesparelser, nedsættelsen af eksportrestitutionerne har givet. I lyset heraf:

3.7.1. Opfordrer ØSU Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet til at gøre en indsats for at øge budgettet, forudsat at dette ikke indebærer en beskæring i de nuværende midler til salgsfremmende aktiviteter inden for EU;

3.7.2. er ØSU overbevist om, at den regelmæssige evaluering af resultaterne af forordningens gennemførelse vil føre til en varig forøgelse af budgettet.

4. Afsluttende bemærkninger

4.1. Fremme af EU's landbrugsfødevarer i tredjelande bør spille en vigtig rolle i den nye fælles landbrugspolitik, hvis man ønsker, at EU skal bevare sin førende position på verdensmarkedet.

4.2. I betragtning af de nuværende og kommende GATT-restriktioner vil sektoren kun forbedre sin konkurrenceevne, hvis der anvendes fleksible, moderne og tilstrækkeligt finansielt udrustede instrumenter — svarende til dem, vores vigtigste konkurrenter anvender — til åbning af nye afsætningsmuligheder i tredjelande.

4.3. Komplementaritet og subsidiaritet mellem EU og medlemsstaterne er den gyldne regel for enhver fælles aktion. Det er derfor logisk, at EU-myndighederne, de nationale myndigheder og erhvervsorganisationerne i fællesskab gennemfører dette initiativ og koordinerer deres arbejde for at optimere udbyttet af det.

4.4. Det er vigtigt at inddrage den private sektor i planlægningen, udformningen og finansieringen af programmer og aktioner. Finansielt engagement er ikke blot en garanti for inddragelse, men også et middel til at nå slutmålet for enhver fremmeforanstaltning: nemlig støtte til europæiske produkter, specialiteter, typiske produkter og kvalitetsprodukter.

Bruxelles, den 29. april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag til sektionens udtalelse blev forkastet under forhandlingerne:

Punkt 4.1

Efter »Fremme af EU's landbrugsfødevarer i tredjelande« indføjes: », som supplement til eksportrestitutioner, ...«.

Begrundelse

Europa-Parlamentet har på sin plenarforsamling vedtaget følgende ændring: »Kommissionen undersøger muligheden for at sløjfe eksportrestitutionerne og delvis stille de frigjorte midler til rådighed for fremmeforanstaltninger.«

Selv om Kommissionen allerede har udtalt sig imod denne ændring, er det vigtigt, at ØSU tager stilling til denne udvikling i Parlamentet ved at understrege vigtigheden af, at EU fører en aktiv eksportpolitik ved hjælp af disse to instrumenter, som er særskilte, men supplerer hinanden.

Afstemningsresultat

For: 27, imod: 31, hverken for eller imod: 32.

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets henstilling om mindstekrav for miljøinspektioner i medlemsstaterne«

(1999/C 169/05)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 9. februar 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 130 S at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede María Sánchez Miguel til ordfører og Antonello Pezzini og María Luísa Santiago til medordførere. Sektionen vedtog sin udtalelse den 8. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 28. april 1999, følgende udtalelse med 84 stemmer for, 3 imod og 2 hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. Ifølge subsidiaritetsprincippet er det medlemsstaternes opgave at gennemføre og håndhæve miljøregler, der har en EU-dimension. De stadig hyppigere angreb på miljøet gør det imidlertid nødvendigt at overveje, om ikke de kompetente EU-myndigheder bør øge bestræbelserne — ikke blot på at indføre regler for harmonisering af medlemsstaternes forskellige lovgivningsmodeller, men også på at oprette EU-informations- og kontrolsystemer for at sikre, at medlemsstaterne overholder EU's miljølovgivning.

1.2. Allerede i sin meddelelse om gennemførelse af Fællesskabets miljølovgivning⁽¹⁾ bebudede Kommissionen foranstaltninger til harmonisering af medlemsstaternes kontrolsystemer baseret på mindstekrav for miljøinspektioner. Disse krav skulle udarbejdes af IMPEL⁽²⁾. ØSU slog i sin udtalelse⁽³⁾ om denne meddelelse til lyd for, at Det Europæiske Miljøagentur også tog denne opgave på sig, da det råder over detaljerede oplysninger om situationen i medlemsstaterne.

1.3. Harmoniseringsbehovet fremgår af de foranstaltninger, Kommissionen her foreslår. Hensigten er at fastlægge mindstekrav for miljøinspektioner i medlemsstaterne på de forskellige områder, hvor der findes en sådan kompetence. Kravene — der er foreslået af IMPEL — vedrører hyppighed, oplysninger og offentliggørelse osv. Der stilles desuden mindstekrav til formidling af resultaterne til borgerne i almindelighed og miljøorganisationerne i særdeleshed.

1.4. Det skal dog understreges, at forslaget i første omgang kun sigter mod forurening af luft, vand og land fra punktkilder, som er omfattet af EU-lovgivningen (såkaldte »kontrollerede anlæg«). Forurening fra diffuse kilder er ikke omfattet af inspektionerne.

1.5. Inspektionen af disse anlæg indebærer kontrol af, om de er i overensstemmelse med EU's miljølovgivning og med de forskellige miljøbestemmelser i medlemsstaterne. »Miljøinspektion« indebærer desuden overvågning af kontrollerede industrianlægs miljøvirkninger og anbefalinger af foranstaltninger, hvis de ikke lever op til kravene.

1.6. Der er to former for inspektioner: de rutinemæssige, der følger et fastlagt program, og de ikke-rutinemæssige, der udføres i tilfælde af klager eller ulykker.

1.7. Retsgrundlaget for Kommissionens forslag er EF-traktatens artikel 130 R og 130 S, som omhandler gennemførelsen af EU's miljøpolitik, men også artikel 155, 169 og 171, som giver Kommissionen beføjelse til at overvåge gennemførelsen af EU-lovgivningen i national ret.

1.8. Det skal understreges, at inspektion er en opgave, som medlemsstaterne alene har ansvaret for. Det er derfor, Kommissionen har valgt at benytte sig af en henstilling, som fastlægger mindstekrav for de inspektioner, der allerede findes i medlemsstaterne, eller som skal indføres. Således undgår man at krænke medlemsstaternes suverænitet på dette område.

2. Bemærkninger om de foreslåede foranstaltninger

2.1. Hvad angår information af offentligheden (afsnit IV, punkt 1, og især afsnit VI, punkt 2), som er omfattet af direktiv 90/313/EØF om fri adgang til miljøoplysninger, påpeger ØSU,

⁽¹⁾ KOM(96) 500 endelig udg. af 22.10.1996.

⁽²⁾ Implementation and Enforcement of Environmental Law.

⁽³⁾ EFT C 206 af 7.7.1997.

at der bør lægges større vægt på oplysning af offentligheden om inspektionerne. Især bør det klart slås fast, at offentligheden har krav på at få udleveret sådanne oplysninger, som ofte nægtes den i praksis.

2.2. Med hensyn til Kommissionens forslag til inspektionskriterier (afsnit V) foreslår ØSU, at det tilføjes, at inspektionsmyndighederne bør anvende samme inspektionsmetoder, som EMAS⁽¹⁾ (EU-ordning for miljøstyring og miljørevision) anvender, over for virksomheder, der frivilligt har tilsluttet sig denne ordning. Det vil gøre det lettere at få flere virksomheder med i ordningen, som i nogle EU-lande har været meget lidt brugt indtil nu.

2.3. ØSU tilslutter sig henstillingens afsnit VIII om rapporter om miljøinspektionsvirksomheden. De gør det muligt at påvise, i hvilket omfang reglerne er blevet overholdt, og det finder ØSU positivt. Det kan desuden tilslutte sig de foranstaltninger, der foreslås i tilfælde af manglende overholdelse.

2.4. I forbindelse med ikke-rutinemæssige anlægsbesøg (afsnit V, punkt 3) må man tænke på, at de kan have stor forebyggende virkning. Et samarbejde mellem miljøorganisationer og borgere gør det muligt at føre bedre kontrol med, om reglerne overholdes. Der må også tages hensyn til den rolle, arbejdstagerorganisationerne kan spille, eftersom de direkte mærker virkningerne af manglende overholdelse af miljøbestemmelserne og råder over større viden end borgerne i almindelighed. I henstillingens afsnit V, punkt 3, bør der derfor indsættes et nyt afsnit, hvori det slås fast, at repræsentative organisationer for arbejdstagerne på de virksomheder og anlæg, der berøres af inspektionen, har ret til at indbringe klager.

2.5. Offentliggørelsen af inspektionsrapporterne (afsnit VI, punkt 2) kan lettes, hvis rapporter indlemmes i et europæisk register, som ØSU slog til lyd for i sin udtalelse om gennemførelse af miljølovgivningen⁽²⁾. Det Europæiske Miljøagentur kunne tage sig af denne opgave.

2.6. ØSU finder det positivt, at der henstilles til samarbejde mellem medlemsstaterne (afsnit III, punkt 2). Udveksling af oplysninger og udførelse af inspektioner i fællesskab vil få større virkning for miljøet, da naturressourcer som vand og luft ikke kender til landegrænser. ØSU understreger, at det er

vigtigt at udvide samarbejdet til ansøgerlandene for at lette den nødvendige tilpasning af deres miljølovgivning som helhed til den gældende EF-ret.

2.7. ØSU bemærker i denne forbindelse, at der bør opstilles mindstekrav for harmonisering af inspektøruddannelsen.

3. Konklusioner

3.1. ØSU finder denne henstilling værdifuld for en god gennemførelse af miljølovgivningen, men mener, at Kommissionen bør arbejde videre med de faser, der er planlagt til at følge efter, især inspektion af diffuse forureningskilder.

3.2. For at reducere forskellene mellem de forskellige medlemsstaters inspektionsopgaver er det også vigtigt at sikre ensartede kriterier for miljøinspektørerne, især med hensyn til deres professionsbetegnelse og uddannelse — som det er ved at ske gennem IMPEL.

3.3. I forbindelse med afsnit VII om undersøgelse af alvorlige ulykker og hændelser bør Kommissionen — under overholdelse af subsidiaritetsprincippet — kunne gribe ind for at afbøde de mangler, inspektionerne måtte have i nogle medlemslande. Det skal ske under henvisning til de artikler i EF-traktaten, der hjemler overvågning af gennemførelsen og anvendelsen af EF-lovgivningen.

3.4. ØSU er enig i, at kriterierne for EMAS-proceduren og for miljøinspektionerne bør harmoniseres, så de administrative procedurer ikke overlapper hinanden, især fordi der vil opstå en bølge af frivillig tilslutning af SMV'er, når det bliver lettere at tilpasse sig de frivillige kriterier. På denne måde fremkommer der også en mere ensartet information fra de to former for inspektion.

3.5. I tråd med sit tidligere udtrykte synspunkt i udtalelsen om gennemførelse af Fællesskabets miljølovgivning mener ØSU, at der bør slås til lyd for centralisering af oplysningerne fra miljøinspektionerne i et europæisk register, som Det Europæiske Miljøagentur passende kunne føre. Registeret skal være uafhængigt af de nationale registre nævnt i henstillingens afsnit VI, punkt 2, så der sikres en bedre informering af alle organisationer, der interesserer sig for miljøet.

(1) Rådets forordning (EØF) nr. 1836/93, EFT L 168 af 10.7.1993.

(2) EFT C 206 af 7.7.1997.

3.6. ØSU støtter Kommissionens forslag om efter to år at gøre status over anvendelsen af henstillingen. Ved den lejlighed

kunne det undersøges, om det ville være hensigtsmæssigt at udarbejde et rammedirektiv.

Bruxelles, den 28. april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets beslutning om indførelse af et EF-handlingsprogram for civilbeskyttelse«⁽¹⁾

(1999/C 169/06)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 9. februar 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 235 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede Soscha zu Eulenburg til ordfører og Giorgio Liverani og Clive Wilkinson til medordførere. Sektionen vedtog sin udtalelse den 9. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 28. april 1999, følgende udtalelse med 87 stemmer for, ingen imod og 3 hverken for eller imod.

1. Kommissionens forslag

1.1. Civilbeskyttelsesforanstaltninger, der er hjemlet i traktatens artikel 3, litra t), er nødvendige, da EU ofte rammes af større naturkatastrofer som f.eks. oversvømmelser, jordskælv, jordskred og skovbrande. Siden 1985 har EU i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet skabt operationelle mekanismer for at styrke samarbejdet mellem de ansvarlige for civilbeskyttelsen i EU.

1.2. Efter Rådets vedtagelse af det toårige handlingsprogram for civilbeskyttelse (1998/1999) iværksatte Kommissionen flere større projekter i snævert samarbejde med de myndigheder, der i medlemsstaterne beskæftiger sig med civilbeskyttelse. Disse projekter har alle til formål at opstille fælles regler og retningslinjer samt skabe et netværk af eksperter på de pågældende områder.

1.3. Det nye handlingsprogram for civil beskyttelse, som Kommissionen nu foreslår, dækker perioden 2000-2004 og skal bidrage til at konsolidere og styrke resultaterne af ovennævnte større projekter. Der skal endvidere igangsættes nye større projekter på områder som forebyggelse, beredskab, nødhjælp og genophjælpning, der skal bidrage til, at eksisterende forbilledlige procedurer til opstilling af fælles regler og

retningslinjer, til uddannelse, pilotprojekter, støtteaktioner osv. fortsættes. Kommissionen foreslår et årligt budget på 2 mio. euro til dette program.

2. Almindelige bemærkninger

2.1. Indledning

2.1.1. Uanset årsagerne til en katastrofe må det konstateres, at virkningerne og dermed den trussel, som den udgør for naturen og befolkningen, antager stadig større dimensioner og bliver vanskeligere og vanskeligere at vurdere og kontrollere på grund af deres kompleksitet.

2.1.2. Det er kun muligt at reagere virksomt og effektivt på katastrofer, hvis interventionerne planlægges i rette tid på grundlag af en omfattende risikovurdering, og hvis de foranstaltninger, som de involverede organisationer, institutioner og myndigheder iværksætter, er afstemt efter hinanden og indøvet i praksis.

2.1.3. Katastrofer kender ikke nationale grænser. Skal EU's borgere, som er udsat for en bred vifte af risici, kunne beskyttes effektivt, og skal vidtrækkende trusler mod miljøet forhindres eller i det mindste minimeres, er det en forudsætning, at hjælpeforanstaltningernes effektivitet ikke sættes på spil, fordi de ikke koordineres, eller fordi medlemsstaterne vedtager forskellige handlingsplaner.

⁽¹⁾ EFT C 28 af 3.2.1999, s. 29.

2.2. *Handlingsprogrammets mål*

2.2.1. De mål, der opregnes i begrundelsens punkt 7, og som svarer til de kriterier, der opstilles i artikel 3, stk. 2, støttes fuldt ud.

2.2.2. I tider, hvor ressourcerne bliver stadig knappere, forekommer det at være uomgængeligt nødvendigt at udnytte synergieffekter og at inddrage andre organisationer og institutioner, når der skal ydes effektiv hjælp. EU's bestræbelser på dette område må støttes.

2.3. *Handlingsprogrammet*

2.3.1. ØSU mener, at der skal tages hensyn til forskning og teknologisk udvikling.

2.3.2. Da grundlaget for en hensigtsmæssig — virksom og effektiv — intervention er en omfattende og solid risikoanalyse, bør medlemsstaterne opfordres til at støtte forskningsprojekter, der især belyser naturkatastrofers og teknologiske ulykkers virkninger på tværs af grænserne.

2.3.3. Skal civilbeskyttelsen i EU videreudvikles hensigtsmæssigt, forekommer det nødvendigt at gennemføre en omfattende risikoanalyse som grundlag for gennemførelsen af passende forebyggende foranstaltninger.

2.3.4. Dette analysearbejde bør følges af en ekstern evalueringsgruppe bestående af repræsentanter for de relevante områder inden for videnskaben, de statslige myndigheder og ngo'erne. En udtrykkelig bestemmelse herom bør indføres i handlingsprogrammet.

2.3.5. Da befolkningens evne til selvhjælp bidrager væsentligt til at forbedre situationen efter en katastrofe, kan det kun hilses velkomment, at programmet på dette punkt omfatter oplysning, uddannelse og bevidstgørelse.

2.3.6. Man bør også være opmærksom på i højere grad at inddrage befolkningen i faste organisationsstrukturer, da man således kan udnytte potentiale, der ellers ville ligge brak.

2.4. *Retsgrundlag*

2.4.1. Retsgrundlaget for civilbeskyttelse bør revideres, især med henblik på udvidelsen af EU, da EU-traktatens artikel 235 ikke vil være tilstrækkelig i fremtiden.

2.4.2. Men skabelsen af et retsgrundlag, der også i fremtiden kan være gældende for EU's aktiviteter på civilbeskyttelsesområdet, må ikke føre til, at subsidiaritetsprincippet opgives, heller ikke selv om det principielt kunne være fornuftigt at have retningslinjer på det tekniske område og hvad angår selve nødhjælpsinterventionerne — i det mindste i tilfælde af grænseoverskridende katastrofer og forsvarsaktioner.

2.4.3. Nationale planer og foranstaltninger bør fortsat støttes og fremmes gennem et samarbejde på EU-plan.

2.4.4. Det gældende retsgrundlag for et EU-handlingsprogram må revideres med henblik på fremtiden, og det må drøftes, om det er nødvendigt at øge budgettet.

2.5. *Fremtidsperspektiver*

2.5.1. ØSU mener, at det efter en evalueringsfase er rimeligt at anstille overvejelser over fremtidsperspektiverne for civilbeskyttelsesaktiviteter.

2.5.2. Der må drages omsorg for, at viden og erfaringer, som indsamles i løbet af handlingsprogrammet, udnyttes efter programmets udløb.

3. *Sammenfatning*

3.1. Som de seneste års erfaringer viser, bliver katastroferne i Europa og deres virkninger for samfundet og borgerne mere og mere komplekse.

3.2. Omfattende risikoanalyser foreligger kun sjældent og kan derfor ikke danne grundlag for en solid planlægning hvad angår civilbeskyttelse.

3.3. Derfor er det hensigtsmæssigt ikke blot at koncentrere katastrofeforskningen om forebyggelse af risici, men også om en tværfaglig risikoanalyse.

3.4. Endvidere må synergieffekter udnyttes i enhver henseende, dvs. at andre EU-områder og -foranstaltninger må inddrages i civilbeskyttelsen.

3.5. Hjælp i katastrofetilfælde ydes i første omgang lokalt. Det betyder, at EU-borgernes evne til selvhjælp og deres bevidsthed om, at civilbeskyttelse er en opgave for alle, må styrkes.

3.6. Samarbejdet mellem medlemsstaterne inden for civilbeskyttelse må fremmes, også ud over det planlagte handlingsprogramms løbetid.

Bruxelles, den 28. april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets beslutning om vedtagelse af EF-rammebestemmelser for samarbejde i tilfælde af utilsigtet havforurening«⁽¹⁾

(1999/C 169/07)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 9. februar 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 130 s, stk. 1, at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede Clive Wilkinson til ordfører og Soscha zu Eulenburg og Giorgio Liverani til medordførere. Sektionen vedtog sin udtalelse den 9. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 28. april 1999, følgende udtalelse med 89 stemmer for, ingen imod og 2 hverken for eller imod.

1. Baggrund

1.1. EU har været aktiv på området utilsigtet havforurening siden 1978, da Rådet vedtog en resolution om udarbejdelse af et handlingsprogram. Formålet med programmet var at støtte medlemsstaternes bestræbelser på at forbedre deres muligheder for at reagere på større forureningsulykker på havet.

1.2. I 1981 blev der indført et fællesskabsinformationssystem med det formål at give medlemsstaterne de data, der kræves, for at de kan bekæmpe forurening. Anvendelsesområdet blev udvidet i 1986 til også at omfatte en fortegnelse over beredskabsressourcerne.

1.3. I 1987 blev der oprettet en EF-task force, der styres af Kommissionen. Task forcen skal bistå medlemsstater, der står over for en havforureningsulykke, ved hurtigt at yde ekspertassistance fra andre medlemsstater.

2. Kommissionens forslag

2.1. Ordningen har vist sin værdi i både mindre og større forureningsulykker, men der er nu behov for at etablere enklere og mere kohærente og gennemskuelige rammebestemmelser for samarbejdet ved at samle de pågældende fællesskabsinformationssystemer og handlingsprogrammet i én retsakt. Dermed skabes der et solidt retsgrundlag, og der fastsættes kriterier og finansieringsordninger for de foranstaltninger, der skal træffes.

2.2. Forslaget omfatter informationsudveksling, uddannelse, en EF-task force, internationalt samarbejde og pilotprojekter med henblik på forbedring af teknikker og metoder.

3. Almindelige bemærkninger

3.1. ØSU støtter forslaget til rådsbeslutning, da den indebærer en logisk og nyttig udvikling af en ordning, som allerede er på plads, og som er et middel til at beskytte miljøet. Det er vigtigt, at arbejdet på dette område fortsætter på længere sigt.

3.2. ØSU noterer sig, at forslagene er beregnet på, at der skal ydes hjælp i tilfælde af havforurening fra alle kilder, uanset om der er tale om utilsigtet eller forsætlig forurening.

3.3. ØSU noterer sig tillige, at forslagene vil være nyttige for medlemsstater, som er part i andre internationale havforureningsaftaler⁽²⁾, der allerede er i kraft, eller som er under forhandling.

3.4. Endelig bemærker ØSU, at der stadig er internationale drøftelser i gang om fastlæggelsen af, hvem der er ansvarlig for visse typer forurening for at finde frem til, hvem der skal betale i henhold til »forurenere betaler-princippet«.

4. Specifikke bemærkninger

4.1. Det foreslåede budget for ordningen er meget beskedent i betragtning af, hvilke omkostninger der kan spares ved en effektiv og hurtig aktion i tilfælde af en enkelt større ulykke.

4.2. Da havforureningsulykker udmærket kan involvere tredjelande, kunne det forekomme klogt at opfordre lande med grænse op til en EU-medlemsstat at vedtage EU-rammebestemmelserne, i det mindste hvad angår informationssystemet.

4.3. Det bør også overvejes at yde støtte til ansøgerlandene, især dem med kystlinjer, således at de i begrænset omfang kan

⁽¹⁾ EFT C 25 af 30.1.1999, s. 20.

⁽²⁾ F.eks. Bonn-overenskomsten (Nordsøen), Barcelona-konventionen (Middelhavet) og Helsingfors-konventionen (Østersøen).

deltage i de planlagte uddannelsesaktiviteter. En sådan støtte kunne finansieres over det budget, der foreslås i KOM(1998) 769 endelig udg., eller fra andre EU-kilder.

4.4. Endelig vil det være værdifuldt at holde internationale organisationer, som f.eks. Den Internationale Søfartsorganisation IMO, underrettet om udviklingen i håb om, at EU's rammebestemmelser kan danne forbillede internationalt.

Bruxelles, den 28. april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 92/117/EØF om beskyttelsesforanstaltninger over for specifikke zoonoser og specifikke zoonotiske agenser hos dyr og i animalske produkter for at forhindre levnedsmiddelbårne infektioner og forgiftninger«

(1999/C 169/08)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 22. april 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede Leif E. Nielsen til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 8. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29 april 1999, mødet den 28. april 1999, følgende udtalelse med 93 stemmer for og 3 hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. Rådets direktiv 92/117/EØF pålægger medlemslandene at gennemføre visse foranstaltninger med henblik på beskyttelse mod zoonoser og zoonotiske agenser i dyr og animalske produkter for at forebygge udbrud af levnedsmiddelbårne infektioner og forgiftninger. Direktivet foreskriver et rapporteringssystem vedrørende forekomsten af zoonoser samt overvågning, kontrol og udryddelse af visse typer salmonella i besætninger af avlsfjerkræ. Endvidere indføres kontrolprogrammer for andre zoonotiske agenser end salmonella. Kommissionen skal herunder følge udviklingen og bl.a. opstille retningslinjer for foranstaltninger til bekæmpelse af zoonoser.

1.2. Uanset den enstemmige vedtagelse i Ministerrådet blev det hurtigt klart, at ikke alle medlemslande var i stand til at implementere direktivets regler. Specielt var det vanskeligt at gennemføre et krav om slagtning eller destruktion m.v. af flokke af fjerkræ inficeret med salmonella (S. enteritidis og S. typhimurium). Direktivet er til dato kun fuldt implementeret i fire medlemslande, hvorunder Sverige og Finland opnåede

tidsubegrænsede handelsgarantier i forbindelse med optagelsen i EU i 1995. Selvom fristerne blev yderligere udsat i 1997 ved direktiv 97/22/EF, har en række medlemslande fortsat ikke fremsendt nationale planer for opnåelse af målsætningen i direktivet eller for implementering af foranstaltningerne.

1.3. Kommissionen vil nu overveje en fundamental ændring af den hidtidige politik og målsætningen for den fremtidige strategi. Heri indgår bl.a. fleksibilitet med hensyn til opnåelse af målsætningen i de enkelte medlemslande, foranstaltninger til imødegåelse af spredning af zoonotiske agenser gennem samhandlen, imødegåelse af handelsmæssige uoverensstemmelser med tredjelande, udvikling af »stable-to-table«-princippet, herunder indførelse af »codes of good farming practice«.

1.4. Oprindelig skulle Kommissionen senest 1. januar 1996 fremlægge en rapport med tilhørende forslag til en revision af direktivet i lyset af de indvundne erfaringer. Denne frist blev forlænget i 1997, men er på ny overskredet med halvandet år. Kommissionen beklager nu, at den på grund af sagens komplekse karakter fortsat ikke er i stand til at fremsætte nye

forslag og finder, at der er behov for yderligere overvejelser. På denne baggrund foreslår Kommissionen en udsættelse, således at den inden 31. marts 2000 fremlægger en rapport med tilhørende forslag. Disse forslag foreslås vedtaget af Rådet senest 31. december 2000. Medlemslandene skal derefter implementere direktivet senest 31. maj 2001. Fristen for tredjelands implementering ved indførsel til EU er derefter et år efter disse foranstaltningers ikrafttræden.

1.5. Kommissionen har ydet finansielle tilskud til udryddelse af og kontrol med zoonotiske sygdomme hos dyr samt til andre programmer, der tager sigte på at forebygge zoonoser. Tilskuddet udgør 36 mio. euro i 1999. Der er desuden oprettet EF-referencelaboratorier for salmonella og zoonoseepidemiologi, der vejleder de nationale laboratorier med hensyn til analysemetoder, sammenlignende undersøgelser samt uddannelseskurser og workshops.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Under diskussionen om forrige forlængelse af fristerne erkendte ØSU i februar 1996, at direktiv 92/117/EF lider af visse mangler, og at den mangelfulde implementering i medlemslandene indebærer en forvridning af konkurrencen mellem producenterne i de forskellige medlemsstater⁽¹⁾. ØSU påpegede ligeledes den stigende opmærksomhed blandt forbrugerne omkring salmonella, samt at det var nødvendigt at gennemføre en betydelig indsats for at opfylde traktatens forpligtelse om at bidrage til et højt sundhedsbeskyttelsesniveau. ØSU understregede herunder behovet for at fremme og fremskynde gennemførelsen af kontrolforanstaltningerne over for salmonella i samtlige EU-lande. Som følge af de utilstrækkelige fremskridt er disse kommentarer mindst lige så relevante som for tre år siden.

2.2. Udover de traktatmæssige bestemmelser i artikel 129 A er det bl.a. som følge af BSE-krisen de senere år utallige gange understreget, at EU skal sikre en høj grad af forbrugerbeskyttelse og fødevarer sikkerhed. Zoonoser udgør et af de væsentligste problemområder i så henseende. Der findes ikke troværdige og sammenlignelige opgørelser over antallet af sygdomstilfælde og dødsfald i EU som følge af zoonoser. Kun en mindre del af sygdomstilfældene registreres. Zoonoser forårsager meget betydelige udgifter i sundhedsvæsenet, tab af arbejdsindsats samt personlige lidelser for de pågældende og for tidlig død. Uofficielt udgør antallet af registrerede sygdomstilfælde i EU som følge af salmonella skønsmæssigt over 200 000 årligt. Det faktiske antal sygdomstilfælde skønnes mellem 10 og 50 gange højere, og de direkte udgifter skønnes at udgøre 2-10 mia. euro årligt.

2.3. Æg og fjerkrækød er i de fleste medlemslande den væsentligste årsag til humane sygdomstilfælde som følge af salmonella. S. enteritidis var således også i 1998 et alvorligt problem i de fleste medlemslande. Dette kan sandsynligvis henføres til produktionen af konsumæg og kunne være undgået, såfremt de oprindelige retningslinjer var blevet fulgt.

2.4. Trods gennemførelse af en række private programmer finder ØSU det uacceptabelt, at en række medlemslande ikke har været i stand til i højere grad at implementere direktivet fra 1992, og at Kommissionen ikke på et langt tidligere tidspunkt har taget retslige skridt til at sikre gennemførelsen eller fremsat relevante forslag til ændringer. Sagen illustrerer den uacceptable praksis i EU med fastsættelse af frister, som hverken institutionerne eller medlemslandene tager alvorligt. I fremtiden bør så vidt muligt fastsættes realistiske frister, som til gengæld overholdes.

2.5. ØSU opfordrer Kommissionen til hurtigst muligt at udarbejde relevante forslag med henblik på at indhente det forsømte og finder, at de foreslåede frister bør være væsentligt kortere end foreslået. Den yderligere udsættelse af fristerne risikerer at bevirke, at flere medlemslande forholder sig passive indtil år 2001 med en deraf følgende forværring af situationen til følge.

2.6. Mange zoonoser, som f.eks. salmonella, skal elimineres i den enkelte fjerkræ-, svine- eller kvægbesætning ved foranstaltninger i forbindelse med anskaffelse af dyr, indkøb af foder, desinfektion af stalde m.v. samt forbedret management. Dernæst bør det under slagtingen forhindres, at f.eks. salmonella i kontaminerede dyr spredes fra svælg og tarme til kødet. Endelig er en indsats nødvendig i de efterfølgende omsætningsled, ligesom køkkenhygiejnen er af stor betydning.

2.7. I den nuværende situation kunne en specifik indsats i slagterileddet gennemføres med en mærkbar forbedring af hygiejnen til følge. ØSU foreslår derfor Kommissionen at iværksætte en sådan indsats snarest muligt, således at det pålægges de medlemslande, som endnu ikke har implementeret zoonosedirektivet, snarest at forelægge en plan for, hvorledes de i første omgang agter at gennemføre en målrettet indsats i slagterileddet. Indsatsen i primærproduktionen kan som følge af den mere komplekse natur derefter overvejes nærmere og iværksættes på et senere tidspunkt. ØSU frygter dog, at udviklingen af en ny strategi i så henseende, herunder »codes of good farming practice«, vil være overordentligt tidskrævende.

2.8. ØSU finder det helt afgørende, at Kommissionen snarest offentliggør den foreliggende statistik på området, således at offentligheden har mulighed for at følge udviklingen

⁽¹⁾ EFT C 97 af 1.4.1996, s. 29.

og situationen i medlemslandene. Dette overblik vil samtidig være et væsentligt incitament for markeds kræfterne samt de erhvervs- og forbrugerinteresser, som påvirker produktions- og distributionsleddene i hele kæden fra »stable to table«.

2.9. Det er målsætningen i EU at sikre den veterinære harmonisering på et højt niveau. EU's indsats på zoonoseområdet står ikke i et rimeligt forhold til de bestræbelser, som udfoldes i forbindelse med bekæmpelse af andre smitsomme husdyrsygdomme, bl.a. af hensyn til det indre markeds funktion.

2.10. En hurtig indsats er nødvendig med hensyn til en løsning af problemstillingen mellem på den ene side hensynet til opretholdelse af fri samhandel inden for det indre marked og på den anden side hensynet til en sikring af situationen i de områder af EU med den bedste zoonosesituation, således at denne ikke undergraves som følge af indførsel af varer med zoonotisk smitte af agens. Lande, som f.eks. har reduceret salmonella i husdyrproduktionen til et minimalt niveau, vil naturligt stille krav om garantier i forbindelse med indførsel fra såvel andre medlemslande som tredjelande, som det kan være vanskeligt at ignorere. Hvis denne konflikt ikke løses, vil handelsmæssige garantier og en deraf følgende regionalisering af det indre marked således kunne blive nødvendig.

2.11. Ifølge zoonosedirektivets artikel 14 skal tredjelande forelægge en plan med angivelse af garantier med hensyn til forekomsten af zoonoser og zoonotiske agenser. Dette er en betingelse for optagelse eller forbliven på fællesskabslisten over tredjelande, hvorfra indførsel er tilladt til EU. Intet tredjeland har imidlertid endnu fremlagt en plan, hvilket indebærer, at indførsel fra de pågældende tredjelande formelt burde stoppes. For EU-lande, som har forbedret eller er i færd med at forbedre situationen, skaber denne import risiko for spredning af zoonotisk agens, usikkerhed hos forbrugerne samt en urimelig forvridding af konkurrencen. Desuden vil tredjelande kunne kræve garantier af EU ved import fra EU.

2.12. Den foreslåede udskydelse af fristen til tidligst år 2002 er desuden en betydelig belastning for EU's troværdighed i forholdet til tredjelandene. Ansøgerlandene, som skal overtage »Acquis communautaire« kan heller ikke undgå at miste respekt for EU's regler på dette vitale område, hvilket uundgåeligt danner præcedens og dermed belaster den videre udvikling.

2.13. Zoonoser i husdyrbestanden medfører øget brug af antibiotika. Forskellige internationale fora har konkluderet, at

anvendelsen af antibiotika bør begrænses mest muligt med henblik på at imødegå udviklingen af resistens⁽¹⁾. En fremskynnet bekæmpelse af zoonoser i husdyrproduktionen vil derfor samtidig bidrage til at imødegå risikoen for udvikling af bakterier, som er resistente over for forskellige kendte antibiotika, hvilket har betydning for såvel husdyrproduktionen som behandlingen af humane sygdomstilfælde.

3. Specifikke bemærkninger

3.1. ØSU finder, at der snarest bør gennemføres en videnskabelig evaluering af medlemsstaternes foranstaltninger til forebyggelse og behandling af zoonoser i forbindelse med Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 2119/98/EF om oprettelse af et net til epidemiologisk overvågning af og kontrol med overførbare sygdomme⁽²⁾.

3.2. ØSU opfordrede i sin udtalelse fra februar 1996 Kommissionen og andre berørte parter til at afholde en offentlig konference om zoonoseproblematikken. ØSU skal herved gentage opfordringen til at gennemføre en sådan konference med henblik på at skabe større offentlig forståelse for tiltag på området i EU. Det kunne f.eks. ske i forbindelse med de tilbagevendende workshops ved Federal Institute for Health Protection of Consumers and Veterinary Medicine i Berlin (BGVV).

3.3. Gennem sin sammensætning bestående af forskellige interessegrupperinger har ØSU et betydeligt engagement i bekæmpelse af og beskyttelse mod zoonoser. ØSU skal derfor anmode om at blive inddraget i de videre overvejelser i god tid med henblik på at foreslå relevante forbedringer i bekæmpelsen af zoonoser og sikre opnåelse af et højt sundhedsbeskyttelsesniveau uden forvridding af den interne samhandel og konkurrencen mellem producenterne.

3.4. ØSU opfordrer desuden Kommissionen til at sikre prioriteringen af aspekterne vedrørende fødevarer sikkerhed de kommende WTO-forhandlinger. En klar kontrolstrategi i EU vedrørende zoonoser er som udgangspunkt en nødvendig betingelse i så henseende for EU's internationale forhandlingsposition.

4. Konklusion

4.1. I betragtning af zoonosernes sygdomsmæssige og økonomiske betydning, beklager ØSU, at Kommissionen og medlemslandene ikke på et tidligere tidspunkt har søgt at sikre

⁽¹⁾ Jf. ØSU's udtalelse fra september 1998 om »Antibiotikaresistens: En trussel mod folkesundheden« (EFT C 407 af 28.12.1998, s. 7) samt konklusionerne fra EU-konferencen »The Microbial Threat« i København i september 1998.

⁽²⁾ EFT L 268 af 3.10.1998.

opnåelse af målsætningen i direktivet fra 1992, ligesom ØSU er betænkelig ved en yderligere udsættelse. På baggrund af de igangværende initiativer i medlemslandene for at forebygge en yderligere spredning er det nødvendigt, at Kommissionen hurtigst muligt danner sig et overblik over situationen og fremsætter relevante forslag med henblik på snarest muligt at få

situationen under kontrol. I modsat fald må frygtes væsentlige problemer for det indre markeds funktion. Desuden bør den foreliggende statistik offentliggøres, og der bør snarest afholdes en videnskabelig konference. En snarlig afklaring af EU's politik på området er desuden af afgørende betydning for forholdet til omverdenen.

Bruxelles, den 28. april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til priser for landbrugsprodukter (1999/2000)«⁽¹⁾

(1999/C 169/09)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 23. marts 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede Rudolf Strasser til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 8. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 28. april 1999, med 90 stemmer for, 2 imod og 4 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Resumé af Kommissionens forslag

1.1. Landbrugets situation i 1998

1.1.1. 1998 var for landbrugets vedkommende præget af en udtalt forringelse af situationen på landbrugsmarkederne inden for visse produktionssektorer. Den økonomiske og finansielle krise i bestemte tredjelande gik hårdest ud over svinekøds- og oksekødssektoren.

1.1.2. Verdensmarkedspriserne på korn faldt til det laveste niveau i de seneste fem år som følge af en rekordstor høst to år i træk. Stigningen i efterspørgslen på verdensmarkedet aftog. Interventionslagrene, navnlig af byg og rug, nåede sidst i 1998 op på 16 mio. ton, hvilket medførte et fald i markedspriserne.

1.1.3. Mens der var tale om et prisfald for de fleste produkters vedkommende, kunne der i sektorerne for frugt (undtagen citrusfrugter), vin, kartofler og oksekød konstateres en stigning i producentpriserne i forhold til det foregående år.

1.2. Udviklingen i landbrugsproduktionen

1.2.1. Med en høst på ca. 208 mio. ton korn (+2,1 % i forhold til 1997) tegnede 1998 sig for en ny rekord, som skyldtes en stigning i udbyttet på over 4,2 %. Også oliefrøproduktionen udviste en stigning, som lå på 6,5 %, og nåede dermed op på 15,5 mio. ton, heraf 14,2 mio. ton bestemt til levnedsmidler.

1.2.2. Sukkerproduktionen (nedgang i dyrkningsarealerne på 7,5 % og et udbyttefald på 5 %) og olivenolieproduktionen (-500 000 ton) gik kraftigt tilbage.

1.2.3. Mælkeproduktionen skønnes at være gået en smule tilbage (til ca. 120 mio. ton), og oksekødsproduktionen faldt med 4,2 % til 7,5 mio. ton.

1.2.4. Svinekødsproduktionen anslås derimod at være steget med 6,5 %, produktionen af fjerkrækød med 2,1 % og produktionen af fåre- og gedekød med 2,9 %.

⁽¹⁾ EFT C 59 af 1.3.1999, s. 1-27.

1.3. Landbrugsindkomsterne

1.3.1. Ifølge Eurostats første overslag over landbrugsindkomsterne i 1998 i EU skulle der blive tale om et gennemsnitligt fald i faste priser på 3,9 % pr. beskæftiget. Indkomstnedgangen skyldes ifølge Kommissionen

- et fald i kødpriserne (især i svinekødspriserne: -26,1 %),
- en nedgang i støtten til landbrugssektoren (-6,2 %),
- en tydeligt langsommere nedgang i landbrugets arbejdsstyrke.

1.3.2. Støtten udgør nu i snit 29 % af landbrugsindkomsterne i EU. Dette afspejler den delvise omlægning af støtten fra prisstøtte til mere direkte indkomstbetalinger.

1.4. Budgettet

1.4.1. Kommissionen anslår bevillingsbehovet for EUGFL's Garantisektion til 40 953 mia. euro, hvilket ligger inden for landbrugsretningslinjen på 45 188 mia. euro.

1.5. Kommissionens prisforslag

1.5.1. Kommissionen understreger, at der efter de gennemførte reformer kun er nogle få parametre, der stadig årligt skal fastsættes i forbindelse med forvaltningen af markederne. Den henviser desuden til de foreslåede reformforanstaltninger i forbindelse med Agenda 2000. Hvor det er nødvendigt at træffe en beslutning, foreslår Kommissionen at videreføre de hidtidige beløb, på nær nogle få undtagelser. Dette gælder for de institutionelle priser, støtte og månedlige tillæg for korn og ris.

1.5.2. Som eneste ændring i forhold til de gældende regler for markagrøder foreslår Kommissionen følgende: som forudset i Agenda 2000 foretages der i tilfælde af en overskridelse af loftet for det kunstvandede areal i 1999/2000 en forholdsvis nedsættelse af godtgørelserne (1 til 1) og ikke med 1,5 gange overskridelsesprocenten ifølge forordning (EØF) nr. 1765/92.

1.5.3. For sukkers vedkommende foreslår Kommissionen at nedsætte den månedlige refusion af lageromkostninger til 0,33 euro/100 kg for at tage hensyn til rentefaldet. Det foreslås endvidere ikke at give Italien nogen afledt (højere) interventionspris for hvidt sukker, da landet ikke er et område med underskudsproduktion.

1.5.4. I betragtning af nedsættelsen af interventionsprisen kunne man ifølge Kommissionen have foreslået at nedsætte det månedlige tillæg tilsvarende. Under hensyntagen til den vanskelige markedssituation for ris har man dog undladt dette.

1.5.5. Inden for vinsektoren foreslås en række overgangsforanstaltninger i afventning af den nye fælles vinmarkedsordnings ikrafttræden den 1. august 2000.

1.5.6. For tobaks vedkommende forelagde Kommissionen den 6. november 1998 et forslag om fastsættelse af garanti-tærsklerne (kvoterne) og præmierne for 1999-2001. Der er derfor ikke behov for noget forslag i forbindelse med prispakken 1999/2000.

1.5.7. For frø foreslås der visse ændringer i grundforordningen. Hvad ris og hamp angår, er målet at bringe frøbestemmelserne på linje med bestemmelserne for de enkelte produkter.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU har allerede udtalt sig indgående om de reformer af den fælles landbrugspolitik, Kommissionens foreslog i Agenda 2000. Det vil derfor afholde sig fra på ny at behandle de enkelte aspekter af den fælles landbrugspolitik i udtalelsen om prispakken 1999/2000. ØSU beklager dog, at Kommissionen — på nogle få undtagelser nær — ikke har vist sig videre lydhør over for de argumenter og forslag, som bl.a. ØSU har fremsat, eksempelvis vedrørende alternative måder at reformere den fælles landbrugspolitik på. Der udtrykkes tilfredshed med, at EU-medlemsstaternes landbrugsministre og stats- og regeringschefer har erkendt nødvendigheden af ændringer i Kommissionens forslag, der delvis svarer til dem, som også ØSU anså for påkrævede i sine udtalelser om lovgivningsforslagene til reformen af den fælles landbrugspolitik.

2.2. ØSU ser med stor bekymring på udviklingen i landbrugsindkomsterne i de fleste EU-medlemsstater, hvoraf nogle har oplevet et særligt stort fald. Det kraftige fald i disse indkomster er især foruroligende, fordi der på grund af prisudviklingen for vigtige landbrugsprodukter også i 1999 må forventes yderligere fald i landbrugsindkomsterne, og fordi reformen af den fælles landbrugspolitik vil betyde et yderligere nedadgående pres på dem.

I den forbindelse skal der gøres opmærksom på, at de institutionelle priser — udtrykt i nationale valutaer — er faldet med euroens indførelse i de fleste medlemsstater. Disse opskrivningstab udlignes kun i få medlemsstater.

2.3. Kommissionen angiver »en tydeligt langsommere nedgang i landbrugets arbejdsstyrke« som en af hovedårsagerne til indkomstnedgangen.

Den voksende arbejdsløshed i EU er fortsat et af de store uløste problemer, som især mange landdistrikter slås med. Det betyder også, at det for landmænd i mange regioner er blevet vanskeligere at finde indtjeningsmuligheder uden for landbruget. Dette virker nødvendigvis ind på strukturudviklingen i landbruget. ØSU mener derfor ikke, at problemet med faldende indkomster bør tackles gennem en større afvandring fra landbruget. Hovedårsagen til de senere års indkomstnedgang ligger under alle omstændigheder i den negative prisudvikling for vigtige landbrugsprodukter.

ØSU minder om, at det i sin udtalelse om prispakken 1997/1998 foreslog, at man undersøgte indkomstudviklingen i landbruget ud fra dens indvirkning på beskæftigelsen som helhed.

2.4. ØSU er ikke enig med Kommissionen i, at den delvise omlægning fra prisstøtte til direkte indkomststøtte »generelt har bidraget til at sikre en konsolidering af landbrugsindkomsterne og mindre udsving i disse«. Den kraftige indkomstnedgang i nogle medlemsstater underbygger slet ikke denne tese. Det har vist sig, at selv øgede direkte betalinger ikke kan udligne indkomsttab som følge af markedsudsving. Derfor er konsekvent anvendelse af de eksisterende markedsstyringsinstrumenter uomgængelig.

2.5. ØSU er klar over, at uforudsigelige begivenheder såsom finanskrisen i Sydøstasien og krisen i Rusland har virket kraftigt ind på afsætningen af og dermed prisdannelsen for vigtige landbrugsprodukter. Denne udvikling er i modstrid med de antagelser, som Kommissionen fremkom med i »Long Term Prospects«, og som bl.a. udgjorde noget af grundlaget for reformen af den fælles landbrugspolitik. De seneste års begivenheder viser endvidere, at der i et vist omfang altid vil være behov for markedsordningsinstrumenter for

— at regulere produktionen på passende vis,

— at sikre, at landmændene i EU ikke helt og holdent udsættes for verdensmarkedets luner.

ØSU konstaterer med interesse, at USA med den såkaldte Fair Act har nyorienteret sin landbrugspolitik for at kunne reagere på krisen på vigtige landbrugsmarkeder. USA har i modsætning til EU handlet hurtigt og dermed sikret det amerikanske landbrug konkurrencefordele.

2.6. ØSU kritiserer Kommissionen for at have reageret for langsomt på krisen på svinekødsmarkedet. Dette gælder såvel for ydelse af støtte til privat oplagring som for forhøjelse af eksportrestitutionerne.

2.6.1. ØSU forventer, at Kommissionen altid vil anvende de eksisterende markedsordningsinstrumenter rettidigt for at forhindre prisfald, der ville medføre indkomsttab for de fleste landmænd.

2.7. ØSU har gentagne gange anmodet Kommissionen om at foretage en grundig undersøgelse af konsekvenserne af den fælles landbrugspolitik og af reformerne af denne politik (især ved nedsættelse af landbrugsproducentpriserne) for forbrugerpriser, levnedsmiddelkvalitet, sundhed, miljø, beskæftigelse og landdistrikter. ØSU mener stadig, at en omfattende analyse af denne slags er nødvendig og beklager, at Kommissionen endnu ikke har lagt en sådan på bordet.

2.8. ØSU påpeger, at der heller ikke i 1998 blev taget ekstra skridt for at fremme udviklingen af fornyelige energikilder og fornyelige råvarer til industrielle formål. Det er beklageligt, at den foreliggende prispakke heller ikke omfatter initiativer i den retning. Forudsætningerne for dyrkning af fornyelige råvarer ændrer sig tværtimod fortsat fra år til år, således at man på ingen måde kan tale om stabile betingelser for denne stadig vigtigere produktionsgren. Hertil kommer, at oliefrøs andel af nonfood-anvendelse er faldet kraftigt.

2.9. ØSU håber, at det forestående arbejde kan løses trods Kommissionens kollektive afgang, og at der heller ikke for landbruget og levnedsmiddelindustrien opstår usikkerhed for fremtiden på vigtige retlige områder.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Korn

3.1.1. ØSU noterer sig, at der for korn ikke foreslås ændringer i de institutionelle priser eller i præmierne.

3.1.2. ØSU udtrykker tilfredshed med, at de månedlige tillæg ikke foreslås nedsat. Opretholdelsen af disse tillæg på i det mindste det hidtidige niveau vil også fremover være af stor betydning.

3.1.3. ØSU godkender Kommissionens forslag om en forholdsvis (og ikke længere en uforholdsmæssig stor) nedsættelse af godtgørelserne ved overskridelse af loftet for det kunstvandede areal, da ordningen dermed bliver enklere.

3.1.4. Da det nedadgående pres på kornpriserne er blevet endnu større, og interventionslagrene er vokset i indeværende produktionsår, går ØSU ind for både at opretholde jordudtagningssatsen på 10 % for høsten 2000 og anvende markedsstabiliserende foranstaltninger. Endvidere slår ØSU til lyd for, at det maksimale vandindhold i forbindelse med kornintervention som hidtil sættes til 15 %.

3.2. Ris

3.2.1. ØSU bifalder Kommissionens forslag om ikke at nedsætte de månedlige tillæg for dermed at tage hensyn til den vanskelige markedsituation for ris.

3.2.2. På baggrund af den vanskelige situation forventer ØSU, at man indtil reformen af den fælles markedsordning udnytter alle instrumenter til stabilisering af markedet.

3.3. Sukker

3.3.1. ØSU går ind for, at Kommissionen endnu en gang undersøger, om den foreslåede nedsættelse af den månedlige refusion af lageromkostninger er tilstrækkeligt berettiget. Det stabile renteniveau, som Kommissionen begrundet sit forslag med, harmoniserer nemlig bl.a. ikke med, at euroens indførelse pr. 1. januar 1999 i gennemsnit har medført et fald i roe- og sukkerpriserne på 1,54 % i national valuta. Endvidere bør det nøje undersøges, om situationen i Italien rent faktisk taler for ikke at fastsætte nogen afledt interventionspris.

3.4. Spindplanter

3.4.1. ØSU bifalder, at der i modsætning til tidligere år ikke foreslås nogen nedsættelse af præmierne for hør og hamp.

3.4.2. ØSU opfordrer til en administrativ forenkling f.eks. ved at sikre, at ansøgning om præmier ikke kræver udfyldelse af mere end én formular. Endvidere skal der gøres opmærksom på, at den nuværende koefficientbestemmelse for hør kræver megen administration og medfører konkurrencemæssige ulemper i nogle EU-regioner. Derfor bør der også her tilstræbes en forenkling gennem afskaffelse af koefficientsystemet.

3.5. Vin

3.5.1. ØSU er enig med Kommissionen i, at de nugældende bestemmelser bør opretholdes, indtil reformen træder i kraft. Af samme grund bør ledsageforanstaltningerne og de nationale undtagelsesbestemmelser, prispakken fastsætter, ligeledes videreføres.

3.6. Frugt og grøntsager

3.6.1. ØSU noterer sig, at der som følge af 1997-reformen af den fælles markedsordning for frugt og grøntsager ikke foreslås nogen ændringer.

3.6.2. ØSU ser kritisk på nedskæringen af budgetudgifterne til denne vigtige sektor, bl.a. fordi der gennem omlægning af præmiesystemet for citrusfrugter er indtrådt et kraftigt prispres.

3.7. Frø

3.7.1. ØSU noterer sig Kommissionens forslag til ændring af grundforordningen for frø. Der gøres opmærksom på, at forslaget om fastsættelse af støtte til *Lolium perenne* L. betyder mindre støtte til en bestemt sortsgruppe, hvilket rammer en række frøavlere.

3.8. Animalske produkter

3.8.1. ØSU noterer sig, at der for mælk, oksekød, fåre- og gedekød samt svinekød ikke foreslås ændringer i de institutionelle priser eller i præmierne. Da priserne på animalske produkter er af stor betydning for landmændenes indkomster, opfordrer ØSU Kommissionen til fuldt ud at udnytte de eksisterende instrumenter til aflastning af markedet og især at forbedre situationen på markedet for svinekød.

3.8.2. ØSU går ind for en videreførelse af undtagelsesbestemmelsen om 90-dyrsloftet, der gælder for de nye tyske delstater.

Bruxelles, den 28. april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

- »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet«,
- »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 68/360/EØF om afskaffelse af restriktioner om rejse og ophold inden for Fællesskabet for medlemsstaternes arbejdstagere og deres familiemedlemmer«, og
- »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om nedsættelse af et rådgivende udvalg for EF-arbejdstageres frie bevægelighed og sociale sikring og om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 og (EØF) nr. 1408/71«

(1999/C 169/10)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 12. november 1998 under henvisning til EF-traktatens artikel 49 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om de ovennævnte emner.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkedsmæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, som udpegede Gianni Vinay til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 8. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 28. april 1999, med 89 stemmer for, ingen imod og 4 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. De kommissionsforslag, der er emnet for denne udtalelse, udspringer af en grundlæggende betragtning om, at arbejdstagernes ret til fri bevægelighed inden for EU, der er knæsat i traktatens artikel 48 og har været håndhævet siden 1968, bl.a. har til formål at give alle EU-borgere ret til at arbejde eller søge arbejde i de øvrige medlemsstater, og samtidig sikre ligebehandling og fuld integrering af arbejdstageren og dennes familie i værtslandet.

1.2. Udøvelsen af denne ret inden for EU er imidlertid på nuværende tidspunkt delvist umuliggjort af regler, der efterhånden er forældede og hvis utilstrækkelighed er blevet påvist af utallige domme fra EF-Domstolen. Manglerne er ligeledes blevet påpeget af den gruppe på højt niveau om fri bevægelighed for personer, som Kommissionen nedsatte i 1996 med Simone Veil som formand til at afdække eventuelle mangler eller forsinkelser i forbindelse med retten til fri bevægelighed.

1.3. I rapporten fra omtalte gruppe understreges det, at den påkrævede ændring af lovgivningen ikke blot skal afspejle udviklingen i retspraksis, men også den politiske og sociologiske udvikling, der har fundet sted i EU siden 1968.

1.4. Europa-Parlamentet har flere gange slået til lyd for en forbedring af det lovgivningsmæssige grundlag for arbejdskraftens frie bevægelighed. Parlamentet udtalte sig i sin tid

også positivt om Kommissionens lovgivningsforslag fra 1989 vedrørende forordning (EØF) nr. 1612/68 og direktiv 68/360/EØF⁽¹⁾ og har fortsat påpeget, at det er nødvendigt at styrke lovgivningsgrundlaget for den frie bevægelighed og sikre, at det anvendes effektivt af medlemsstaterne.

1.5. Den uhindrede udøvelse af retten til fri bevægelighed fremstår som noget endnu mere betydningsfuldt i lyset af de retningslinjer på beskæftigelsesområder, der blev vedtaget efter Det Europæiske Råd i Luxembourg i november 1997, og hvori det pga. den gennemgående kritiske beskæftigelsessituation i EU understreges, hvor vigtigt det er at forbedre mulighederne for at integrere arbejdstagerne erhvervsmæssigt, især de arbejdsløse. Af hensyn til den europæiske beskæftigelsespolitik er det derfor afgørende, at alle muligheder for uddannelse og erhvervs erfaring holdes åbne, også via mobilitet.

1.6. Kommissionen vedtog i 1997 i overensstemmelse med Europa-Parlamentets holdning og anbefalingerne fra gruppen på højt niveau en handlingsplan, hvori den bebudede, at den ville fremlægge forslag til retsakter med det formål at skabe bedre forudsætninger for udøvelsen af retten til fri bevægelighed. ØSU afgav i maj 1998 en positiv udtalelse om retningslinjerne i handlingsplanen⁽²⁾ indeholdende visse konkrete anbefalinger.

⁽¹⁾ Parlamentets betænkning af 14. februar 1989 (A3-0013/90).

⁽²⁾ EFT C 235 af 27.7.1998.

1.7. De her behandlede forslag fra Kommissionen udgør en væsentlig del af den strategi, der beskrives i handlingsplanen, idet den ændrer og ajourfører forordning (EØF) nr. 1612/68 og direktiv 68/360/EØF og samtidig gennemfører en institutionel rationalisering ved at sammenlægge de to rådgivende udvalg om fri bevægelighed og social sikring.

1.8. Mere konkret sigter forslagene mod at tydeliggøre og forenkle reglerne om opholdsret og mod samtidig at forenkle procedurerne for udstedelse af opholdstilladelse til arbejdstagere fra EU, herunder også dem der drager til et andet land for at søge arbejde eller deltage i erhvervsfaglige kurser.

1.9. Forslagene bringer de gældende love om sikring af retten til ligebehandling for EU-borgerne i overensstemmelse med den omfattende retspraksis, der er skabt af EF-Domstolen.

1.10. Forslagene indfører regler, der sigter mod at sikre og fremme arbejdskraftens mobilitet, og som giver EU-arbejdstageren mulighed for at deltage i arbejdsrelaterede arrangementer i en anden medlemsstat, uanset hvilken medlemsstat vedkommende er ansat i.

1.11. Visse specifikke regler sigter mod at forhindre forskelsbehandling af arbejdstagere, der arbejder i et andet land end bopælslandet.

1.12. De foreslåede regler forbedrer desuden situationen for medlemmerne af arbejdstagernes familie og letter deres integrering og fremmer retten til ligebehandling med hensyn til alle økonomiske, skattemæssige, sociale, kulturelle fordele og især retten til at udøve selvstændig virksomhed. Selv i tilfælde af skilsmisse bevarer ægtefællen til en EU-borger sine rettigheder.

1.13. I reglerne om, hvilke familiemedlemmer der har ret til familiesammenføring, afskaffes såvel alders- som forsørgerkriteriet.

1.14. Med henblik på udøvelsen af retten til fri bevægelighed foreslås indført en klausul, der forbyder enhver forskelsbehandling pga. race, religion, køn, alder, handicap eller seksuel orientering.

1.15. Som svar på arbejdsmarkedets parter krav om rationalisering og effektivisering samles de nuværende rådgivende trepartsudvalg om arbejdskraftens frie bevægelighed og samordning af de sociale sikringsordninger i én fælles struktur.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU bifalder og støtter i deres helhed Kommissionens forslag om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68, direktiv 68/360/EØF og forordning (EØF) nr. 1408/71.

2.2. ØSU har allerede haft lejlighed til at sætte sig ind i og vurdere EF-Domstolens omfattende retspraksis og rapporten fra gruppen på højt niveau. ØSU er desuden helt klar over den politiske værdi af det, der er blevet fastlagt inden for rammerne af Amsterdam-traktaten, og er opmærksom på, at traktaten har til formål at styrke retten til fri bevægelighed. Derfor har ØSU som nævnt i indledningen allerede afgivet en positiv udtalelse om handlingsplanen for arbejdskraftens frie bevægelighed, i hvilken den imidlertid anbefalede, at man i højere grad fulgte anbefalingerne i rapporten fra gruppen på højt niveau.

2.3. Kommissionens forslag har det konkrete formål at fjerne de resterende hindringer for den frie bevægelighed for arbejdstagere og deres familiemedlemmer, især hvad angår deres retsstilling og materielle rettigheder i de EU-lande, hvor de ikke er statsborgere.

2.3.1. ØSU er enig med Kommissionen i, at forslaget om at revidere reglerne vedrørende arbejdstagere og deres familiemedlemmer er i tråd med målsætningen om en fuldstændig gennemførelse af EU-borgernes ret til frit at flytte og bosætte sig inden for medlemsstaternes område. ØSU har tidligere påpeget dette behov, og opfordrer derfor igen Kommissionen til på grundlag af traktatens artikel 8 A (artikel 18 iht. den nye inddeling i Amsterdam-traktaten) at følge sine forslag op med ledsageforanstaltninger for derved at give unionsborgerskabet et fælles juridisk grundlag og således gennemføre retten til fri bevægelighed fuldt ud.

2.4. Med hensyn til forslagets indhold er ØSU enig i ændringernes overordnede formål, som er at gøre det lettere for arbejdssøgende, praktikanter og arbejdstagere, der udfører flere på hinanden følgende job af kort varighed, at udøve retten til fri bevægelighed; at udvide og styrke opholdsretten for familiemedlemmer, for hvem der ikke består forsørgerpligt, samt andre familiemedlemmer, for hvem der består forsørgerpligt, eller som er optaget i arbejdstagerens husstand i den oprindelige medlemsstat; at skærpe reglen om ligebehandling og princippet om ligestillede erhvervsmæssige forudsætninger såvel i den offentlige som den private sektor; at behandle grænsearbejdsspørgsmålet samt at lempe de administrative procedurer, der forhindrer udøvelsen af retten til fri bevægelighed.

2.5. ØSU bekræfter den opfattelse, som det allerede har givet udtryk for i en tidligere udtalelse, at der ikke er tale om et egentligt indre marked, hvis arbejdskraften ikke har fri bevægelighed. Dette krav forekommer omend endnu mere

ufravigeligt, eftersom der som anført i de retningslinjer på beskæftigelsesområdet, der blev opstillet efter Det Europæiske Råd i Luxembourg, er behov for at forbedre folks muligheder for at finde beskæftigelse. Adgang til uddannelsesområder og — muligheder uden bureaukratiske hindringer på det nationale plan er en af de vigtigste forudsætninger for dels at skabe større overensstemmelse mellem udbud og efterspørgsel på arbejdsmarkedet dels at skabe betingelserne for en vedvarende, omfattende efteruddannelse af EU's arbejdsstyrke, hvilket er tvingende nødvendigt i en tid med løbende teknologisk udvikling.

2.6. De foreliggende forslag udgør helt klart et skridt fremad, selv om de ikke fjerner alle de praktiske hindringer for den tværnationale mobilitet fuldstændigt. For eksempel er der behov for effektivt og definitivt at få afklaret visse beskatningsmæssige spørgsmål og visse spørgsmål omkring social sikring og især de supplerende pensionsordninger. ØSU er af den overbevisning, at der bør udarbejdes en retlig ramme, der gør det muligt at koordinere disse spørgsmål på EU-plan, og gentager derfor sin opfordring til at overlade samordningen af alle forhold vedrørende den frie bevægelighed til én enkelt EU-kommissær.

2.7. I tråd med sin tidligere udtalelse minder ØSU Kommissionen om, at der i forbindelse med forslag på det foreliggende område bør tages behørigt hensyn til spørgsmålet om sikring af rettighederne for de arbejdstagere fra tredjelande, der er lovligt bosiddende i et EU-land.

2.8. ØSU opfordrer Kommissionen til bl.a. sammen med de øvrige EU-institutioner at fremme og overvåge, at de nye bestemmelser indføres hurtigt og fuldt ud i alle medlemsstaterne. Desuden er det vigtigt at støtte en effektiv gennemførelse af de nye retsregler ved hjælp af såvel de eksisterende informationsmidler som en målrettet oplysningskampagne. Endelig er det også vigtigt at fremme informationsudvekslingen og behandlingen af konkrete og hastende spørgsmål, hvilket bl.a. kan ske ved at skabe kontakt mellem de offentlige myndigheder.

2.9. ØSU har flere gange tidligere understreget, at arbejdsmarkedets parter — også uden for rammerne af de dertil oprettede rådgivende udvalg — bør yde en væsentlig indsats i at bistå og beskytte arbejdskraften i de enkelte medlemsstater, herunder især i forbindelse med beskæftigelses- og arbejdsrelaterede spørgsmål. Ud fra denne betragtning gentager ØSU, at det ville være hensigtsmæssigt at opfordre arbejdsmarkedets parter til ikke kun lejlighedsvis at deltage i de EU-programmer og initiativer, der specifikt hænger sammen med iværksættelsen af de initiativer, der vedrører den fremtidige anvendelse af de retsregler, der er genstand for denne udtalelse.

2.10. ØSU er enig i beslutningen om, at Rådet skal vedtage de omhandlede foranstaltninger efter fremgangsmåden i traktatens artikel 189 B. Denne fremgangsmåde havde ØSU i øvrigt også gerne set anvendt til vedtagelsen af foranstaltninger på andre beslægtede områder.

3. Særlige bemærkninger

3.1. *Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet — 98/0229 (COD)*

3.1.1. Den stærkere, mere direkte og eksplicitte nye formulering af artikel 1 A, der kaldes en ikke-forskelsbehandlingsklausul, er i tråd med Amsterdam-traktaten og sammenkæder på ny retten til fri bevægelighed med nogle grundlæggende principper for beskyttelse af menneskerettighederne, som Kommissionen allerede havde introduceret i sin meddelelse om en handlingsplan mod racisme. ØSU støtter naturligvis Kommissionens valg uforbeholdent.

3.1.2. ØSU benytter lejligheden til at opfordre til, at man i fremtiden i stedet for betegnelsen »vandrende arbejdstager« anvender »EU-arbejdstager«.

3.1.3. I overensstemmelse med sine tidligere udtalelser ser ØSU positivt på ændringerne af artikel 1 vedrørende en styrkelse af retten til fri bevægelighed for arbejdssøgende og praktikanter. Et ligeså positivt tiltag er den ændring, der foretages med tilføjelsen af et nyt stk. 2 i artikel 5 for at sikre adgang til uddannelsesstilbud til personer, der allerede er arbejdssøgende i et andet medlemsland. ØSU ønsker desuden, at Rådets nylige beslutning om fremme af ophold i andre europæiske lande som led i vekseluddannelse⁽¹⁾ vil bidrage til at fremme den frie bevægelighed for praktikanter og lærlinge.

3.1.3.1. ØSU finder det hensigtsmæssigt endnu en gang at understrege behovet for at udvide og styrke Eures-nettet i såvel den private som den offentlige sektor, samt at skabe synergi mellem Eures, Interreg og de øvrige EU-programmer for at skabe en effektiv kontakthoved mellem de grænseoverskridende uddannelsesprojekter og det europæiske arbejdsmarked.

3.1.4. Der tages et yderligere skridt fremad dels med ændringerne i artikel 7 vedrørende indrømmelse af samme materielle rettigheder til vandrende arbejdstagere som til landets egne statsborgere (især hvad angår ansættelses- og arbejdsforhold, forfremmelse, sundhed og sikkerhed, almen og faglig uddannelse, samt fordele af økonomisk, fiskal, social og kulturel art) dels med tilføjelserne til artikel 8, hvad angår udførelse af offentligretlige hverv.

3.1.5. Ændringerne i artikel 7, der handler om princippet om ligestillede forudsætninger i erhvervsmæssigt øjemed, vil, forudsat at de gennemføres nøje, fjerne en betydelig del af de diskriminerende forhold, der fortsat findes især i den offentlige sektor. Kommissionen påpeger imidlertid også selv, at direktiverne om dette emne hidtil primært har haft betydning for de regulerede erhverv og for anerkendelsen af visse eksamens- og uddannelsesbeviser.

⁽¹⁾ Rådets beslutning af 21. december 1998, EFT L 17 af 22.1.1999. Se endvidere ØSU's udtalelse, EFT C 214 af 10.7.1998.

3.1.5.1. Spørgsmålet om anerkendelse af faglige kvalifikationer, der er erhvervet i den private sektor i form af lønarbejde eller i et ikke reguleret erhverv, står fortsat åbent. Det er nødvendigt, at Kommissionen tager yderligere initiativer på dette område, men allerede på nuværende tidspunkt er der plads til, at arbejdsmarkedets parter og de kollektive overenskomstforhandlinger yder et væsentligt og aktivt bidrag.

3.1.6. Med de ændringsforslag, der indrømmer familiemedlemmer selvstændige rettigheder, og som er indeholdt i de ændrede artikler 10, 11 og 12 vedrørende retssikkerheden, retten til at udøve lønnet beskæftigelse, selvstændig virksomhed eller andet, adgangen til almen og faglig uddannelse og bevarelsen af en selvstændig opholdsret, imødekommes og efterkommes de ønsker og opfordringer, der kom til udtryk i rapporten fra gruppen på højt niveau og i ØSU's tidligere udtalelse.

3.1.6.1. ØSU forstår imidlertid ikke, hvordan man fastlægger kriterierne for erhvervelse af selvstændig opholdsret og retten til at udøve lønnet beskæftigelse i tilfælde af ægteskabets opløsning. I artikel 10, stk. 4, hedder det, at de familiemedlemmer, som ikke er statsborgere i en medlemsstat, bevarer retten til ophold i bopælsmedlemsstaten i tilfælde af ægteskabets opløsning, såfremt de har haft ophold dér i en sammenhængende periode på mindst tre år. Det fremgår ikke klart, hvorfor man har indsat dette tidskrav. Endnu mere uforståeligt forekommer indholdet af ændringsforslaget vedrørende artikel 11, ifølge hvilken alle familiemedlemmer i tilfælde af ægteskabets opløsning har ret til at påbegynde en hvilken som helst form for beskæftigelse, såfremt den pågældende har opholdt sig på medlemsstatens område i en sammenhængende periode på mindst fem år. Fraskilte skal have mulighed for at forsørge sig selv og eventuelle andre familiemedlemmer, de måtte have forsørgerpligt overfor, og de skal derfor gives adgang til at arbejde som ansat eller selvstændig.

3.1.7. ØSU har ofte gjort opmærksom på problematikken vedrørende grænsearbejdere. Tilføjelsen af artikel 7 B er en styrkelse af grænsearbejdernes retssikkerhed. ØSU påpeger imidlertid, at en lang række problemer fortsat ikke er løst entydigt og tilfredsstillende, og opfordrer derfor Kommissionen til at tage initiativ til at samle og klarlægge alle de udestående spørgsmål, evt. uden for rammerne af den foreliggende forordning, begyndende med beskatning og social sikring, og med udgangspunkt i betænkningerne fra gruppen på højt niveau og Europa-Parlamentet⁽¹⁾.

3.1.7.1. Den nylige aftale med Schweiz hilses i øvrigt velkommen, men der er fortsat uafklarede spørgsmål med Hertugdømmet Monaco, San Marino og Andorra.

3.1.7.2. I betragtning af, hvor stor betydning hele spørgsmålet har for de central- og østeuropæiske lande, især dem der har associeringsaftaler med EU, er det klart, at der ved passende indarbejdelse i de pågældende aftaler og traktater må tages højde for de arbejdskraftbevægelser, der vil opstå.

3.1.7.3. ØSU vil endelig gerne understrege, at det er vigtigt at skabe de nødvendige forudsætninger for, at den sociale dialog i de grænseoverskridende regioner kan bidrage væsentligt til såvel beskæftigelsesfremmende politikker, regional- og lokaludviklingspolitikker som til iværksættelsen af reglerne, og at den ikke kun bør begrænse sig til sit egentlige kompetenceområde, nemlig overenskomstforhandlingerne.

3.2. *Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 68/360/EØF om afskaffelse af restriktioner om rejse og ophold inden for Fællesskabet for medlemsstaternes arbejdstagere og deres familiemedlemmer — 98/0230 (COD)*

3.2.1. De ændringer til forordning (EØF) nr. 1612/68, som er blevet gennemgået her, vil ikke få fuld effekt eller gennemslagskraft, hvis de ikke følges op med vedtagelsen af ændringerne i direktiv 68/360/EØF.

3.2.2. Det er især værd at understrege, at det — ud over foranstaltningerne vedrørende de overordnede punkter vedrørende flytning og opholdsret — flere gange er blevet påpeget, bl.a. også i ØSU's tidligere udtalelser, at det er vigtigt at udsende et klart signal om, at de bureaukratiske hindringer, der gør forvaltningen af retten til fri bevægelighed mere indviklet og til tider problematisk, er uacceptable.

3.2.3. Derfor ser ØSU positivt på de ledsageforanstaltninger, der sigter mod at lette familiesammenføringer og fremme selvstændig opholdsret for familiemedlemmer, dog med forbehold for ovennævnte specifikke bemærkninger om ændringerne til forordning (EØF) nr. 1612/68.

3.2.4. Tilbage står dog det spørgsmål, som gruppen på højt niveau allerede har gjort opmærksom på, og som også ØSU har påpeget flere gange i tidligere udtalelser⁽²⁾, om visakravet i de enkelte EU-lande — selv for korte ophold — til tredjelandsstatsborgere, der er lovligt bosiddende i et EU-land, herunder også familiemedlemmer til en EU-borger.

3.2.5. Forslaget om at tillade sammenlægning af opholdsprioriteter med henblik på at opnå opholdstilladelse (artikel 6, stk. 3, litra b) udspringer af et særligt fremhævet punkt i ekspertrapporten, hvor det blev sagt, at det ikke ville være tilrådeligt at stille den arbejder dårligere, der gennem en rimelig periode, omend i flere omgange, har optjent den nødvendige opholdsperiode. Det foreliggende forslag imødekommer denne opfordring, men er ikke særlig klart formuleret. Det ville være klarere, hvis der stod, at når den i teksten fastlagte opholdsperiode var overstået, erhvervede den pågældende arbejder retten til at få udstedt en opholdstilladelse, uden således at gå ind i de enkelte tilfælde, hvor der alt afhængigt af omstændighederne er tale om arbejdstagere eller arbejdsløse, der opholder sig lovligt på det pågældende område.

⁽¹⁾ Betænkning om grænsearbejdernes situation i Den Europæiske Union, ordfører Anne Van Lancker — PE 225.852/endelig udg. af 6. maj 1998.

⁽²⁾ ØSU's udtalelser: EFT C 153 af 28.5.1996; EFT C 157 af 25.5.1998; EFT C 235 af 27.7.1998.

3.2.6. Indrømmelse af opholdsret i minimum 6 måneder og med automatisk forlængelse til arbejdssøgende personer fra andre medlemsstater og udstedelse af opholdstilladelser til praktikanter udgør hver for sig en væsentlig udvidelse af retten til fri bevægelighed.

3.2.7. ØSU anser de ændringsforslag, der sigter mod at styrke opholdsretten og forenkle de administrative procedurer, for at være nyttige og hensigtsmæssige. ØSU finder det nemlig afgørende, at den retlige udvikling og modning af begrebet unionsborgerskab, som også det foreliggende forslag er et eksempel på, følges op af en større bevidsthed og en lettere adgang til i det daglige at udøve den pågældende rettighed i praksis. Selv de bedste retsregler har ingen fremtid, hvis de ikke let og naturligt kan anvendes i praksis af de mennesker, de tager sigte på.

3.3. *Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om nedsættelse af et rådgivende udvalg for EF-arbejdstageres frie bevægelighed og sociale sikring og om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 og (EØF) nr. 1408/71 — 98/0231 (COD)*

3.3.1. I forlængelse af sin tidligere udtalelse og på baggrund af den anmodning, der i sin tid blev fremsat af arbejdsmar-

kedets parter, tilslutter ØSU sig Kommissionens forslag om at nedsætte et rådgivende udvalg om fri bevægelighed og social sikring, der samler og rationaliserer de hidtidige strukturer. ØSU understreger vigtigheden af, at det nye udvalg er fuldt handlekraftigt, og at det til stadighed virker som et effektivt forbindelsesled mellem arbejdsmarkedets parter og Kommissionen.

3.3.2. ØSU er enig med Kommissionen i, at sammenlægningen af ansvarsområder er et vigtigt skridt i retningen af en overordnet indfaldsvinkel på alle de emner, der vedrører den frie bevægelighed.

3.3.3. ØSU finder det på sin plads at understrege nødvendigheden af, at det fremtidige udvalg er i stand til at repræsentere de mange forskellige aspekter af det arbejdsmarked, som det skal fungere på og udtale sig om, og at det tilrettelægger sit arbejde således, at det fremhæver sin evne til at behandle de forskellige emner ud fra en udpræget europæisk synsvinkel. Det er endvidere vigtigt, at udvalget kan fungere med den nødvendige smidighed. Det ville derfor måske være hensigtsmæssigt at forenkle dets sammensætning yderligere uden dog at gøre det mindre repræsentativt.

Bruxelles, den 28. april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EØF) nr. 2377/90 om en fælles fremgangsmåde for fastsættelse af maksimalgrænseværdier for restkoncentrationer af veterinærlægemidler i animalske levnedsmidler«

(1999/C 169/11)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 1. april 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede at overdrage det forberedende arbejde til Paolo Braghin som hovedordfører.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 28. april 1999, med 57 stemmer for og 4 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Forslaget til forordning (EF) tager sigte på at tilpasse de procedurer, der er fastsat i forordning (EØF) nr. 2377/90 om en fælles fremgangsmåde for fastsættelse af maksimalgrænseværdier for restkoncentrationer af veterinærlægemidler i animalske levnedsmidler. De skal bringes på linje med det nye regelsæt, der blev indført ved ikrafttrædelsen af Rådets forordning (EØF) nr. 2309/93 den 22. juli 1993, som oprettede Det Europæiske Agentur for Lægemiddelvurdering og bl.a. gav det til opgave at behandle spørgsmål vedrørende fastsættelse af acceptable maksimalgrænseværdier for restkoncentrationer.

1.2. Denne tilpasning, som kommer noget sent, vedrører en situation, der allerede har eksisteret i over fire år. Forslaget indebærer ikke ændringer af de teknisk-videnskabelige kriterier og aspekter, der danner grundlag for fastsættelse af maksimalgrænseværdier for restkoncentrationer af veterinærlægemidler, som kan godkendes i animalske levnedsmidler; der er kun tale om proceduremæssige ændringer for at skabe en sammenhængende lovgivning, samtidig med at det bliver nemmere at opfylde de forpligtelser, der blev indgået under Uruguay-rundens multilaterale forhandlinger (gennemsigtighed i sundhedsforanstaltninger, hvilket kræver indførelse af rimelige tidsfrister for kompetencetildeling).

1.3. ØSU bifalder dette skridt til at skabe klarere og konsekvente regler, da dette er særlig vigtigt for både menneskers og dyrs sundhed.

2. Særlige bemærkninger

2.1. ØSU mener, at Lægemiddelagenturets, ansøgerens og Kommissionens rolle er korrekt fastlagt i artikel 1, og bifalder især den foreslåede faste frist (120 dage) for afslutning af proceduren for fastsættelse af acceptable maksimalgrænseværdier for restkoncentrationer.

2.2. ØSU understreger, hvor vigtigt det er at overholde de tidsfrister, der er anført i den reviderede artikel 7 i forordning (EØF) nr. 2377/90, for at sikre gennemsigtighed og retssikkerhed i en sektor med så vidtrækkende konsekvenser for sundheden. ØSU udtrykker håb om, at alle de involverede organer i deres arbejde prioriterer overholdelse af de anførte tidsfrister.

2.3. ØSU mener, at faste tidsfrister vil styrke ordningens troværdighed og give ansøgeren en bedre beskyttelse, også i betragtning af de større gebyrer, der skal betales til agenturet for behandling af ansøgninger om fastsættelse, ændring og udvidelse af maksimalgrænseværdier for restkoncentrationer.

2.4. Den nye version af første punktum i artikel 9, stk. 2, kunne forbedres, hvis det vage udtryk »undersøger så hurtigt som muligt« erstattes af præcise, bindende tidsfrister, eventuelt med forskellige frister for vurdering af begrundelsen og for høring af Udvalget for Veterinærlægemidler om de teknisk-videnskabelige aspekter. ØSU foreslår, at proceduren ikke kommer til at vare længere end 120 dage i alt, svarende til fristen for afgivelse af agenturets udtalelse.

2.5. ØSU udtrykker især tilfredshed med den foreslåede offentliggørelse af et resumé af vurderingen vedrørende sikker-

heden ved de pågældende stoffer, samtidig med at tavshedspligten i forbindelse med oplysninger under den industrielle

ejendomsret overholdes. ØSU foreslår, at sådanne resuméer indføres i Det Europæiske Lægemiddelagenturs årsrapport.

Bruxelles, den 28 april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Information i den offentlige sektor: en vigtig ressource for Europa — Kommissionens grønbog om information i den offentlige sektor i informationssamfundet«

(1999/C 169/12)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 22. januar 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvises til ØSU's Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informations-samfundet, som udpegede Bernardo Hernández Bataller til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 13. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 28. april 1999, følgende udtalelse med 71 stemmer for og 1 hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. Offentlighed i forvaltningen er i dag et uundværligt led i demokratiet, uanset regeringens sammensætning og dens administrative opbygning. Dette princip betyder, at de daglige forvaltningsopgaver i det offentlige kan varetages mere stringent og effektivt.

1.2. En politik til fremme af offentlighed i forvaltningen betragtes overalt i EU som en nødvendig forudsætning for at vinde befolkningens tillid og støtte til den europæiske integrationsproces.

1.3. I erklæring nr. 17 i slutakten, der er knyttet til traktaten om Den Europæiske Union, omtales retten til adgang til oplysninger, og det anbefales, at Kommissionen forelægger Rådet en rapport om foranstaltninger, der kan øge offentlighedens adgang til de oplysninger, institutionerne råder over.

1.4. På Det Europæiske Råds møde i Birmingham og Edinburgh i 1992 blev Kommissionen endnu en gang opfordret til at fortsætte sit arbejde med at forbedre adgangen til de oplysninger, Fællesskabets institutioner råder over. Kommis-

sionen vedtog en meddelelse om offentlig adgang til institutionernes dokumenter 93/C 156/05⁽¹⁾, som var baseret på en undersøgelse af borgernes aktindsigt i de forskellige medlemsstater. Den konkluderede, at det ville være hensigtsmæssigt at udvide aktindsigten på EU-plan, hvilket blev fulgt op med en meddelelse om åbenhed i Fællesskabet 93/C 166/04⁽²⁾, hvori de grundlæggende principper for adgangen til dokumenterne blev fastlagt.

1.5. Rådet og Kommissionen vedtog den 6. december 1993 en adfærdskodeks for aktindsigt i Rådets og Kommissionens dokumenter. Heri fastlagdes principperne for offentlighedens adgang til disse to institutioners dokumenter, og i Rådets nye forretningsorden blev der følgelig indføjet visse bestemmelser om offentlighedens adgang til dokumenterne, som blev nærmere præciseret i Rådets afgørelse 93/731/EF⁽³⁾ om aktindsigt i Rådets dokumenter.

⁽¹⁾ KOM(93) 191 endelig udg.; Borgernes adgang til institutionernes dokumenter — Meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg.

⁽²⁾ EFT C 166 af 17.6.1993, s. 4; Meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg: Gennemsig-tighed i Fællesskabet.

⁽³⁾ EFT L 340 af 31.12.1993, s. 43; Rådets afgørelse af 20.12.1993 om aktindsigt i Rådets dokumenter.

1.6. Amsterdam-traktaten fastsætter i artikel 191 A, at alle unionsborgere har ret til aktindsigt i dokumenter fra Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen efter visse principper og på nærmere fastsatte betingelser⁽¹⁾.

2. Grønbogens indhold

2.1. Grønbogen om information i den offentlige sektor i informationssamfundet er ikke blot et led i bestræbelserne på at skabe større åbenhed i EU, men omhandler også behovet for at give den europæiske informationsindustri passende udviklingsmuligheder.

2.2. Grønbogen slår fast, at EF-traktaten giver EU's borgere en række frihedsrettigheder på dette område. Der er dog betydelige praktiske vanskeligheder, som kan forhindre borgerne i at udøve disse rettigheder. Vanskelighederne skyldes først og fremmest manglende gennemsigtighed for borgere, arbejdsgivere og myndigheder på alle niveauer.

2.3. På baggrund af de store forskelle mellem medlemsstaternes politik for informationsspredning, som kan skabe hindringer for udviklingen af den europæiske informationsindustri, lægger grønningen op til en debat med erhvervslivet og andre kredse i samfundet om adgangen til og udnyttelsen af information i en stadig mere kompliceret verden.

2.4. Adgang til oplysninger i den offentlige sektor er af stor betydning for de europæiske virksomheder, eftersom en fuldstændig åbning af det europæiske marked for telekommunikation og datatjenesteydelser sammen med lettere adgang til administrativ information og andre data, som de offentlige myndigheder ligger inde med, kan forbedre virksomhedernes konkurrenceevne. Det Europæiske Patentkontor skønner, at udgifterne til forskning, som allerede er gennemført, beløber sig til over 18 mia. euro årligt.

2.5. Grønbogen opdeler informationskæden i tre vigtige komponenter, hvorimellem der skal være kontakt: den offentlige sektor, den private sektor og borgerne. Overalt i Europa skal der være hurtig og let adgang til information i den

offentlige sektor for at fremskynde informationsindustriens tilpasning til strukturforandringerne i de europæiske virksomheder, der benytter sig af den information, som den offentlige sektor i medlemsstaterne råder over.

2.6. Den europæiske integrationsproces kræver i sig selv informationsudveksling mellem de nationale offentlige myndigheder samt adgang for borgere og virksomheder til offentlige dokumenter og data.

2.7. De forskelle mellem medlemsstaterne, som grønningen fremdrager, vedrører betingelserne for adgang til information og de forskellige former for praksis på dette område samt politikken for spredning og udnyttelse af information. Disse forskelle kan ifølge grønningen skabe hindringer for den europæiske informationsindustri's fremtidige udvikling.

2.7.1. Grønbogen påviser forskelle på følgende områder:

- definition af den offentlige sektor og anvendelsesområde,
- adgangsret,
- frister, mængde og format,
- gebyrer for information fra den offentlige sektor,
- kompetence,
- beskyttelse af privatlivet,
- fortegnelser over information i den offentlige sektor,
- erstatningsansvar,
- behov for EU-initiativer (aktioner på europæisk plan).

3. Generelle bemærkninger

3.1. Indledende betragtninger

3.1.1. ØSU er enig i de synspunkter, som Kommissionen fremfører i grønningen, og går ind for:

- ret til information og hermed ret til adgang til offentlige dokumenter, som er en grundlæggende frihedsrettighed, der indgår i unionsborgerskabet. Derfor mener ØSU, at denne rettighed altid bør fortolkes på den for borgerne mest favorable måde i overensstemmelse med de demokratiske principper og regler,
- større åbenhed i den offentlige sektor — også på EU-plan, skabelse af gunstigere vilkår for virksomhedernes og især SMV's initiativ og udvikling i hele EU samt en aktiv beskæftigelsespolitik.

⁽¹⁾ Artikel 191 A i Amsterdam-traktaten:

1. Alle unionsborgere og alle fysiske og juridiske personer, der har bopæl eller hjemsted i en medlemsstat, har ret til aktindsigt i dokumenter fra Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen efter de principper og på de betingelser, der fastsættes i henhold til stk. 2 og 3.
2. Generelle principper for og begrænsninger i denne aktindsigt af hensyn til offentlige eller private interesser fastsættes af Rådet efter fremgangsmåden i artikel 189 B senest to år efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden.
3. Ovennævnte institutioner indarbejder hver især særlige bestemmelser vedrørende aktindsigt i deres forretningsordener.

3.1.2. Adgang til information i den offentlige sektor bør efter ØSU's mening omfatte:

- en forpligtelse til at give adgang til administrative arkiver og registre ikke blot ved, at informationen stilles til rådighed på anmodning, men også gennem aktiv formidling for at give borgerne god information på en rationel måde,
- lige adgang for alle aktører til kilderne til administrative oplysninger,
- forpligtelse for det offentlige til at beskytte adgangsretten.

3.1.3. Udviklingen af informationssamfundet og især Internettet byder på nye muligheder, som den offentlige sektor, herunder EU, bør udnytte i sin politik og procedurer på informationsområdet. Internettet kan give det store flertal af borgere reel — og ikke kun formel — mulighed for at udøve retten til information.

3.2. Definition af offentlig sektor

3.2.1. Det forekommer vanskeligt helt at udelukke nogen af de tre indfaldsvinkler (funktionel, juridisk-institutionel og finansiel), der nævnes i grønbogen. Under alle omstændigheder bør definitionen omfatte ethvert organ — uanset juridisk status — som på opdrag af en offentlig myndighed og under dennes kontrol leverer tjenesteydelser af almen interesse og i den forbindelse har langt større beføjelser, end privatretten giver mulighed for⁽¹⁾.

3.2.2. Adgangsretten bør omfatte statsejede virksomheder, som falder under privatretten, private virksomheder, der har koncession eller bemyndigelse til at forvalte offentlige tjenesteydelser, for hvilke kommerciel udnyttelse er udelukket, samt lovgivende myndigheder og domstole. For disses vedkommende bør adgangsretten omfatte vejledende dokumentation, der danner grundlag for beslutninger, samt retsdokumenter af kommerciel værdi for tredjemand (f.eks. tvangsauktioner).

3.2.3. Skønt der ikke kan ses helt bort fra nogen af de tre indfaldsvinkler, som nævnes i grønbogen, bør der efter ØSU's mening opstilles en liste over de forskellige kategorier af tilgængelig information ud fra en institutionel og funktionel synsvinkel. Det bør i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet være medlemsstaterne, der udarbejder en sådan liste og forelægger den for Kommissionen.

3.2.4. Under alle omstændigheder bør adgangen til offentlige dokumenter efter ØSU's mening gælde for alle organer med juridisk status som offentlig myndighed og på alle administrationsniveauer (på EU-plan samt nationalt, regionalt og lokalt plan).

3.3. Hindringer på EU-plan

3.3.1. ØSU mener, at de nuværende forskelle i adgangen til information i den offentlige sektor i medlemsstaterne skaber hindringer på EU-plan. Derfor bør enhver fysisk eller juridisk person, som anmoder herom, kunne få adgang til information i den offentlige sektor uden at skulle godtgøre særlig interesse deri. Det er en rettighed, som følger med unionsborgerskabet, og som kan bidrage til en højnelse af livskvaliteten samt en harmonisk og afbalanceret udvikling af de økonomiske aktiviteter og af mulighederne for individuel og kollektiv deltagelse i samfundslivet.

3.3.2. ØSU er klar over, at der på trods af de nuværende hindringer er ved at opstå en niche for innovative virksomheder, som leverer information på anmodning under udnyttelse af den teknologiske udvikling.

3.3.3. ØSU anser det for vigtigt, at der fastlægges en detaljeret regulering af adgangsretten og undtagelserne herfra, for hvilke der bør gælde følgende retningslinjer:

- Loft over antallet af undtagelser: undtagelser bør anvendes i begrænset omfang og klart afgrænses, således at tvetydige situationer undgås.
- Restriktiv fortolkning: undtagelser bør kun tages i anvendelse, hvis det er absolut nødvendigt, og de må aldrig fortolkes bredt.
- Overholdelse af proportionalitetsprincippet: undtagelser fra adgangsretten bør kun omfatte information eller dele heraf, hvis offentliggørelse vil være reelt skadelig.
- Godtgørelse af skadevirkningen: det er ikke tilstrækkeligt, at de offentlige myndigheder giver en begrundelse for at nægte adgang til information. De skal også godtgøre, hvilken skadevirkning en offentliggørelse vil få.
- Kontrol: den retlige kontrol med offentlige myndigheders tilsidesættelse af retten til information skal styrkes. Navnlig bør den indsats, der udføres af mæglerorganer som for eksempel ombudsmandsinstitutionen, fremmes.

4. Store databaser (information om tilgængelig information)

Etablering af store databaser (information om tilgængelig information) på europæisk plan kan hjælpe de europæiske borgere og virksomheder til at finde vej i den information, som er tilgængelig i den offentlige sektor. Efter ØSU's mening vil det være hensigtsmæssigt at etablere en »indgang« med »forgreninger« over hele Europa og anvendelse af fremgangsmåder og teknologi, som bidrager til at bevare den sproglige mangfoldighed i Europa, hvilket især vil være til gavn for borgerne og SMV.

⁽¹⁾ Domstolens Samling af Afgørelser 1990: Sag C-188/89 (»Fosterdommen«).

5. Prispolitikker

5.1. ØSU er klar over, at medlemsstaternes forskellige prispolitikker for adgangen til og udnyttelsen af information i den offentlige sektor kan skabe konkurrenceforvridning for virksomhederne og ulige muligheder for borgerne.

5.2. Der bør i det mindste skelnes mellem på den ene side information, der har afgørende betydning for borgerne især i forbindelse med udøvelsen af deres demokratiske rettigheder, og som evt. kan stilles til rådighed gratis eller mod betaling af et beskedent gebyr, og på den anden side information af kommerciel interesse, der bør være tilgængelig mod betaling af omkostningerne ved trykning, ajourføring, datafremhenting og dataoverførsel eller en rimelig markedspris.

6. Offentlige organers aktiviteter på informationsmarkedet

6.1. Offentlige virksomheder skaber ikke unfair konkurrence på europæisk plan, når de offentliggør og formidler information i almindeligt oplysningsøjemed, eller når de som led i den offentlige administration tager initiativer, der må siges at indgå i deres arbejdsområde eller tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse.

6.2. Al anden informationsvirksomhed, der ikke indgår i den offentlige administration eller levering af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, bør omfattes af traktatens bestemmelser, navnlig konkurrencereglerne, i det omfang anvendelsen af disse bestemmelser ikke retligt eller faktisk hindrer opfyldelsen af de særlige opgaver, som er betroet disse offentlige virksomheder⁽¹⁾.

6.3. Tildelingen af særlige eller eksklusive rettigheder bør foregå via offentlige procedurer baseret på objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende kriterier, og de virksomheder, som opererer på grundlag af særlige eller eksklusive rettigheder, skal overholde reglerne om statsstøtte og om fri konkurrence generelt.

6.4. Med hensyn til den information, hvortil der kun er adgang via én kilde, går ØSU ind for, at den i et rimeligt omfang stilles til rådighed for alle borgere og økonomiske aktører af den offentlige myndighed, som ligger inde med den pågældende information.

⁽¹⁾ EF-traktatens artikel 90, stk. 2.

7. Databaser

De forskellige reguleringer af ophavsretten til informationen i den offentlige sektor i Europa kan skabe hindringer for udnyttelsen af informationen af følgende grunde:

— Den offentlige myndighed kan have en interesse i at bevare oplysningernes integritet for ikke at skulle bære ansvaret for efterfølgende bearbejdning af den udleverede information, idet ophavsretten kun gælder dataene, men ikke udvælgelsen eller redigeringen. Denne beskyttelse kan via ophavsretten også omfatte de elementer, som er nødvendige for forvaltningen af og adgangen til visse databaser af tesaurus-typen og indekseringssystemerne. Den beskyttelse, der er fastlagt i lovgivningen om databaser, gælder andre aspekter end dem, der er omfattet af ophavsretten, idet ejendomsretten tilkommer den virksomhed, som har udviklet databasen.

— Ophavsretten kan blive en indtægtskilde for institutionerne i den offentlige sektor.

8. Privatlivets fred

8.1. De nuværende bestemmelser om beskyttelse af privatlivets fred og personlige data, som databaser og telekommunikationsvirksomheder skal overholde, bør være den minimumsbeskyttelse, som fællesskabsretten skal sikre, og de bør også fuldt ud gælde for den offentlige sektor.

8.2. ØSU går ind for et højt beskyttelsesniveau for privatlivets fred, eftersom dette er en af grundpillerne i et demokratisk samfund.

8.3. ØSU mener, at kommercielle interesser under ingen omstændigheder kan retfærdiggøre adgang til personlige data i det offentliges besiddelse. Dette er der ikke hjemmel for i den gældende lovgivning, især direktivet om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (direktiv 95/46/EF)⁽²⁾ og direktivet om behandling af personlige data og beskyttelse af privatlivet i telekommunikationssektoren (direktiv 97/66/EF)⁽³⁾.

9. Erstatningsansvar

Det forhold, at medlemsstaterne har forskellige ordninger for erstatningsansvar, kan være en hindring for adgangen til eller

⁽²⁾ EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31-50; Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24 oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

⁽³⁾ EFT L 24 af 30.1.1998, s. 1-8; Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/66/EF af 15 december 1997 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred inden for telesektoren.

udnyttelsen af informationen i den offentlige sektor. Hvis der formidles oplysninger fra en offentlig institution i ét land, og erstatningsreglerne ikke er de samme som dem, der gælder i det land, hvor en given operatør har sæde, kan det føre til, at operatørerne vælger at etablere sig der, hvor beskyttelsesniveauet er lavest.

10. Den politik, der føres af EU-institutionerne vedrørende adgang til information

ØSU mener, at den politik, som EU-institutionerne hidtil har ført mht. adgang til information og udnyttelse af information, har været utilstrækkelig. Det er nødvendigt at gå videre i den retning, som Rådet og Kommissionen har afstukket i deres beslutninger og i denne grønbog, for at sikre størst mulig gennemsigtighed for borgerne og de bedste konkurrencevilkår for de europæiske virksomheder. Efter ØSU's mening bør

indsatsen som et minimum rettes ind efter de principper, der er nævnt ovenfor i punkt 3.3.3.

11. Hvilke aktioner bør prioriteres på europæisk plan?

11.1. Af effektivitetshensyn og i betragtning af den værditilvækst, der herigennem kan opnås på europæisk plan, mener ØSU, at der først og fremmest er behov for en bindende retlig ramme til regulering af adgangen til information i den offentlige sektor og informationens fri bevægelighed i EU under overholdelse af principperne om proportionalitet og subsidiaritet.

11.2. Som et supplement hertil foreslår ØSU, at der træffes andre foranstaltninger f.eks. i form af informations- og erfaringsudveksling mellem offentlige institutioner, kampagner med henblik på oplysning og vejledning af borgerne om eksisterende informationskilder samt pilotprojekter, der sigter mod at udbrede kendskabet til og koordinere de forskellige kilder.

Bruxelles, den 28 april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om vedtagelse af Fællesskabets handlingsprogram (DAPHNE-programmet) (2000-2004) om foranstaltninger til forebyggelse af vold mod børn, unge og kvinder«⁽¹⁾

(1999/C 169/13)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 23. april 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkedsmæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, som udpegede Christina Wahrolin til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 8. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 28. april 1999, med 50 stemmer for, 3 stemmer imod og 8 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Kommissionen er kommet til den konklusion, at EF-traktatens artikel 129 (folkesundhed), der snart erstattes af Amsterdam-traktatens artikel 152, er et passende retsgrundlag for DAPHNE-programmet — »Fællesskabets handlingsprogram (2000-2004) om foranstaltninger til forebyggelse af vold mod børn, unge og kvinder«.

1.2. ØSU er derfor blevet anmodet om at afgive en ny udtalelse. Ud over ændringen af retsgrundlaget indeholder forslaget tekstmæssige ændringer. ØSU's udtalelse⁽²⁾ om Kommissionens tidligere forslag (KOM(1998) 335 endelig udg.) blev vedtaget enstemmigt på den 357. plenarforsamling den 9. september 1998.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU vil indledningsvis påpege, at forslaget på visse punkter er blevet mere struktureret og præcist, men på andre punkter svagere.

2.2. ØSU ser en fare i, at retsgrundlaget ændres til artikel 129, da dette kan reducere spørgsmålet til et folkesundhedsproblem. Vold mod børn, unge og kvinder er ligesom seksuel udnyttelse et stort samfundsproblem, som ikke alene berører individer og familier (selv om familien naturligvis spiller en central rolle i mange henseender). Det er dermed heller ikke blot et spørgsmål om personskader. Som ØSU understregede i sin tidligere udtalelse om DAPHNE-programmet, bør man huske på, at visse grupper som f.eks. handicappede og ældre er særligt udsatte for vold og overgreb.

2.3. ØSU mener, at begrebet folkesundhed bør fortolkes bredt i overensstemmelse med Verdenssundhedsorganisationens definition (dvs. omfatte fysisk, psykisk og social trivsel).

2.4. Spørgsmålet om vold mod børn, unge og kvinder er, som ØSU anførte i sin tidligere udtalelse, en meget kompliceret problemstilling, hvor både årsager og symptomer bør diskuteres. Der er ingen enkle løsninger, hverken når det drejer sig om at finde årsagerne eller om at behandle skaderne.

3. Særlige bemærkninger

3.1. I programmets artikel 1 hedder det bl.a., at programmet har »til formål på fællesskabsplan at øge kendskab til og ekspertise i metoder og teknikker til forebyggelse og formindskelse af virkningerne af vold mod børn, unge og kvinder«. Efter ØSU's opfattelse er denne formulering skarpere end den tidligere, hvilket bifaldes.

3.2. ØSU mener, at der bør fokuseres stærkere på gerningsmændene og på foranstaltninger over for dem. Problemstillingen omkring magtbalancen mellem kvinder og mænd bør også behandles i denne sammenhæng, jf. ØSU's bemærkning i udtalelsen fra september 1998 (pkt. 2.2).

3.3. ØSU støtter forslaget i artikel 1 om oprettelse af tværfaglige netværk. ØSU tilslutter sig også de mål, der er opstillet for disse tværfaglige netværk.

3.4. ØSU påpegede i den forrige udtalelse, at det er vigtigt at styrke samarbejdet mellem ikke-statslige organisationer og offentlige myndigheder, og konstaterer med tilfredshed, at det sker med Kommissionens nye forslag (artikel 2).

3.5. I bilaget til forslaget vedrørende foranstaltninger til bevidstgørelse af offentligheden og udveksling af de mest effektive metoder er målet efter ØSU's opfattelse blevet mere begrænset. I den tidligere udgave nævntes også seksuel udnyttelse og andre seksuelle overgreb som indsatsområder. ØSU ser gerne, at målet i det nuværende bilag svarer til det i den tidligere tekst.

3.6. ØSU konstaterer med tilfredshed, at der under den samme målformulering nu er en tilføjelse om forskningsprogrammer. ØSU ser gerne, at der stilles midler til rådighed for udvikling af effektive metoder til behandling af gerningsmændene.

⁽¹⁾ EFT C89 af 30.3.1999, s. 42.

⁽²⁾ EFT C 407 af 28.12.1998.

3.7. ØSU finder, at det er alt for få lande, der kan inddrages i det internationale samarbejde i henhold til artikel 7, stk. 2, i Kommissionens forslag.

4. Konklusion

4.1. ØSU understreger sin generelle tilfredshed med programmet med ovennævnte forbehold. Men ØSU påpeger også,

at der er en fare for, at programmet i sin nuværende form får et mere begrænset anvendelsesområde. Det er selvfølgelig vigtigt og nødvendigt at gøre noget ved alle de skader, som er forårsaget af vold, mishandling og seksuel udnyttelse, men man må ikke glemme vigtigheden af at bekæmpe årsagerne til volden. En anden mangel ved programmet er, at vold, mishandling og seksuel udnyttelse ikke behandles som en krænkelse af menneskerettighederne.

Bruxelles, den 28 april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse retlige aspekter af elektronisk handel i det indre marked«⁽¹⁾

(1999/C 169/14)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 23. april 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Harald Glatz til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 15. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 29. april 1999, følgende udtalelse med 115 stemmer mod 2, mens 6 stemte hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. Elektronisk handel frembyder muligheder for EU's borgere og erhvervsliv: større økonomisk vækst, skabelse af arbejdspladser, chancen for at udvikle nye produkter og markeder, øget konkurrenceevne for europæiske virksomheder og et bredt udbud af varer og tjenesteydelser for de europæiske forbrugere.

1.1.1. Om den elektroniske handel rent faktisk får disse virkninger, f.eks. på beskæftigelsesområdet, afhænger dog af en række forskellige faktorer. ØSU foreslår, at Kommissionen foretager indgående studier i denne problemstilling, især med henblik på de beskæftigelsesmæssige aspekter.

1.1.2. De positive virkninger vil især slå igennem, hvis EU på dette område formår at indtage en stærk position på det

globale marked, specielt i forhold til USA. I øjeblikket forholder det sig imidlertid således, at USA ifølge OECD's oplysninger genererer 80 % af den elektroniske handel. Det er derfor afgørende vigtigt, at EU træffer foranstaltninger, der sætter det i stand til fremover at udnytte de muligheder, som den elektroniske handel frembyder, og undgå at blive agterudsejlet af USA.

1.2. For at kunne udnytte de mulige fordele er det nødvendigt at fjerne retlige begrænsninger i den elektroniske handel, men samtidig må man tilvejebringe forudsætningerne for, at de potentielle brugere af den elektroniske handels tjenesteydelser (forbrugere såvel som virksomheder) kan have tillid til denne nye handelsform. Man må finde den optimale balance mellem disse to krav. I betragtning af direktivets vidtrækkende karakter og dets komplekse sammenhæng med andre regelområder er det nødvendigt at anlægge en yderst grundig og ansvarlig indfaldsvinkel.

⁽¹⁾ EFT C 30 af 5.2.1999, s. 4.

1.3. Direktivets formål er at fremme udviklingen af den elektroniske handel ved at fjerne retlige handelshindringer. Hvis nye fjernsalgsmetoder skal opnå bred tilslutning hos kunderne (forbrugere og virksomheder), er det imidlertid nødvendigt at sætte målet ind på også at sikre, at de forbruger- og databeskyttelsesstandarder, som er opnået inden for den traditionelle handel, bliver fastholdt inden for den elektroniske handel med dens særlige tekniske rammevilkår, og at de kan anvendes i praksis.

1.4. Det er de færreste mennesker, som for øjeblikket har fuld adgang til informationstjenesterne. Visse befolkningsgrupper, specielt ældre mennesker, kan ikke nå ad elektronisk vej eller fortrækker at gøre forretninger gennem personlig kontakt. Det er ØSU's opfattelse, at vigtige tjenester, som udgør en lettelse i dagligdagen (f.eks. styring af bankkonti), også må være tilgængelige ad ikke-elektronisk vej, således at ingen befolkningsgrupper afskæres fra at benytte sig af dem. Det må heller ikke ske, at anvendelsen af nye teknologier skaber barrierer for bestemte befolkningsgrupper, således at disse kun i ringe omfang eller slet ikke får mulighed for at deltage i den elektroniske handel. EU-politikken må derfor sigte mod at hindre, at grupper i befolkningen på grund af manglende tekniske muligheder, utilstrækkelig viden eller dårlig økonomi ikke får adgang til informationssamfundets tjenester.

1.4.1. Også uddannelse og information af forbrugerne er en afgørende forudsætning for, at en bred kreds af forbrugere kan sikres risikofri adgang til informationssamfundets tjenester.

1.5. Distributionsformer, som i kraft af teknologien ubesværet kan overskride nationale grænser, lægger helt klart op til globale løsninger. Dette er årsagen til, at der på det seneste har fundet intensive drøftelser sted på internationalt plan. Spørgsmålet er således blevet behandlet på en række internationale konferencer og seminarer med deltagelse af regeringer og berørte kredse. F.eks. er der grund til at nævne OECD-konferencerne i Turku (november 1997) og Ottawa (oktober 1998), G7-ministerkonferencen i Bruxelles (februar 1995) og ministerkonferencen i Bonn (juli 1997). Der er også blevet igangsat en lang række aktiviteter i WTO-regi. Men selv om der helt sikkert er blevet gjort fremskridt under disse samtaler og forhandlinger, har resultaterne indtil nu ofte været begrænset til generelle principper.

1.6. For at udnytte de økonomiske og sociale muligheder, som byder sig for EU, er det derfor nødvendigt også at tage initiativer på europæisk plan. Det faktum, at elektronisk handel medfører gennemgribende ændringer i forretningsrelationer og samfundsliv, har fået EU til at lancere en række tiltag med særligt henblik på at afstikke klare rammer for videreudviklingen af den elektroniske handel, således at man fremmer investeringer i den elektroniske handels tjenester, som vil få en positiv indvirkning på vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse i EU.

1.6.1. Blandt disse tiltag kan nævnes følgende:

- Kommissionens meddelelse om et europæisk initiativ inden for elektronisk handel⁽¹⁾;
- Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om sikkerhed og tillid i elektronisk kommunikation — Imod europæiske rammer for digitale signaturer og kryptering⁽²⁾;
- Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om en fælles ramme for elektroniske signaturer⁽³⁾;
- Kommissionens meddelelse om globaliseringen og informationssamfundet — Der må stærkere international samordning til⁽⁴⁾;
- Kommissionens forslag om en handlingsplan til fremme af sikker anvendelse af Internet⁽⁵⁾, hvis formål er at øge tilliden til nettene via forskellige foranstaltninger, og som derved indgår i bestræbelserne på at fremme elektronisk handel;
- Europa-Parlamentet har i en nylig resolution af 14. maj 1998 ligeledes opfordret Kommissionen til så hurtigt som muligt at fremlægge et forslag til direktiv, som tackler disse problemer på en sammenhængende måde.

2. Kommissionens forslag

2.1. Direktivforslaget har til formål at fjerne de hindringer og uklarheder, som skyldes medlemsstaternes divergerende lovgivning, således at der skal findes løsninger på fem centrale områder. Disse løsninger skal udgøre en sammenhængende ramme for den elektroniske handel.

2.2. Der tales i direktivforslaget om følgende fem områder:

2.2.1. Etablering som tjenesteyder i forbindelse med informationssamfundets tjenester: Etableringsstedet defineres. Særlige godkendelsesordninger for informationssamfundets tjenester skal forbydes. Tjenesteyderne skal opfylde bestemte informationskrav for at sikre gennemsigtighed i forbindelse med deres virksomhed.

(1) KOM(97) 157 endelig udg. af 16.4.997; ØSU's udtalelse EFT C 19 af 21.1.1998, s. 72.

(2) KOM(97) 503 endelig udg. af 8.10.1997; ØSU's udtalelse EFT C 157 af 25.5.1998, s. 1.

(3) KOM(1998) 297 endelig udg. af 13.5.1998, EFT C 325 af 23.10.1998, s. 5; EFT C 40 af 15.2.1999.

(4) KOM(1998) 50 endelig udg. af 4.2.1998; ØSU's udtalelse EFT C 284 af 14.9.1998, s. 6.

(5) KOM(97) 582 endelig udg., EFT C 48 af 13.2.1998; ØSU's udtalelse EFT C 214 af 10.7.1998, s. 29.

2.2.2. Kommerciel kommunikation (f.eks. reklamer og direkte markedsføring): I forslaget fastlægges, hvad der skal forstås ved kommerciel kommunikation. Der fastsættes en række krav om gennemsigtighed i en sådan kommunikation. Kommerciel kommunikation skal være klart genkendelig som sådan, og de personer, på hvis vegne den kommercielle kommunikation foregår, skal klart kunne identificeres. Uopfordret kommerciel kommunikation skal for brugerne være klart genkendelig som sådan.

2.2.3. Kontrakter: Medlemsstaternes lovgivning skal tilpasses på en sådan måde, at navnlig formkrav ikke i praksis gør det umuligt at indgå onlinekontrakter. Endvidere skal man afhjælpe retsusikkerheden ved at klarlægge, på hvilket tidspunkt en kontrakt i bestemte tilfælde er indgået.

2.2.4. Formidleransvar: Det skal klarlægges, i hvilket omfang tjenesteydere af onlinetjenester er ansvarlige for transmission og lagring af oplysninger, der stammer fra tredjemand. Direktivforslaget fastsætter, at tjenesteydere ikke har noget ansvar overhovedet, når der er tale om ren formidling, og at deres ansvar er begrænset, når der er tale om andre former for virksomhed som formidler.

2.2.5. Gennemførelse af forskrifterne: Der skal udarbejdes adfærdskodekser på EU-plan, og det administrative samarbejde medlemsstaterne imellem skal fremmes. Det skal gøres lettere at etablere alternative systemer for bilæggelse af grænseoverskridende tvister. Der skal åbnes mulighed for udenretslig bilæggelse af tvister.

3. Generelle bemærkninger til direktivforslaget

3.1. Divergerende og uklare retlige rammevilkår hæmmer ubestridt den elektroniske handel, således at de positive effekter udebliver. Derfor må man bifalde initiativer, som skaber øget retssikkerhed for udbydere og brugere.

3.1.1. Kommissionen fremlægger sit direktivforslag på et velvalgt tidspunkt, idet retlige transaktioner og handel ad elektronisk vej i de fleste medlemsstater fremtræder som et aktuelt tema i stadig udvikling. Det hænger snævert og indlysende sammen med ikke mindst direktivet om elektroniske signaturer⁽¹⁾.

3.2. Formålet med Kommissionens forslag til direktiv om visse retlige aspekter af elektronisk handel i det indre marked er i første række at fjerne retlige barrierer, som kan hæmme udbredelsen af elektroniske tjenester på europæisk plan.

3.3. De ledsageforanstaltninger (om f.eks. udbyderens oplysningspligt og udenretslig bilæggelse af tvister), som er indeholdt i forslaget, hilses udtrykkeligt velkommen. ØSU

finder det afgørende vigtigt, at den elektroniske handel ikke fremmes på bekostning af forbrugerbeskyttelsen.

3.4. Medmindre det er sagligt begrundet, bør der principielt ikke gælde divergerende retlige rammevilkår for på den ene side elektronisk handel og på den anden side traditionelle handelsformer. Rammevilkårene bør være teknologisk neutrale. Da den traditionelle handel i sagens natur kan tænkes at være underkastet specifikke ordninger (bl.a. standardrelaterede regelsæt som f.eks. byggeforskrifter), risikerer der at opstå forskelsbehandling og konkurrenceforvridninger. Efter ØSU's opfattelse må dette aspekt medtænkes i overvejelserne om etablering af bedre rammevilkår for den elektroniske handel.

3.5. Direktivet har det særtræk, at det på den ene side har et meget bredt anvendelsesområde (der bl.a. omfatter kommerciel kommunikation og elektroniske kontrakter), men at det på den anden side kun indfører delvis harmonisering inden for de enkelte områder. Mere vidtrækkende regler kan kun fastlægges nationalt efter en udvalgsprocedure (artikel 22).

3.6. På de områder, som ikke harmoniseres af direktivet, men alligevel falder ind under dets anvendelsesområde, gælder hjemlandsprincippet. Det indebærer, at lovgivningen i det land, hvor tjenesteudbyderen er etableret, finder anvendelse. Denne løsning hviler på en antagelse om, at udbyderen har vanskeligt ved at følge lovgivningen i de lande, hvor hans tjenester udbydes.

3.6.1. Direktivet griber ikke ind i gældende EF-ret. Dette er imidlertid langt fra ensbetydende med, at der ikke kan opstå konflikter med EF-retten, som den er blevet gennemført i medlemsstaterne. Nogle direktiver om forbrugerbeskyttelse fastsætter kun minimumsbestemmelser. F.eks. hjemler artikel 14 i direktivet om forbrugerbeskyttelse ved fjernsalg⁽²⁾ mulighed for, at medlemsstaterne kan indføre eller fastholde et højere beskyttelsesniveau og herunder navnlig af hensyn til almenhedens interesser forbyde fjernsalg af bestemte varer eller tjenesteydelser (f.eks. lægemidler).

3.6.2. ØSU anerkender principielt tanken bag hjemlandsprincippet, som giver udbyderen af informationssamfundets tjenester færre retsomkostninger, og dermed sikrer ham en fordel, som principielt er ønskelig. Hjemlandsprincippet giver også mulighed for en bedre gennemførelse af beskyttelsesreglerne, idet ansvaret ligger hos hjemlandets myndigheder.

3.6.3. Dog medfører anvendelsen af hjemlandsprincippet, at kunderne — og ikke mindst forbrugerne — konfronteres med forskellige retssystemer, som er afgørende for indhold, kvalitet og retssikkerhed i informationssamfundets tjenester. De divergerende nationale systemer betyder, at de gældende rammevilkår ofte udviser store forskelle. Anvendelsen af hjemlandsprincippet kan derfor skabe en situation, hvor brugerlandets regler reelt mister deres beskyttende effekt, hvilket kan medføre risici for brugerne.

⁽¹⁾ KOM(97) 503 endelig udg. af 8.10.1997; ØSU's udtalelse EFT C 157 af 25.5.1998, s. 1, samt KOM(98) 297 endelig udg., EFT C 325 af 23.10.1998, s. 5; ØSU's udtalelse CES 1444/98, EFT C 40 af 15.2.1999, s. 5.

⁽²⁾ Direktiv 97/7/EF af 20. maj 1997, EFT L 144 af 4.6.1997, s. 19; ØSU's udtalelse EFT C 19 af 25.1.1993, s. 11.

3.6.4. Da forbrugerne i en medlemsstat ikke nødvendigvis er bekendt med deres rettigheder i den anden medlemsstat, hvor tjenesteudbyderen er bosiddende, bør medlemsstaterne og Kommissionen hurtigst muligt drage omsorg for, at der etableres et grænseoverskridende netværk af forbrugerbeskyttelseskontorer eller ombudsmænd, der skal optræde som formidlere og eventuelt gribe mæglende ind, hvis der opstår tvister mellem forbrugere i ét land og tjenesteudbydere bosat i et andet land. Med et sådant netværk kunne man fastholde ideen om det indre marked, samtidig med at forbrugerne fik en enklere, billigere og mere effektiv klageadgang end et egentligt søgsmål, selv om de stadig skulle kunne lægge sag an, hvis de ikke føler at have fået tilstrækkeligt medhold.

3.6.5. Selv om ØSU har fuld forståelse for ønsket om at skabe forenklinger for udbyderen, skal det derfor opfordre til, at man her går frem med stor varsomhed og gennemtænker sagen yderligere, så længe der ikke er foretaget en harmonisering efter en høj fællesnævner. Denne synsmåde finder støtte i direktivforslaget, som opregner områder, hvor det generelle princip ikke følges fuldt ud.

3.6.6. ØSU skal påpege, at der måske kunne være grund til at overveje yderligere undtagelser på områder, hvor medlemsstaternes lovgivning udviser markante forskelle, eller som i særlig grad er i offentlighedens søgelys i de enkelte medlemsstater (f.eks. børnereklamer, præmiespil i reklameøjemed, postordresalg af lægemidler, lovregulerede tjenesteydelser). Hvis f.eks. hjemlandsprincippet fandt universel anvendelse på reklameområdet, kunne forbrugerne komme til at opleve reklamemetoder, som de hidtil ikke havde været udsat for. Specielt på følsomme områder kunne det være problematisk at praktisere »forum shopping« — med valg af placering, alt efter hvor reglerne er mest fordelagtige for udbyderen — og dette så meget desto mere, som denne mulighed kun i begrænset omfang står åben for SMV'er. Der bør derfor udarbejdes principper som rettesnor for fastlæggelsen af områder, hvor hjemlandsprincippet er gældende, og områder hvor dette foreløbig ikke er muligt. Det er klart, at der i denne forbindelse ikke må skabes hindringer i det indre marked. Derudover bør man fremover tilstræbe en harmonisering efter den højest mulige fællesnævner.

3.7. ØSU bemærker, at mange af forslagens bestemmelser er uklare, og at mere præcise formuleringer er påkrævede.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Artikel 2 — Definitioner

4.1.1. ØSU gør opmærksom på, at den fremadskridende teknologiske konvergens i visse tilfælde kan føre til hurtig forældelse af definitioner. Som det fremgår af grønbogen om konvergens mellem telekommunikations-, medie- og IT-sektoren⁽¹⁾, vil de konvergerende markeder frembringe hybride tjenester, som kombinerer en række af de klassiske tjenestekategoriens karakteristika. Multimedie-applikationer

som f.eks. tv-apparater med indbyggede internet-browsere, PC'er med tv- eller radiomodtagere, radiotelefoni og internet-baseret taletelefoni vil gradvis gøre det umuligt at trække en klar grænse mellem individuel kommunikation og massekommunikation.

ØSU foreslår derfor, at man er opmærksom på denne problematik under den videre behandling af direktivforslaget, og at man medtænker mulige nyskabelser, når definitionerne fastlægges endeligt. På den måde undgår man, at definitionerne forældes alt for hurtigt.

4.1.2. Især definitionen af »informationssamfundets tjenester« rejser en række afgrænsningsspørgsmål, som ikke lader sig løse definitivt, også selv om man medinddrager direktiv 98/48/EF⁽²⁾ og især bilag V hertil. For at lette forståelsen og undgå uklarheder bør Kommissionen (som i bilag V i det nævnte direktiv) udarbejde negativ- og positivlister for allerede eksisterende tjenester.

4.1.3. Tilsvarende uklarheder gør sig gældende med hensyn til definitionen af »koordineret område«, begrebet »kommerciel kommunikation« og begrebet »etableret tjenesteyder«.

4.1.4. Begrebet forbruger bør defineres således: enhver fysisk person, der er bosiddende i Fællesskabet, og som i forbindelse med de af nærværende direktiv omhandlede aftaler ikke handler i medfør af sin handelsmæssige eller erhvervsmæssige virksomhed.

4.1.5. Da direktivets anvendelsesområde rejser mange spørgsmål og er af særlig relevans, er det specielt påkrævet med præcision på dette punkt.

4.2. Artikel 3: Det indre marked

4.2.1. Ifølge artikel 3 skal det påses af den medlemsstat, hvori tjenesteyderen er etableret, at denne udøver sine aktiviteter i overensstemmelse med det pågældende lands lovgivning (»hjemlandsprincippet«). Konsekvenserne af hjemlandsprincippet er allerede beskrevet i pkt. 3.6 ovenfor.

4.3. Artikel 4: Princippet om, at der ikke kræves forhåndsgodkendelse

4.3.1. Denne artikel fastsætter, at adgangen til informationssamfundets tjenester ikke er underlagt særlige krav. Som nævnt i direktivforslaget berører dette imidlertid ikke andre generelle godkendelsesregler.

⁽¹⁾ KOM(97) 623 endelig udg.; ØSU's udtalelse EFT C 214 af 10.7.1998, s. 79.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/48/EF af 20. juli 1998 om ændring af direktiv 98/34 EF om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter: EFT L 217 af 5.8.1998, s. 18.

4.4. Artikel 5: Generel oplysningspligt

4.4.1. ØSU bifalder, at der til fjernsalgsdirektivets fortegnelse over pligtige minimumsoplysninger føjes en række vigtige supplerede oplysninger om tjenesteyderen. ØSU forslår, at der medtages en udtrykkelig henvisning til de pligtige minimumsoplysninger i fjernsalgsdirektivet, nærmere bestemt til artikel 4 i direktiv 97/7/EF⁽¹⁾, der opregner samtlige oplysninger, som forbrugeren skal være i besiddelse af, inden aftalen indgås — herunder navnlig også kravet om, at forbrugeren inden aftalens indgåelse skal have nøje og udtømmende besked om, hvilken lovgivning aftalen er underkastet — samt til artikel 6, der sikrer kunden en fortrydelsesret.

4.4.2. ØSU er imidlertid af den opfattelse, at en række yderligere oplysninger ville være hensigtsmæssige, uden at forbrugeren og leverandøren dog må bebyrdes med en overflod af informationer (f.eks. for hvilke regioner, de pågældende tilbud er gyldige, hvor længe tilbuddet er bindende, den forventede leveringstid for ydelsen, forsikring, almindelige forretningsvilkår).

4.4.3. Desuden bør der gives specifikke advarsler vedrørende produktsikkerhed. Forbrugernes orientering om eventuelle risici (f.eks. i form af varedeklARATIONER eller brugsanvisninger) er en vigtig faktor i købsbeslutninger.

4.4.4. For software-produkters vedkommende bør kunderne endvidere informeres om distributionsbegrænsninger, download-tider (hvor det er muligt) og licensbetingelser.

4.5. Artikel 6: Kommerciel kommunikation

4.5.1. I de traditionelle medier er der et forholdsvis klart skel mellem reklamer og redaktionelt indhold. Dette skel risikerer imidlertid at blive udvisket. Så meget desto mere grund er der til at imødegå sådanne risici i den elektroniske handel.

4.5.2. Køberne (det være sig virksomheder eller endelige forbrugere) kan kun foretage en fyldestgørende vurdering af reklame og markedsføring, hvis det entydigt fremgår, at der er tale om noget sådant. ØSU bifalder derfor udtrykkeligt den oplysningspligt, som fastsættes i artikel 6.

4.6. Artikel 7: Uopfordret kommerciel kommunikation

4.6.1. For modtageren af kommerciel kommunikation spiller det ofte ikke kun en rolle, at den elektroniske reklame kommer uopfordret, men også at den — i kraft af teknologien — kommer i så store mængder, at den belaster både telefonregning og lagerkapacitet. Reklamemængden skaber også problemer for formidleren (Provider).

4.6.2. Direktivforslaget fastsætter, at uopfordret kommerciel kommunikation via elektronisk post skal være angivet som sådan. Dermed får både modtager og formidler mulighed for at frasortere uopfordret e-postreklame ved hjælp af et software-filter (»Opt-out«). Dette kræver dog en aktiv indsats fra modtagerens side.

4.6.3. Disse ordninger er imidlertid ikke perfekte. Med mindre der helt indlysende er tale om »spamming«, kan formidlere ikke foretage en filtrering, uden at brugeren har anmodet om det — i modsat fald ville de brugere, som ønsker informationen, ikke modtage den. For det andet kan brugere ikke få adgang til deres ønskede (f.eks. private) post, hvis deres postkasse er blevet fyldt under en længere fraværperiode.

4.6.4. ØSU foreslår derfor, at man overvejer en anden løsning, nemlig bruger-»Opt-in«, hvor brugerne selv udtrykkeligt vælger at ville modtage information. Denne mulighed (»Opt-in«) er fastsat for medlemsstaterne (jf. bilag II), men bør gøres til en generel regel.

4.7. Artikel 8: Lovregulerede erhverv

4.7.1. Denne artikel afspejler en udvikling, som generelt kan iagttages inden for de lovregulerede erhverv, nemlig den positive åbning over for informationssamfundets tjenester, og det anerkendes, at der i denne forbindelse fortsat er et reguleringsbehov, som tager højde for den nødvendige beskyttelse af overordnede interesser (forbruger- og partsbeskyttelse, ydelse af tjenester i fortrolighed, forebyggelse af misbrug osv.). Ordningen må principielt hilses velkommen. Dog er det nødvendigt at efterprøve, om medlemsstaternes udtrykkelige lovgivningskompetence og subsidiaritetsprincippet levner plads for EU-tiltag. ØSU skal påpege, at der opstår en lakune, hvis man lader faglige sammenslutninger og organisationer foretage en regulering via adfærdskodekser uden på forhånd at fastlægge kriterierne for disse kodekser.

4.8. Artikel 9: Elektroniske kontrakter

4.8.1. Visse kontrakttyper er underlagt bestemte formkrav i medfør af ikke blot national lovgivning, men også EU-lovgivning [som f.eks. direktivet om forbrugerkredit⁽²⁾]. Dette skyldes, at det i nogle tilfælde er nødvendigt at kræve skriftligt udformede kontrakter, enten for at lette bevisførelsen eller for at indskærpe kontraktens betydning over for de involverede parter. Artikel 9 pålægger medlemsstaterne at afskaffe regler, »som er til hinder for den faktiske anvendelse af elektroniske kontrakter« eller medfører, at disse kontrakter »mister deres virkning og retlige gyldighed«.

4.8.2. Det er ubestridt, at også elektroniske kontrakter principielt bør have virkning. På følsomme forretningsområder

⁽¹⁾ Direktiv 97/7/EF af 20. maj 1997, EFT L 144 af 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ Direktiv 98/7/EF af 16. februar 1998, EFT L 101 af 1.4.1998, s. 17; ØSU's udtalelse EFT C 30 af 30.1.1997, s. 94.

må det imidlertid være muligt at knytte visse betingelser til den retlige gyldighed. Parternes behov for beskyttelse er jo ikke mindre inden for elektronisk handel end ved indgåelse af en traditionel kontrakt. Når det drejer sig om følsomme kontrakter eller erklæringer, som udfærdiges eller afgives elektronisk, skal ØSU derfor understrege nødvendigheden af at fastlægge ordninger svarende til de eksisterende formkrav.

4.8.3. Det er derfor logisk nok, at direktivforslaget om digitale signaturer⁽¹⁾ overhovedet ikke kommer ind på spørgsmålet om kontraktens gyldighed. Medlemsstaterne kan således frit afgøre, om de vil stille bestemte kodningskrav i forbindelse med visse kontrakttyper. Det står også medlemsstaterne frit for generelt at holde bestemte kontrakttyper uden for anvendelsesområdet for direktivet om elektroniske signaturer eller at kræve bestemte andre betingelser opfyldt — som f.eks. en elektronisk signatur med særlige sikkerhedskrav — før de anerkender formelle kontrakter indgået ad elektronisk vej som værende retligt gyldige. Ud over de rammevilkår, som er fastlagt i dette direktiv, er anvendelse af elektronisk underskrift en afgørende forudsætning for at få sat skub i den elektroniske handel.

4.9. Artikel 10: Oplysningspligt

4.9.1. En klar orientering om, hvordan tjenesterne skal benyttes, er med til at fremme gennemsigtigheden og undgå misforståelser — med de uønskede retlige virkninger, som følger heraf. Artiklen må derfor bifaldes.

4.10. Artikel 11: Tidspunktet for kontraktens indgåelse

4.10.1. Som forudsætning for, at kontrakten kan få retsgyldighed, skal tjenesteyderen have afsendt en modtagelsesbekræftelse, og tjenestemodtageren skal have bekræftet modtagelsen af denne. ØSU bifalder de klare regler for, på hvilket tidspunkt en kontrakt skal betragtes som værende indgået, og det samme gælder forslaget om at fastlægge en mekanisme, som sætter tjenestemodtageren i stand til at opdage og korrigere indlæsningsfejl. ØSU skal påpege, at begrebet »tilbud« bør defineres klarere, så der ikke opstår smuthuller. I nogle medlemsstater kan »tilbud« på et website f.eks. forstås som »opfordring til at fremsætte et tilbud« fra kundernes side. Formuleringen bør præciseres.

4.10.2. Det er uklart, hos hvem ansvaret ligger, hvis en meddelelse går tabt som følge af tekniske problemer. Det er under alle omstændigheder tvivlsomt, om de endelige forbrugere på nuværende tidspunkt overhovedet er blevet tilstrækkelig bevidst om, at alle elektroniske terminaler skal checkes regelmæssigt for meddelelser af retlig karakter.

4.11. Artikel 12 til 15: Formidleransvar

4.11.1. Med indførelsen af et gradueret system for ansvarsfrigelser og -undtagelser etableres en fælles ramme, som gør

det muligt at foretage en særskilt vurdering af Internet-providers forskellige aktiviteter; vurderingen afhænger af, i hvilket omfang providerne har været med til at udforme det transmitterede indhold, og hvorvidt de har haft mulighed for at kontrollere det. ØSU bifalder forsøget på at skabe klare ansvarsregler for tjenesteydere og informationssamfundets formidlere og er enig i, at det primært må være »producenten« af informationen, som er ansvarlig for indholdet.

4.11.2. I artikel 12-15 fritages formidlere delvist for ansvaret for den transmitterede information. For klarhedens skyld bør det udtrykkeligt anføres, at selv om formidleren under de nævnte omstændigheder ikke kan drages til ansvar for manglende kontrol med indholdet, så kan han fortsat drages til ansvar for overtrædelse af databeskyttelsesreglerne i databeskyttelses- eller telekommunikationslovgivningen.

4.12. Artikel 17: Udenretslig bilæggelse af tvister

4.12.1. Spørgsmålet om klageadgang i tilfælde af tvister er af afgørende betydning for, om den elektroniske handel vinder folks accept. Især i sager vedrørende mindre beløb vil det være ideelt at supplere den normale retsbehandling via domstolene med alternative metoder til bilæggelse af tvister. Ved at foreslå udenretslig bilæggelse af tvister imødekommer direktivforslaget et ønske, som vinder kraftigt frem overalt i takt med overbelastningen af domstolene. Ved at fremskynde og billiggøre bilæggelsen af tvister bidrager man i høj grad til, at alle borgere får lige klagemuligheder, men planen kan kun krones med held, hvis der på den ene side sikres en vis minimumskvalitet, og hvis på den anden side hele viften af disponible muligheder udnyttes fuldt ud.

4.12.2. ØSU foreslår endvidere, at de allerede eksisterende europæiske forbrugeroplysningskontorer får en rolle at spille i denne forbindelse.

4.13. Artikel 18: Søgsmålsadgang

4.13.1. Foreløbige kendelser har i praksis vist sig at være et nyttigt instrument. ØSU bifalder, at det også skal bruges på tvister i forbindelse med elektronisk fjernsalg. Det forekommer ligeledes hensigtsmæssigt at udvide anvendelsesområdet for direktivet om forbudskendelser⁽²⁾, så også overtrædelser af det foreliggende direktivs bestemmelser bliver omfattet.

4.14. Artikel 19: Samarbejde

4.14.1. Medlemsstaterne kan formentlig kun opfylde kravet om at yde bistand og stille ønskede informationer til rådighed inden for rammerne af den gældende lovgivning om fortrolighed eller databeskyttelse.

⁽¹⁾ KOM(1998) 297 endelig udg.; ØSU's udtalelse 1444/98 af 2. december 1998, EFT C 40 af 15.2.1999.

⁽²⁾ Direktiv 98/27/EF af 19. maj 1998, EFT L 166 af 11.6.1998, s. 51; ØSU's udtalelse EFT C 30 af 30.1.1997, s. 112.

4.15. Artikel 22: Undtagelser

4.15.1. Forslaget fastsætter forskellige former for undtagelsesordninger. Nationale »foranstaltninger« skal gennemgå en udvalgsprocedure under Kommissionens ledelse. Den foreslåede udvalgsprocedure indebærer, at Kommissionen senere kan ændre direktivets anvendelsesområde uden på ny at skulle sikre en passende inddragelse af medlemsstaterne og Europa-Parlamentet efter medbestemmelsesproceduren i artikel 189 B i EØF-traktaten. Endvidere kan Kommissionens beføjelse til i medfør af artikel 22, stk. 3, litra d), at afgøre, om foranstaltninger er i overensstemmelse med fællesskabsretten, gribe ind i EF-Domstolens kompetence.

4.15.2. Endvidere er kun domstolsafgørelser udtrykkeligt undtaget fra denne ordning. Det bør præciseres, om ordet »foranstaltninger« i stk. 3 sigter til administrative foranstaltninger, eller om også lovgivning er omfattet.

4.16. Bilag

4.16.1. Bilag I bør efterprøves med henblik på at afgøre, om også hasard- og pyramidespil er undtaget fra direktivets, og navnlig artikel 3's anvendelsesområde.

4.16.2. De retsområder, som opregnes i bilag II, er ikke omfattet af hjemlandsprincippet. Dertil hører bl.a. også »kontraktforpligtelser i forbindelse med forbrugerkontrakter«. Det bør imidlertid præciseres, at undtagelsen ikke kun gælder de kontraktlige, men også de lovgivningsmæssige forpligtelser i forbindelse med forbrugerkontrakter. Disse omfatter f.eks. pligten til at advare mod risici og til at handle med fornøden omtanke. Imidlertid vil det være nødvendigt at foretage en sontring i forhold til kommerciel kommunikation, hvor kravene ikke er underkastet præ-kontraktuelle forpligtelser i snæver forstand.

Bruxelles, den 29. april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser og om ændring af Rådets direktiv 90/619/EØF og af direktiv 97/7/EF og direktiv 98/27/EF«

(1999/C 169/15)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 18. december 1998 under henvisning til EF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Manuel Ataíde Ferreira til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 15. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 29. april 1999, følgende udtalelse med 78 stemmer for, 47 imod og 9 hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. Kommissionen har længe følt, at der er et behov for at få fjernsalg af finansielle tjenesteydelser reguleret på EU-plan. Ikke blot Kommissionen, men også Europa-Parlamentet og ØSU selv har omtalt spørgsmålet i forbindelse med forskellige initiativer, men omstændighederne gjorde, at finansielle tjenesteydelser ikke blev medtaget i direktiv 97/7/EF af 20. maj 1997 om fjernsalg generelt⁽¹⁾.

1.2. ØSU var et af de organer, der gik mest ind for udarbejdelse af fællesskabsregler på dette område, og det har på en måde havde været banebrydende for et sådant initiativ.

1.2.1. I sin udtalelse om forbrugere og det indre marked af 26. september 1991⁽²⁾ gjorde ØSU således opmærksom på de vanskeligheder, der rejser sig for forbrugere, som ønsker at foretage grænseoverskridende banktransaktioner⁽³⁾.

1.2.2. I tillægsudtalelsen om samme emne⁽⁴⁾ erkendte ØSU, at det var vigtigt at have fælles regler for at beskytte forbrugere på dette område, og bifaldt således det foreslåede direktiv om aftaler vedrørende fjernsalg, som omfattede finansielle tjenesteydelser.

1.2.3. Senere, i sin udtalelse om Kommissionens grønbog om finansielle tjenesteydelser⁽⁵⁾, kritiserede ØSU, at grønbogen begrænsede sig til fjernsalg, men understregede på dette punkt, at der bør »indføres nogle bestemmelser svarende til bestemmelserne i det horisontale direktiv om fjernsalg«, omend tilpasset finansielle tjenesteydelsers særlige beskaffenhed og med passende hensyntagen til de nye aspekter af salg af finansielle tjenesteydelser via informationsteknologi eller TV, »især hvis der er tale om uautoriserede kreditformidlere«.

1.3. Der er andre faktorer, som gør vedtagelsen af EU-foranstaltninger på dette område meget hastende. Euroen er indført som fælles mønt i EU; vi oplever en blomstrende udvikling i de teknologiske mekanismer og instrumenter, der kender tegner informationssamfundet; vi lever allerede i en mere og mere globaliseret økonomi, hvor nationale grænser, både inden for og uden for EU, får stadig mindre betydning.

1.4. Alle disse omstændigheder ligger bag et større ønske og behov for at ty til fjernsalg, hvor de involverede parter i grænseoverskridende transaktioner, selv i relationer mellem forbrugere og udbydere, ikke mødes »ansigt til ansigt«. Og sektoren for finansielle tjenesteydelser, som udgør grundlaget og krumtappen for sådanne transaktioner, er allerede og vil helt sikkert — i lyset af de ovennævnte faktorer — vedblive med at være et område, hvor efterspørgsel, udbud, forhandling og indgåelse af handler i stigende omfang vil foregå, uden at aftaleparterne er fysisk til stede, og sågar uden at der finder nogen fysisk transaktion sted.

1.5. Forslagets erklærede mål er en fuldstændig harmonisering af reglerne for fjernsalg af finansielle tjenesteydelser til forbrugere.

⁽¹⁾ Beslutningen om at udelukke finansielle tjenesteydelser fra direktivet om fjernsalg blevet taget af Rådet (forbrugeranliggender) den 17. maj 1995.

⁽²⁾ EFT C 339 af 31.12.1991, s. 6.

⁽³⁾ Den omfattende undersøgelse, der blev foretaget af E. Balate, P. Dejemeppe og M. Goyens og vedlagt som bilag til udtalelsen, gjorde opmærksom på mangelen på bindende regler for finansielle tjenesteydelser, især grænseoverskridende transaktioner, og bifaldt det da nyligt fremlagte forslag om fjernsalgsaftaler, som dengang omfattede finansielle tjenesteydelser.

⁽⁴⁾ EFT C 19 af 25.1.1993.

⁽⁵⁾ EFT C 56 af 24.2.1997.

1.6. Finansielle tjenesteydelsers særlige beskaffenhed og immaterielle karakter, kombineret med deres velkendte kompleksitet og betydning for forbrugerne, berettiger ikke kun særlige bestemmelser, som bør være mere end en kalkering af de generelle bestemmelser for fjernsalg, men ligeledes et højt beskyttelsesniveau for forbrugerne på de områder, der skal harmoniseres.

1.7. Idet der tages hensyn til finansielle tjenesteydelsers egenart og de specifikke markedsføringsmetoder i forbindelse med fjernsalg, opstilles en række målsætninger for forslaget, som kort kan beskrives som følger:

1.7.1. Forbrugeren skal have mulighed for:

- a) at gennemgå aftalen, før han giver sit samtykke hertil,
- b) at sammenligne tilbuddene, før han træffer sit valg,
- c) at fortryde i tilfælde af at han har indgået aftalen uden at have fået kendskab til aftalevilkårene, eller i tilfælde af, at leverandøren ikke loyalt har respekteret hans ret til betænkningstid.

1.7.2. Leverandøren skal have mulighed for:

- a) uden hindringer at kunne markedsføre sine varer og/eller tjenesteydelser ved anvendelse af en fjernsalgsmetode,
- b) fuldt ud at kunne udnytte det indre markeds åbne grænser og de nye teknologier,
- c) at kunne indgå aftaler med forbrugerne vedrørende fjernsalg.

1.8. I dette øjemed opstiller direktivforslaget følgende vejledende principper:

- a) forbrugeren må være bekendt med vilkårene i aftalen, før han underskriver den,
- b) der må være en betænkningstid, for at forbrugeren kan gennemgå aftalen og eventuelt sammenligne det modtagne tilbud med andre,
- c) forbrugeren skal have mulighed for at fortryde inden for en rimelig frist, hvis de to ovennævnte bestemmelser ikke overholdes,
- d) forbrugeren har krav på at blive klart informeret om ovennævnte rettigheder,
- e) uanmodede henvendelser og købetvang i forbindelse med finansielle tjenesteydelser er ikke tilladt uden forbrugers udtrykkelige samtykke,
- f) alle disse rettigheder er ufravigelige, og der indføres hårde sanktioner i tilfælde af overtrædelser,

g) der indføres egnede og effektive søgsmåls- og klagemuligheder til bilæggelse af konflikter, især inden for rammerne af direktiv 98/27/EF af 19.05.1998 (forbudskendelser),

h) omvendt bevisbyrde til fordel for forbrugeren, dvs. det påhviler leverandøren at godtgøre, at han har opfyldt sin pligt til at informere forbrugeren, at forbrugeren har haft et frit valg og har givet sit samtykke til aftalens indgåelse og til dens fuldbyrdelse.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU mener, at det er nødvendigt med foranstaltninger til harmonisering af fjernsalg af finansielle tjenesteydelser, og glæder sig over, at Kommissionen omsider har taget initiativ til at fremlægge nærværende forslag til direktiv (KOM(1998) 468 endelig udg. af 14.10.1998).

2.2. ØSU erkender, at direktivets omsætning i national lovgivning kan give nogle problemer i forbindelse med tilpasningen af de berørte finansieringsinstitutters strukturer og arbejdsgang. I kraft af den fælles mønt indførelse pr. 1. januar 1999 vil det imidlertid blive nemmere af foretage de nødvendige tilpasninger. ØSU foreslår derfor, at den frist, der fastsættes i artikel 17, punkt 1, for medlemsstaternes omsættelse af direktivet til national lovgivning (30. juni 2002), forkortes med et år, så denne dato i stedet bliver 30. juni 2001.

2.3. ØSU er indforstået med, at anvendelsesområdet for det foreslåede direktiv begrænses til den måde, hvorpå de nævnte finansielle tjenesteydelser sælges — dvs. at alle andre aspekter vedrørende indholdet af de pågældende ydelser udtrykkeligt udelukkes, idet de forsat vil være omfattet af gældende fællesskabsbestemmelser — og at det kun vedrører operationer mellem erhvervsdrivende eller leverandøren og »enhver fysisk person, der ... i forbindelse med de af nærværende direktiv omfattede aftaler ikke handler i medfør af sin handelsmæssige eller erhvervmæssige virksomhed« [artikel 2, litra d)].

2.3.1. ØSU mener imidlertid, at Kommissionens mål med det foreliggende direktiv kun kan nås, hvis anvendelsesområdet begrænses til situationer, hvor der ved markedsføring af finansielle tjenesteydelser udelukkende anvendes fjernkommunikationsteknikker. Definitionen af aftale vedrørende fjernsalg [artikel 2, litra a)] bør afspejle denne henstilling.

2.3.2. Man bør undgå overlapninger med andre direktiver om forbrugerbeskyttelse og så vidt muligt sørge for, at de supplerer hinanden.

2.4. Bortset fra artikel 57, stk. 2, og artikel 66 henviser direktivforslaget som retsgrundlag kun til artikel 100 A om gennemførelsen af det indre marked.

Selv om udtrykket »særlig« er anført foran retsgrundlagene, og der i den første betragtning i forbifarten henvises til artikel 129 A, mener ØSU, at artikel 129 A, stk. 3, litra b), i traktaten (artikel 153 i Amsterdam-traktaten, som træder i kraft den 1. maj 1999) udtrykkeligt bør anføres allerede i den opregning af retsgrundlag, der foretages i præambelens første afsnit.

2.5. Heraf bør Kommissionen drage en vigtig konklusion mht. arten af den harmonisering, direktivforslaget lægger op til, og især medtage »minimumsbestemmelser« svarende til dem, der er anført i direktiv 97/7/EF, for at afspejle, hvad der er nedfældet i artikel 129 A, stk. 5, i traktaten. Dette vil give medlemsstaterne mulighed for at opstille strengere beskyttelsesregler, i overensstemmelse med gældende fællesskabsret på området, uden at mindske det høje forbrugerbeskyttelsesniveau, direktivet indfører.

2.6. ØSU godkender, at direktivets anvendelsesområde er begrænset til aftaler om finansielle tjenesteydelser, der indgås som »led i et salgssystem eller et system til levering af tjenesteydelser organiseret af leverandøren«, og følgelig ikke omfatter lejlighedsvis transaktioner, der foretages af leverandører, som ikke råder over et organiseret salgssystem [artikel 2, litra a)].

Af hensyn til den elementære retssikkerhed mener ØSU dog, at direktivet nøje bør definere, hvad der skal forstås ved »organiseret system« i henhold til dette direktiv, og hvornår transaktioner ikke længere betragtes som lejlighedsvis, for dermed at tvinge leverandøren til reelt at oprette et »organiseret system« for fjernsalg eller levering af tjenesteydelser.

2.7. Stadig hvad definitionerne angår mener ØSU ikke, at direktivforslaget klart definerer, hvad der konkret skal forstås ved »illoyal tilskyndelse« (artikel 4, stk. 2).

Det ligger i selve retssystemets natur, at ulovlig praksis skal defineres i lovgivningen. Når der er tale om et direktiv, der tilsigter fuldstændig harmonisering på et så vigtigt område som dette, med vidtrækkende konsekvenser for anvendelse af fortrydelsesretten og opnåelse af erstatning, forekommer det uacceptabelt, at et grundlæggende begreb, dvs. den ulovlige praksis, som illoyal tilskyndelse udgør, ikke nøje defineres i fællesskabsretten.

2.7.1. ØSU henstiller derfor indtrængende — ikke kun af juridiske grunde, men også af hensyn til ligebehandling og sikkerhed, at det ikke overlades til medlemsstaterne at bestemme, hvad der skal forstås ved »illoyal tilskyndelse«, men at der i stedet gives en nøje beskrivelse i direktivet af, hvad en sådan praksis består i.

2.7.2. ØSU mener, at man bør overveje at lade begrebet »illoyal tilskyndelse« omfatte den hyppigt anvendte praksis med at sammenblande reklamemateriale med kontraktvilkår. De to ting bør holdes klart adskilt.

2.8. ØSU mener, at begrebet »varigt medium« bør præciseres bedre og anbefaler, at der gives en mere teknisk og mere udtømmende definition, bl.a. med afsæt i tidligere udtalelser fra ØSU, især udtalelsen om elektroniske signaturer⁽¹⁾, udtalelsen om sikker anvendelse af Internet⁽²⁾ eller (forslaget til) udtalelse om visse aspekter af elektronisk handel på det indre marked⁽³⁾.

2.9. Hvad angår anvendelse af fortrydelsesretten fastlægger direktivforslaget ikke entydigt, om det er forbrugerens meddelelse til leverandøren, der tæller, og i så fald, om leverandøren skal have modtaget meddelelsen inden udløbet af fristen for anvendelse af fortrydelsesretten, eller om det er tilstrækkeligt, hvis denne ret gøres gældende inden for den fastsatte frist, og meddelelsen så først modtages på et senere tidspunkt (artikel 4, stk. 1, 2 og 3).

Vel vidende, at der i sammenlignelige tilfælde ikke er nogen ensartet fortolkning i medlemsstaterne, idet retspraksis er vidt forskellig, anbefaler ØSU, at spørgsmålet om meddelelse af fortrydelsesretten klart belyses for at undgå fortolkningsproblemer.

2.10. I henseende til arten og varigheden af de frister, der er fastsat i forskellige bestemmelser i forslaget, mener ØSU, at fristerne for anvendelse af fortrydelsesretten (14 eller 30 dage — artikel 4, stk. 1 og 2) ikke bør ligge fast, men betragtes som en minimumsperiode, som medlemsstaterne kan forlænge, hvis de skønner dette nødvendigt for at forbedre forbrugerbeskyttelsen.

2.11. Endvidere mener ØSU, at fristens art bør være klart angivet i forslaget, dvs. om der er tale om løbende kalenderdage, eller om kun arbejdsdage medregnes, og altså ikke lørdage og søndage, og hvorledes man skal forholde sig, hvis fristens sidste dag falder på en søn- eller helligdag.

2.12. ØSU er desuden af den opfattelse, at ved hver anvendelse af formuleringen »snarest muligt«, som optræder i forskellige bestemmelser om opfyldelse af de kontraktlige forpligtelser (artikel 5, stk. 1 og 3, artikel 8, stk. 1 og artikel 11, stk. 2, andet afsnit) bør der angives en maksimal frist såsom »inden 48 timer« eller »inden højst 5 dage« for at undgå uklarhed og usikkerhed.

⁽¹⁾ EFT C 40 af 15.2.1999.

⁽²⁾ EFT C 214 af 10.7.1998.

⁽³⁾ CES 457 af 29. april 1999.

2.13. Det er vigtigt, at forbrugerne kan have tillid til en aftale, adgang til information og til enkle, ikke-omkostningskrævende, udenretslige klagemuligheder i tilfælde af tvister med udenlandske leverandører.

2.13.1. ØSU understreger derfor behovet for, at Kommissionen og medlemsstaterne sikrer en hurtig etablering af grænseoverskridende mekanismer for løsning af forbrugertvister, f.eks. i form af et netværk af nationale forbrugerbeskyttelsesorganer eller ombudsmænd, der kan fungere som mellem-mænd og forligsmænd i tilfælde af tvister.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Artikel 1, stk. 1 — Da »tilnærmelse« og »harmonisering« af love er forskellige begreber, mener ØSU, at artiklen bør lyde »harmonisere love og administrative bestemmelser«⁽¹⁾, forudsat at Kommissionen kommer igennem med en »fuldstændig harmonisering«.

3.2. Artikel 1, stk. 2 — Da det kan være vanskeligt nøje at skelne mellem »enkelte aftaler« og »adskillige på hinanden følgende aftaler«, mener ØSU, at direktivet bør gælde »hver ny individuel og særskilt aftale«.

3.3. Artikel 2, litra a) — I definitionen af »aftale vedrørende fjernsalg« bør indføjes udtrykket »udelukkende« før »anvender ... fjernkommunikationsteknik ...«

3.4. Artikel 3 — ordlyden bør strammes op således:

3.4.1. I stk. 1 bør indføjes et nyt afsnit med følgende ordlyd:

»Indtil forbrugeren har accepteret aftalen, kan leverandøren ikke kræve nogen form for betaling.«

3.4.2. I stk. 3 udgår det overflødige udtryk »med forbrugers udtrykkelige samtykke«. I den portugisiske udgave foreslås »taxas de mercado« erstattet med »flutuações do mercado«.

3.5. Artikel 4 — bør ændres som følger:

3.5.1. Stk. 1, første afsnit (vedrører ikke den danske version).

3.5.2. I stk. 1, andet afsnit, indføjes »i dette tilfælde« efter »har«.

Stk. 1, fjerde afsnit, litra a) (vedrører ikke den danske udgave).

I litra b) i samme afsnit bør det overvejes at medtage skadesforsikringer med umiddelbar virkning, da anvendelse af fortrydelsesretten i sådanne tilfælde kunne føre til misbrug.

3.5.3. Med hensyn til listen over aftaler, hvor fortrydelsesretten ikke gælder, mener ØSU, at der i direktivets præambel bør være en udtrykkelig henvisning til porteføljeadministration og investeringsrådgivning, jf. de finansielle produkter, der er omtalt i pkt. 5 og 7 i bilaget. Det bør præciseres, at selv om aftaler, der giver mandat til individuel forvaltning af finansielle produkter, altid kan ophæves generelt, betyder dette ikke ophævelse af aftaler, der er indgået under mandat, og som vedrører de finansielle produkter, der er nævnt i pkt. 5 og 7 i bilaget.

3.6. Artikel 3, stk. 3 og artikel 4, stk. 1, fjerde afsnit — ØSU mener, at henvisningen til punkt 5 og 7 i bilaget kan være for begrænsende, og at den i stedet bør affattes mere generelt og gælde »alle finansielle tjenesteydelser, hvor det på grund af deres særlige karakter i praksis ikke er muligt at anvende retten til betænkningstid eller fortrydelsesretten, såsom dem, der er anført i bilagets punkt 5 og 7«.

3.7. Artikel 7 — ØSU mener, på linje med en tidligere udtalelse⁽²⁾, at i den udstrækning, hvor et »varigt medium« ikke yder tilstrækkelig garanti for pålidelighed og sikkerhed, bør medlemsstaterne kunne forlange, at meddelelsen gives skriftligt i de tilfælde, der henvises til i direktivet⁽³⁾.

3.7.1. Alternativt, og hvis det viser sig at være umuligt at opstille en utvetydig og udtømmende definition af »varigt medium«, henstiller ØSU, at det gøres obligatorisk inden for en rimelig frist (8 dage) skriftligt at bekræfte den meddelelse, der er sendt via et »varigt medium«, så længe modtagelsen heraf ikke er blevet anerkendt. Dette forhindrer ikke, at meddelelsens indhold har gyldighed, så snart meddelelsen modtages via et »varigt medium«, medmindre forbrugeren kan bevise, at han aldrig har modtaget den. I sidste tilfælde får meddelelsens indhold først gyldighed, når den skriftlige bekræftelse er modtaget.

3.8. Artikel 9 — I overskriften ændres »Levering uden forudgående bestilling« til »Levering uden forudgående anmodning«.

3.8.1. Stk. 1 (vedrører ikke den danske udgave).

⁽¹⁾ Selv om der i begrundelsen tales om at »harmonisere«, anvender artikel 1 udtrykket »tilnærme«. Der er imidlertid tale om forskellige begreber, som det fremgår af Filali Osman »Codification, Unification, Harmonisation du Droit en Europe« og Antoine Jeammaud »Unification, Uniformisation, Harmonisation: de quoi s'agit-il?« i »Vers Un Code Européen de la Consommation« s. 11 og 35 (Bruylant, 1998).

⁽²⁾ EFT C 40 af 15.2.1999.

⁽³⁾ De forskellige sproglige versioner af forslaget afviger fra hinanden.

3.9. Artikel 10 — ØSU finder det ikke berettiget, at det overlades til medlemsstaterne at vælge mellem de muligheder, der gives i artikel 10 stk. 2.

ØSU mener nemlig, at valget entydigt bør falde på den mulighed, der er anført i stk. 2, litra a), dvs. at uanmodede henvendelser ikke er tilladt, hvis leverandøren ikke på forhånd har fået samtykke fra forbrugeren.

3.10. Artikel 11, stk. 2 — Afsnittet om sanktioner i tilfælde af overtrædelse af artikel 6 og 10 bør udgøre en særskilt artikel.

3.11. Artikel 11, stk. 3 — Udtrykket »nær tilknytning« bør præciseres i artikel 2 og bringes i overensstemmelse med udtrykket »nærmere forbindelse« i Rom-konventionen. Uafhængigt heraf bør man overveje fordelene ved at anvende samme udtryk, ikke mindst på grund af den forskelligt anvendte terminologi i andre tekster, især i art. 6 i direktiv 93/13/EØF af 5. april (urimelige kontraktvilkår).

3.12. Artikel 12 — ØSU mener, at Kommissionen — med forbehold af Rom-, Bruxelles- og Lugano-konventionernes bestemmelser — bør overveje muligheden for at indføre en bestemmelse om domstolens kompetence, så forbrugeren i tilfælde af en grænseoverskridende tvist kan vælge at anlægge sag enten i det land, hvor han selv har bopæl, eller i det land, hvor leverandøren har bopæl eller hovedsæde, medens søgsmål mod forbrugeren altid bør indgives ved domstolene i det land, hvor forbrugeren har bopæl.

3.13. Endelig mener ØSU, at der bør indføres en bestemmelse i direktivet om, at dets gennemførelse regelmæssigt skal vurderes, ligesom det er tilfældet med en række andre EU-direktiver⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Et eksempel er direktiv 89/552/EØF af 3.10.1989, artikel 26: Senest ved udløbet af det femte år efter det i artikel 22 anførte tidspunkt og derefter hvert andet år skal Kommissionen forelægge Europa-Parlamentet, Rådet samt Det Økonomiske og Sociale Udvalg en beretning om gennemførelsen af dette direktiv, og eventuelt fremsætte yderligere forslag for at tilpasse det til udviklingen på tv-radiospredningsområdet.

Bruxelles, den 29. april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende passager fra sektionens udtalelse blev forkastet under forhandlingerne, som opnåede mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer:

Punkt 2.2

»ØSU appellerer følgelig til leverandørerne af finansielle tjenesteydelser om snarest frivilligt at foregribe bestemmelserne i direktivet, som træder i kraft senest den 30. juni 2002.«

Afstemningsresultat

For: 74, imod: 43, hverken for eller imod: 8.

Punkt 2.8

»Under henvisning til reglerne om udførlig forudgående information og betænkningstid samt leverandørens omkostningskrævende refinansieringsvilkår er det ØSU's opfattelse, at de foreslåede frister for anvendelse af fortrydelsesretten må anses for tilstrækkelige, og at de bør indføres i alle medlemsstater.«

Afstemningsresultat

For: 75, imod: 48, hverken for eller imod: 5.

Punkt 2.11

»Det indre marked kræver, at tjenesteleverandører skal kunne operere i hele EU på grundlag af deres hjemlands bestemmelser i stedet for 15 forskellige sæt nationale regler, som ville opsplitte markedet, øge omkostningerne og priserne samt begrænse forbrugernes valgmuligheder.«

Afstemningsresultat

For: 71, imod: 59, hverken for eller imod: 2.

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forbindelserne mellem Den Europæiske Union, Latinamerika og Caribien: Den socioøkonomiske dialog mellem de to regioner«

(1999/C 169/16)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 3. december 1998 under henvisning til forretningsordens artikel 23, stk. 3, at afgive en udtalelse om det ovennævnte emne.

ØSU besluttede på sin plenarforsamling den 24.-25. februar 1999 under henvisning til forretningsordens artikel 23, stk. 3, på eget initiativ at afgive en udtalelse. Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Eksterne Forbindelser, som udpegede José Zufiaur Narvaiza til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 14. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 28. april 1999, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. ØSU har i de sidste ti år været aktivt involveret i udbygningen af relationerne mellem EU og landene og subregioner i Latinamerika og Caribien. Via udarbejdelse af en række informationsrapporter og udtalelser har ØSU givet udtryk for sit syn på de vigtigste initiativer, der er taget af regionerne. Samtidig har ØSU gennem regelmæssige kontakter med sine latinamerikanske samtalepartnere, først og fremmest Det Rådgivende Økonomiske og Sociale Forum (FCES) og Det Sydamerikanske Fællesmarked (Mercosur) bidraget til en markant styrkelse af båndene mellem de to regioner i denne periode. Nærværende udtalelse skal ses i forlængelse af denne række af initiativer.

1.2. Det kommende europæisk-latinamerikanske topmøde mellem stats- og regeringscheferne i EU-landene, Latinamerika og Caribien, der afholdes den 28.-29. juni 1999 i Rio de Janeiro, vil være en milepæl i den proces, der i 1990'erne har bragt de to regioner stadig nærmere hinanden. I dette tiår er den institutionaliserede dialog og samarbejdet blevet udvidet, og der er på det seneste indledt forhandlinger med Mexico om gensidig liberalisering af samhandelen; Kommissionen har henstillet, at lignende forhandlinger indledes med Mercosur og Chile. Topmødet afholdes på et tidspunkt af særlig betydning for de fremtidige forbindelser mellem EU og Caribien, idet forhandlingerne om den næste Lomé-konvention begyndte den 30. september 1998.

1.3. På topmødet — og forberedelsen af emnerne, der skal drøftes — vil der ikke blot blive gjort status over de opnåede fremskridt i relationerne mellem regionerne. De politiske erklæringer og de retningslinjer for samarbejdet, som topmødet resulterer i, vil nemlig også i vidt omfang definere de områder, som vil dominere dialogen og samarbejdet mellem EU, Latinamerika og Caribien i de første år af det næste århundrede.

1.4. På baggrund af denne gradvise tilnærmelse mellem de to regioner, der bygger på fælles bekendelse til de demokratiske

værdier og internationalt samarbejde, århundreders fælles historie og stærke kulturelle, politiske, økonomiske og menneskelige bånd, vil denne udtalelse vurdere den nuværende situation og perspektiverne for de interregionale relationer, med særlig vægt på perspektiverne for dialog mellem repræsentanterne for det civile samfund og socioøkonomiske spørgsmål i særdeleshed. De emner, der tages op i nærværende udtalelse, er behandlet mere udtømmende i informationsrapporten »Forbindelserne mellem Den Europæiske Union, Latinamerika og Caribien: den socioøkonomiske dialog mellem de to regioner«, der blev vedtaget den 14. april 1999.

2. Situationen og perspektiverne for relationerne mellem EU og Latinamerika og Caribien

2.1. Med Ministerrådets vedtagelse den 31. oktober 1994 af basisdokumentet om EU's forbindelser med Latinamerika og Caribien og deklARATIONERNE på Det Europæiske Råds møde i Madrid den 15.-16. december 1995 udtrykte EU et ønske om tættere politiske bånd med Latinamerika og intensivering af den institutionaliserede dialog med sine partnere i regionen. Målet var styrkelse af demokratiet, øget handelsliberalisering, støtte til regionale integrationsprocesser og et mere målrettet samarbejde. Siden da er båndene mellem regionerne blevet meget stærkere, hvilket afspejles i oprettelsen af en række organer for institutionaliseret, politisk dialog og samarbejds-mekanismer på forskellige niveauer. De nye »fjerde generations«-rammeaftaler, der er indgået med Mercosur, Chile og Mexico, har udvidet og diversificeret samarbejdsområderne og har inkorporeret målet om gensidig og gradvis liberalisering af samhandelen. Endvidere har nye medlemsstatsers EU-tiltrædelse øget antallet af europæiske lande, som medvirker til at styrke båndene mellem Europa og Latinamerika.

2.2. På det politiske plan er der lanceret regelmæssige minister-møder med Mercosur, som også Bolivia og Chile

deltager i. EU har igangsat en institutionaliseret politisk dialog om bilaterale og internationale spørgsmål af fælles interesse med Det Andinske Fællesskab, samt en regelmæssig dialog med Chile og Mexico om sådanne spørgsmål på møder på forskellige niveauer, helt op til topniveau. Disse nye dialog-fora styrker de institutionaliserede møder mellem EU's udenrigsministre og Rio-Gruppen, der afholdes hvert år på basis af Rom-Deklarationen fra 1990 og San José-dialogen mellem EU og de centralamerikanske lande, der blev påbegyndt i 1984.

2.3. Bekendelse til de demokratiske principper og respekt for menneskerettighederne er hjørnestenen i den politiske dialog mellem EU og Latinamerika. Fundamentet for denne holdning, som er blevet konkretiseret i et bredt samarbejde og praktiske resultater, adskiller sig markant fra det, der gælder for enhver anden permanent dialog, som de to regioner fører med andre regioner eller lande i verden. Efterhånden som demokratiet er blevet styrket i Latinamerika, har dette engagement ændret sig i visse henseender, idet der nu lægges mere vægt på at få skabt et klima, som kan garantere en effektiv forvaltning og demokratiets endelige konsolidering på lang sigt. Ud over at tillægge »god offentlig forvaltning« og styrkelse af retsstatens institutioner stor betydning erkender man den afgørende rolle, de civile samfund spiller i den langsigtede konsolidering af demokratiet. Spørgsmål som beskyttelse af de indfødte folkeslags rettigheder, de vedvarende krænkelse af grundlæggende menneskerettigheder og arbejdsnormer i nogle lande, herunder forfølgelse af fagforeninger og disses repræsentanter, er forhold, som lægger hindringer i vejen for den endelige konsolidering af demokratiet og af retsstaten.

2.4. I henseende til forbindelserne med de lande i Caribien, der er omfattet af Lomé-konventionen, styrkede den reviderede Lomé-IV-konvention, som blev underskrevet den 4. november 1995, den politiske dialog mellem EU og landene i Afrika, Caribien og Stillehavet (AVS) om emner som demokratisering og konsolidering af retsstaten. Dette har også betydet, at der er blevet lagt mere vægt på udviklingen af AVS-landenes udenrigshandel og deres internationale konkurrenceevne samt større fleksibilitet i fordelingen af samarbejdsressourcerne. De synspunkter, der fremføres i forbindelse med den nye Lomé-konvention, som træder i kraft i år 2000, afspejler et ønske om at styrke den politiske dimension i forbindelserne mellem EU og AVS-landene, udvide og diversificere den politiske dialog mellem parterne, fremme »god forvaltning« samt udvikle institutioner og sikre civilsamfundet politisk medindflydelse.

2.5. Videreførelsen og konsolidering af den politiske dialog mellem EU og Latinamerika og Caribien imødekommer en række strategiske interesser, de to regioner deler. I det omfang, hvor samarbejdet mellem dem og sammenfaldende synspunkter om de vigtigste spørgsmål på den internationale dagsorden bidrager til at styrke de to regioners globale position

og øge deres profil og indflydelse i internationale fora, vil dette være afgørende for målet om at sikre fred og stabilitet i en multipolar verden. De mange udfordringer, globaliseringen frembyder, gør det særligt vigtigt, at de to regioner vedtager politikker og strategier, som bygger på gensidige interesser og et fælles ansvar. Med den fremadskridende integrering af markederne og begrænsningen i de nationale myndigheders regulerende beføjelser øges behovet for at styrke internationalt og multilateralt samarbejde, hvis man ønsker at fremme en politisk, demokratisk kontrol med globaliseringen. I de tilfælde hvor skævheder, som globaliseringen forårsager, afslører en mangel på internationalt samarbejde, må de to regioner bidrage til at styrke forvaltningen regionalt, interregionalt og internationalt.

2.6. Udvidelsen og styrkelsen af de handelsmæssige forbindelser og gensidige investeringer er et fælles mål for EU, Latinamerika og Caribien. Generelt set har udviklingen i samhandelen mellem de to regioner i 1990'erne været præget af stor dynamik. Samhandelen mellem de to regioner er vokset med over 75% i faste priser, og EU's eksport til Latinamerika er steget med 150%. Stigningen i EU's import fra Latinamerika har været mere beskeden, nemlig omkring 25%. For Latinamerika som helhed er EU den næststørste handelspartner efter USA, og EU tegnede sig i 1997 for 15% af regionens handel med resten af verden. For Mercosur's og Chiles vedkommende har EU længe været den vigtigste handelspartner. EU's direkte udenlandske investeringer (DUI) i Latinamerika og Caribien er vokset kraftigt i de seneste år og tegner sig for over 30% af regionens samlede DUI i 90'erne.

2.7. Selv om udviklingen i samhandelen mellem EU og Latinamerika generelt har været tilfredsstillende, gør der sig nogle strukturelle problemer gældende. Skønt EU's eksport til Latinamerika er vokset, har der været en nedgang i EU's relative andel af Latinamerikas udenrigshandel, fordi der har været en større stigningstakt i regionens handel med de andre store handelspartnere, USA og Japan, ligesom handelen mellem de latinamerikanske lande indbyrdes fordobledes fra 1990 til 1997. For Latinamerikas vedkommende er det især det voksende handelsunderskud over for EU siden 1993, som giver anledning til bekymring. Dette har udløst krav om bedre adgang til de europæiske markeder, især for landbrugsprodukter.

2.8. Dynamiske og afbalancerede økonomiske forbindelser mellem EU og Latinamerika udgør den påkrævede ramme for udvikling af dialogen og samarbejdet på andre områder. Ud over den fundamentale betydning, som handels- og investeringsrelationerne med Europa har for væksten og diversificeringen i Latinamerikas og Caribiens økonomier, bør EU's mål på dette område være koncentreret om stabilisering af markederne og de internationale finansielle strømme samt fremme af direkte investeringer som en stabil kilde til finansiering af teknologisk innovation og udvikling af produktionen. Indførelsen af euroen som fælles mønt i 11 af de 15 EU-medlemsstater har åbnet nye perspektiver i den henseende.

Indledningen af forhandlinger om gensidig handelsliberalisering med Mexico, den planlagte lancering af lignende forhandlinger med Mercosur og Chile og indledningen af forhandlinger om handel med landbrugsvarer i Verdenshandelsorganisationen, WTO, sidst i 1999 giver mulighed for at komme videre med den gensidige åbning af markeder. Ved ethvert fremskridt i liberaliseringen af handelen mellem EU og Latinamerika må der tages hensyn til visse produkters følsomme karakter og generelt til de legitime interesser, de forskellige produktionssektorer i de to regioner har.

2.9. Mens samhandelen mellem Caribien og EU i værdi er begrænset, er eksport til det europæiske marked yderst vigtig for adskillige af de små økonomier i Caribien, især for produkter som bananer og sukker. I lyset af fornyelsen af Lomé-konventionen og mulige ændringer i nogle af præferencehandelsordningerne i de kommende år, bør forhandlingerne mellem EU og AVS-landene gøre øget handelsliberalisering forenelig med hensyntagen til de caribiske økonomiers særlige sårbarhed og, i mange tilfælde, afhængighed af eksport af et eneste produkt.

2.10. I de sidste ti år har EU og dets medlemsstater været Latinamerikas vigtigste finansielle kilde i regionens samarbejde med omverdenen. I perioden 1990-1997 tegnede de 15 EU-medlemsstater og Kommissionen sig for næsten 55% af Latinamerikas bilaterale samarbejdsressourcer. Desuden stod væksten i EU's finansielle bistand til Latinamerika frem til 1996 i skarp kontrast til det drastiske fald i USA's bistand til regionen i samme periode. EU-bistanden til Latinamerika voksede kraftigt mellem 1991 og 1996, og trods en mindre indskrænkning i Kommissionens forpligtelser i Latinamerika siden 1996 har EU-samarbejdet i finansiell henseende konsolideret sig på et betydeligt højere niveau end i tiårets begyndelse.

2.11. Med afsæt i en strategi, hvor samarbejdet afstemmes efter de forskellige niveauer for relativ udvikling, der er nået, er Mellemamerika, Caribien og Andeslandene hovedmodtagerne af udviklingsbistand, mens andre partnere — Mexico, Mercosur og Chile — hovedsagelig nyder godt af økonomisk og handelsmæssigt samarbejde.

2.12. En yderst foruroligende tendens er nedskæringen i den officielle udviklingsbistand, de industrialiserede lande yder — i 1997 satte landene i OECD (Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling) deres bilaterale bistand til udviklingslandene ned med 5,8%, mens den samlede officielle udviklingsbistand faldt med 16%. Selv i betragtning af begrænsningerne i EU's budget og de nationale budgetter i EU, lader de reelle behov forstå, at strømmene af finansielle ressourcer til Latinamerika og Caribien bør opretholdes på 1997-niveauet eller sågar øges. Under alle omstændigheder udfoldes der omfattende bestræbelser for at gøre det europæiske samarbejde med Latinamerika så effektivt som muligt. Ud

over at forbedre koordineringen mellem bistandsdonorer er en koncentreret af samarbejdet om gensidigt prioriterede områder og fremme af globale og flerårige programmer i nøglesektorer en yderst vigtig mekanisme for en forbedring af samarbejdets effektivitet og forvaltning. Det civile samfunds inddragelse i udformningen og gennemførelsen af samarbejdet bør ikke blot betragtes som et middel til at bringe samarbejdet nærmere græsrodsniveau, men også som et middel til at øge og maksimere fordelene ved samarbejdet samt til at styrke den demokratiske proces. I de seneste år har de forskellige horisontale EU-samarbejdsprogrammer spillet en stadig større rolle i etableringen af et direkte samarbejde mellem de forskellige aktører i samfunds- og erhvervslivet og i det civile samfund generelt.

3. Den sociale dimension i den europæiske og latinamerikanske integration

3.1. I den regionale integrationsmodel, som EU udgør, og i de vigtigste skitser til subregional integration i Latinamerika og Caribien - Mercosur, Andespagten, det centralamerikanske integrationssystem (SICA) og Det Caribiske Fællesskab (CARICOM) — opfattes integration som en fuldstændig proces, hvis målsætninger omfatter andet og mere end handel og økonomi. Denne model adskiller sig fra initiativer såsom det latinamerikanske frihandelsområde (LAFTA) — selv om den indgår i den handlingsplan, som blev lanceret på det første interamerikanske topmøde, der omfatter målsætninger og initiativer til styrkelse af demokrati og bæredygtig udvikling — og den nordamerikanske frihandelsaftale (NAFTA) mellem Canada, USA og Mexico, som stort set er begrænset til etablering af et frihandelsområde, og som ikke omfatter målsætninger eller instrumenter på det politiske område eller med hensyn til samarbejde. Snævert knyttet til denne opfattelse af integration er det synspunkt, at en af de grundlæggende forudsætninger for politisk demokrati er eksistensen af et dynamisk og nuanceret civilsamfund. Etablering af mekanismer til repræsentation af de forskellige socioøkonomiske gruppers interesser og til forhandling og mægling mellem disse er derfor af altafgørende betydning for demokratiets konsolidering. På baggrund af produktionens stigende globalisering og den skærpede konkurrence på verdensplan er modellen for arbejds-markedsforhold, forbindelserne mellem arbejdsmarkedets parter og omfanget af deres inddragelse i den økonomiske beslutningstagning på nationalt plan alt sammen af afgørende betydning for fremme af økonomisk vækst og udvikling. Følgelig er integrationsprocessernes sociale dimension og aktiv medvirken af arbejdsmarkedspartenerne i disse processer en forudsætning for at kunne nå de mål, som integrationsprocesserne i begge regioner tager sigte på.

3.2. I EU's medlemsstater er der en stærk tradition for social dialog, både mellem arbejdsgivernes organisationer og fagforeningerne direkte og i form af trepartsaftaler. I nogle lande findes der en mangeårig tradition for institutionaliserede

forbindelser mellem arbejdsmarkedsparterne samt mekanismer vedrørende en social dialog og bilæggelse af arbejdsmarkedstridigheder, mens der i andre lande siden 1970'erne er gjort gode forsøg med at få en social dialog i gang. Tilsvarende har den sociale dimension været et led i den europæiske integrationsproces siden dens indførelse. Inden for EU's socialpolitik skal særligt fremhæves initiativer som Den Europæiske Socialfonds oprettelse i 1960; udformningen i 1985 af den europæiske sociale dialog; vedtagelsen i 1989 af Fællesskabspagten om Arbejdstagernes Grundlæggende Arbejdsmarkedsmæssige og Sociale Rettigheder, som efterfølgende blev indlemmet i Amsterdam-traktaten fra 1997; og den aftale om socialpolitik, som de europæiske arbejdsmarkedsparter undertegnede i oktober 1991, der indgik som et tillæg til den sociale protokol i Maastricht-traktaten (1992), og som i sidste instans er medtaget i Amsterdam-traktaten.

3.3. Med hensyn til inddragelsen af organisationer, som repræsenterer erhvervs- og samfundsgrupperne, spiller Det Økonomiske og Sociale Udvalg (ØSU), som blev oprettet i medfør af Rom-traktaten, en afgørende rolle i den europæiske integration. ØSU, der består af repræsentanter for de forskellige erhvervs- og samfundsgrupper, er et rådgivende organ for Rådet, Kommissionen og siden Amsterdam-traktatens vedtagelse ligeledes for Europa-Parlamentet. ØSU kan også afgive udtalelser på eget initiativ. Desuden er der gennem årene blevet oprettet andre, mere specifikke, rådgivende organer på forskellige felter.

3.4. I Latinamerika har forbindelserne mellem aktørerne på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område i vid udstrækning været hæmmet af konflikter og manglen på en ordentlig institutionaliseret dialog eller samordning. I de seneste årtier har demokratiseringsprocessen og økonomiernes større åbenhed over for konkurrencen på verdensplan dog resulteret i større bestræbelser på at fremme dialogen mellem arbejdsmarkedsparterne og mellem disse og staten. I nogle tilfælde har dialogens formål været at modvirke økonomisk tilbagegang, mens hovedsigtet i andre tilfælde har været at tilvejebringe en ramme for samfundsmæssig og politisk stabilitet i forbindelse med overgangen til demokrati.

3.5. I de seneste år er der ligeledes gjort betydelige fremskridt med hensyn til at indlemme den sociale dimension i de forskellige skitser til regional integration i Latinamerika og Caribien. Som markante eksempler på sådanne fremskridt kan nævnes vedtagelsen af Mercosur's multilaterale aftale om social sikring i 1997 og ikke mindst vedtagelsen i 1998 af Mercosur's arbejdsmarkedserklæring, som knæsetter en række individuelle og kollektive rettigheder på arbejdspladsen. Af andre subregionale gruppers initiativer kan nævnes Andespagtens beslutning om at vedtage en fælles ramme for socialpolitikker med det sigte at fremme beskæftigelsen, at nedbringe fattigdommen og at sætte skub i uddannelse, sundhedsvæsen og menneskerettigheder. Den hensigtserklæring, som blev udarbejdet af repræsentanter for de forskellige samfundssektorer på Andespagtens andet sociale topmøde i dagene 24.-26. februar 1999, udgør et andet skridt fremad i retning af fælles fremme af socialpolitikker. Med hensyn til SICA har integrationens sociale dimension i første række udmøntet sig i

1995-traktaten om centralamerikansk social integration. I det caribiske område har CARICOM vedtaget en aftale om social sikring, som har været i kraft siden 1997, og i februar 1997 vedtog de caribiske landes stats- og regeringschefer charteret for det civile samfund i CARICOM, som indeholder tilsagn om at sikre grundlæggende rettigheder og friheder på arbejdspladsen.

3.6. Der er også gjort betydelige fremskridt med hensyn til at inddrage samfundsaktørerne og arbejdsmarkedsparterne i den regionale integrationsproces. I Mercosur repræsenteres de fire medlemslandes arbejdsgiversammenslutningers og fagforeningers interesser og synspunkter i Det Rådgivende Økonomiske og Sociale Forum (FCES), som siden 1994 har været et led i gruppens institutionelle struktur i form af et rådgivende organ. Ligeledes spiller det andinske rådgivende arbejdsgiverråd og det andinske rådgivende arbejdstagerråd rådgivende og vejledende roller i Andeslandenes integrationsproces. I kølvandet på beslutningen om at sætte nyt skub i begge råde arbejde har Andespagten opstillet et mål om at sikre effektiv inddragelse af arbejdsgivere og arbejdstagere i integrationsprocessen, ligesom disse har udtrykt ønske om at oprette et forum for en permanent dialog. I Centralamerika bistår SICA's rådgivende udvalg, som blev oprettet i 1991, SICA's generalsekretariat.

3.7. Den tiltagende regionale integration i Latinamerika og udsigten til større integration mellem de eksisterende grupperinger — i særdeleshed mellem Mercosur og Andespagten — gør det nødvendigt, at der lægges mere vægt på udviklingen af en social dimension som et led i integrationen, ligesom det er nødvendigt, at de sociale aktører i højere grad inddrages i denne proces. Opretholdelse af balance mellem områder og sociale grupper i løbet af integrationsprocessen kan anses for en forudsætning for en harmonisk ekspansion af de udvidede markeder. Fremskridt med hensyn til gensidig åbning af markederne må derfor nødvendigvis ledsages af mekanismer til bevarelse af den økonomiske og sociale samhørighed, idet der bør ydes støtte til mindre udviklede områder, ligesom man bør udglatte forskellene mellem de regionale blokke, og endelig bør der sørges for samråd med arbejdsmarkedsparterne.

3.8. Betydningen af at styrke den sociale dimension inden for den latinamerikanske integrationsproces understreges af Latinamerikas økonomiske og sociale situation, hvis hovedtræk er en vedvarende og udbredt fattigdom. De politiske fremskridt og den økonomiske genrejsning, som mange lande opnåede i 1990'erne, står i kontrast til den begrænsede nedbringelse af fattigdomsniveauerne. Som grundlæggende forudsætninger for opnåelse af stabil, økonomisk vækst udgør social samhørighed, endelig konsolidering af demokratiet og politisk stabilitet, nedbringelse af fattigdommen og opfyldelse af de grundlæggende behov formentlig de største udfordringer, som de latinamerikanske lande står overfor på tærsklen til det 21. århundrede. Den internationale finansielle krise, som har hærget Latinamerika siden anden halvdel af 1998, og som

atter har ødelagt de umiddelbare udsigter til økonomisk vækst, sætter fokus på det nødvendige i at iværksætte strukturpolitikker, som formår at nedbringe fattigdommen. I denne forbindelse beror fattigdommens og dertil knyttede problemers fortsatte eksistens i særdeleshed på den ulige fordeling af indkomster, i høj grad på arbejdsmarkedsparternes svage position, de særlige problemer, som knytter sig til regionens arbejdsmarkeder, utilstrækkelig jobskabelse, den uformelle sektors ekspansion og manglen på faglært arbejdskraft. Styrkelse af interesseorganisationerne og af arbejdsmarkedsparternes gennemslagskraft samt dialog og koordinering mellem disse er afgørende for at kunne finde en løsning på disse problemer.

4. Den sociale dimension og de fremtidige forbindelser mellem de to regioner

4.1. Det første topmøde mellem EU, Latinamerika og Caribien markerer indledningen til en ny etape i konsolideringen og udbygningen af forbindelserne mellem de to regioner. I denne nye etape bevirker fastholdelsen af dynamiske forbindelser mellem de to regioner, som kan bistå begge regioner med at overvinde de udfordringer, som knytter sig til det kommende århundrede, at dialogen og samarbejdet må baseres på principperne i en samfundsmodel, der bygger på et snævert indbyrdes samspil mellem politisk demokrati, et aktivt og struktureret civilsamfund, overholdelse af menneskerettigheder, fri markedsøkonomi med social retfærdighed, bæredygtig udvikling og regional integration.

4.2. På baggrund af den grundlæggende rolle, som det civile samfunds organisationer spiller med hensyn til styrkelse af demokratiet, overholdelse af menneskerettigheder samt på det økonomiske og arbejdsmarkedsmæssige område, må disse organisationers deltagelse i dialogen mellem de to regioner anses for at være af væsentlig betydning. ØSU støtter derfor en aktiv medinddragelse af civilsamfundene i de forskellige organer, hvor der foregår en politisk dialog og et politisk samarbejde. Etablering af permanente kontakter og institutionaliserede forbindelser mellem bl.a. arbejdsgiverorganisationer, fagforeninger, forbrugerorganisationer og brancheorganisationer vil kunne medvirke til at nå de mål, som fastlægges af politiske organer i begge regioner, og til at opbygge tværregionale forbindelser med udgangspunkt i solide bånd mellem de civile samfund.

4.3. I denne henseende finder ØSU det nødvendigt at udforme passende mekanismer, som kan sikre, at interesseorganisationerne deltager i de forskellige tværregionale dialogfora, både i forholdet mellem EU og Rio-gruppen og i kontakterne mellem EU og de forskellige subregionale integrationsstrukturer samt enkeltlande. Det er vigtigt, at man i forhandlingerne om nye mellemregionale aftaler med Mexico, Chile og Mercosur søger at finde frem til metoder til inddragelse af repræsentanter for fagforeninger, arbejdsgivere og andre sektorer i de forskellige mellemregionale organer. ØSU mener, at en af metoderne til at fremme inddragelsen af det civile samfunds repræsentanter i den mellemregionale dialog bør bestå i at nedsætte rådgivende udvalg inden for rammerne af samarbejdsaftalerne med subregioner og lande i Latinamerika

og Caribien svarende til dem, der er nedsat i henhold til aftalerne med Maghreb-landene, de central- og østeuropæiske lande og inden for det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS). Andre metoder kunne bestå i at inddrage disse sektorer i de forskellige sektorudvalg og -kommissioner, og bl.a. lade dem foretage evalueringer, samt give dem mulighed for at deltage i ministermøder som observatører.

4.4. Styrkelse af samfunds- og erhvervsorganisationerne i Latinamerika og Caribien bør være et kernemål for EU's dialog og samarbejde med regionen. EU kan herved medvirke til at sætte skub i arbejdsmarkedsparternes aktive deltagelse i de økonomiske og sociale politikkers udformning og gennemførelse, hvilket er nøglen til effektiv bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse; hovedvægten bør lægges på fremme af beskæftigelsen. Alle former for bistand, herunder også teknisk og finansiel bistand, til de mest repræsentative organisationer ville kunne hjælpe disse med at varetage sådanne opgaver. Som led i EU's støtte til den subregionale og regionale integration bør udvekslingen af information og erfaringer med hensyn til inddragelse af organisationer, som repræsenterer de forskellige økonomiske og sociale grupperinger, ligeledes udgøre et prioriteret samarbejdsområde.

4.5. ØSU mener, at styrkelse af båndene mellem det civile samfunds aktører i EU, Latinamerika og Caribien skulle kunne gøre det lettere at udvikle den sociale dimension inden for den regionale integration i Latinamerika, idet Europa har en mangeårig tradition på dette felt. Ud over at sørge for en mere generel erfaringsudveksling kunne EU's samfunds- og erhvervsrepræsentanter yde et værdifuldt bidrag til debatten i Latinamerika og Caribien om fordele og ulemper ved integrationens forskellige aspekter. Europas erfaringer med at udforme mekanismer til styrkelse af den økonomiske og sociale samhørighed, både generelt set og i tilknytning til omstrukturering af specifikke produktionssektorer, kan også være af betydning for Latinamerika og Caribien, ikke mindst da den regionale integration også breder sig til andre områder end det rent handelsmæssige. Endelig kunne etableringen af kontakter og permanente samarbejdsorganer med inddragelse af aktørerne fra samfunds- og erhvervskredsene medvirke til at finde en løsning på specifikke problemer på andre af det mellemregionale samarbejdes områder, eksempelvis på samhandelsområdet i forbindelse med social dumping, som kan være en følge af manglende iagttagelse af grundlæggende menneskerettigheder og fundamentale internationale arbejdsnormer, som er fastlagt i Den Internationale Arbejdsorganisation (ILO).

4.6. Arbejdsmarkedsparternes hovedrolle i de mellemregionale forbindelser bør bevirke, at de socioøkonomiske organisationer og andre organisationer, som repræsenterer samfundsinteresser, kommer til at spille en betydelig rolle ved iværksættelsen af de forskellige samarbejdsprogrammer og -tiltag. Med dette sigte anbefaler ØSU, at man finder metoder til at inddrage organisationer, som repræsenterer det civile samfund, i udviklingsprogrammer og i økonomiske samarbejdsprogrammer, og at de tildeles en mere aktiv rolle i programmernes videre formidling. Det er værd at bemærke, at flere samarbejdsaftaler,

som EU har indgået med lande i Latinamerika og Caribien i de seneste år, omfatter foranstaltninger på områder såsom erhvervsuddannelse, jobskabelse og forvaltning af sociale tjenesteydelser, hvor de socioøkonomiske aktørers aktiviteter er af ganske særlig relevans. På baggrund af de positive resultater, som er opnået med programmer som ECIP, AL-INVEST, ALFA og URB-AL, bør man overveje at gøre mere brug af decentraliserede samarbejdsprogrammer for at fremme målet om at øge samarbejdets effektivitet.

4.7. Ud over støtten til iværksættelse af politikker til fremme af produktiv økonomisk vækst, investering og jobskabelse, viser de europæiske erfaringer, at den »tredje sektor« eller den såkaldte »social economy«, som består af nogle former for kooperativer, gensidige selskaber og non-profit organisationer, rummer et betragteligt potentiale for jobskabelse. Inddragelse af repræsentanter for disse sektorer i de biregionale samarbejdsforanstaltninger kan derfor puste nyt liv i jobskabelsestiltagene i Latinamerika og Caribien. Som led i bekæmpelsen af fattigdom og social udstødelse bør samarbejdet på jobskabelsesområdet desuden primært omfatte tiltag, som specifikt tager sigte på støtte til små og mellemstore virksomheder (SMV'er) og mikrovirksomheder. Da uddannelse har afgørende betydning for udvikling, bør styrkelse af samarbejdet på dette område, herunder også samarbejde mellem universiteter i de

to regioner, indtage en fremtrædende plads på de to regioners dagsorden.

4.8. ØSU anser desuden initiativer i forbindelse med støtteforanstaltninger for økonomisk stabilitet og bæredygtig udvikling i landene i Latinamerika og det caribiske område for nyttige og nødvendige, når de bidrager positivt til afviklingen af udlandsgælden.

4.9. ØSU anser det for en prioritet, at der som led i samarbejdet tilvejebringes juridiske, programbaserede og finansielle instrumenter, som resulterer i et direkte samarbejde mellem det civile samfunds repræsentanter, og som derigennem kan lette gensidig forståelse og direkte kontakter. Et horisontalt samarbejde, som indebærer foranstaltninger til fremme af initiativer, der gennemføres direkte af de Da uddannelse har afgørende betydning for udvikling, bør styrkelse af samarbejdet på dette område, herunder også samarbejde mellem universiteter i de to regioner, indtage en fremtrædende plads på de to regioners dagsorden., har vist sig at være et værdifuldt supplement til det traditionelle samarbejde mellem landene. Tilskyndelse til sådanne initiativer er et middel til at fremme et mere direkte samarbejde, som ikke hæmmes af administrative strukturer, mellem græsrodsorganisationer i EU, Latinamerika og det caribiske område.

Bruxelles, den 28. april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg